

Hanne Klitgaard Larsen

Klædt på til livet

– en krønike om Egmont Højskolen 1956-2006

50 år med Egmont Højskolen

**egmont
højskolen**

Hanne Klitgaard Larsen

Klædt på til livet

– en krønike om Egmont Højskolen 1956-2006

50 år med Egmont Højskolen

egmont
højskolen

Klædt på til livet
– en krønike om Egmont Højskolen 1956-2006
50 år med Egmont Højskolen
Af Hanne Klitgaard Larsen

Udgiver: Egmont Højskolen
Grafisk tilrettelægning: Violet Web
Trykkeri: PE offset A/S

Hanne Klitgaard Larsen

Klædt på til livet

– en krønike om Egmont Højskolen 1956-2006

50 år med Egmont Højskolen

”Det går ikke, Deres Nåde!” sagde ællingemoderen, ”han er ikke køn, men han er et inderlig godt gemyt og svømmer så dejligt, som nogen af de andre, ja, jeg tør sige lidt til! Jeg tænker han vokser sig køn, eller han med tiden bliver noget mindre! Han har ligget for længe i ægget, og derfor har han ikke fået den rette skikkelse!”

Fra Den grimme ælling af H.C. Andersen

Indholdsfortegnelse

6	Forord
8	Højskolen under fem forstandere
10	Oluf Lauth
11	Mennesker med handicap får egen højskole
16	Holsatia Højskole bliver til Egmont Højskolen
26	Bag enhver mands succes står en kvinde!
30	Erik Andersson
31	Integration og medmenneskelighed
42	Dieter Küssner
43	Højskoleliv, kamp og dannelsesrejser
52	Ejvind Mortensen
53	Udbygning, demokrati og højskoleliv
62	Ole Lauth
63	Konsolidering og nye tider
74	Lærerkollegiet
76	Læring for livet
78	Tidligere lærere beretter
83	Hjælpelærerne
85	GRUS-seminarierne
86	Eleverne har ordet!
88	Højskoleopholdet som forandrede alt
91	Eleverindringer gennem 50 år
99	Humor er livets lakrids
101	Fra håndværker til formand for elevforeningen
103	Elevstævnet 2004
106	Hvad et højskoleophold også kan byde på
108	Karneval og fastelavnsfester
110	Studierejser
112	Kampen for et samfund for alle
116	Det internationale samarbejde
118	At blive venner med hele verden
120	I Danmark er det individet frem for gruppen
122	Et slaraffenland fuldt af valg
125	Demokrati og rettigheder for alle
128	Højskoleelever med hjælpebehov
130	Elever med hjælpebehov
132	Hjemmehjælper på en højskole
135	De personlige hjælpere
137	Et hjælperjob og et højskoleophold
140	Arbejdet bag kulissen
142	Andre vigtige opgaver på skolen
145	En udholdende vendelbo

150	Højskolens andre tilbud
152	Teknologi- & Kulturforeningen
154	Havnen i Hou
157	Et Søsportcenter for alle
160	Badebroen
162	Hvad sker der i sommermånederne?
164	Ferieophold og sommerkurser
172	Skolens bestyrelse
174	En bestyrelse i storm og brise
181	En tid med store forandringer
184	Viljen til at overvinde begrænsninger
188	Efterskrift
189	Kilder

Forord

En drageskulptur er det første der kommer en i møde på græsplænen, når man kører ind på Egmont Højskolens grund. Med dragens bølgende bevægelser og de manglende tænder i munden er den en blanding af uhygge og godmodighed. Dragen leder tankerne hen til Midgårdsormen i nordisk mytologi og til de talrige eventyr, hvor drager symboliserer kampen mellem det gode og det onde, en modstand, der kun kan vindes med den rette blanding af list, timing og visdom.

På vejen frem til parkeringspladsen møder man en høj træfigur. Det er Ydun med Æblerne, også fra nordisk mytologi. Gudinden for ungdom og sundhed. Rank, høj og rolig rager hun flere meter op mod himmelen og deler generøst ud af frugtens kraft og saft. Hun bliver hermed en påmindelse om, at vi må bevare sindet ungt, så vi kan lære hele livet. Længere inde på græsplænen til højre står en granitskulptur, af mand og kvinde i en tæt omfavelse. Denne skulptur har gennem skolens historie skiftet plads og udsigtspunkt mange gange. For nogen vil den vække gamle minder, og for andre vil den uvægerligt lede tanken hen på de muligheder, samværet på et højskoleophold tilbyder. Et samvær, som ofte får uvurderlig betydning for de mennesker, der opholder sig på skolen. Det være sig brudte såvel som varige relationer. ”Mennesker mødes, og sød musik opstår”, som den lyse digter Jens August Schade skrev. Mange elever på både sommer- og vinterkurserne har fået deres første kæreste og seksuelle erfaring netop her.

Bag om bygningerne, på vej ned mod stranden, står Ord-kloden, en skulptur, som associerer til det frie ords betydning. Den frugtbare kommunikation, som er en forudsætning for vækstfremmende fællesskaber. Ord-kloden symboliserer harmoni og evighed og sætter mennesket ind i en global sammenhæng. Den næste skulptur, man passerer, er slangen, som bider sig selv i halen – en Ouroboros. Symbolet på at være opslugt og omsluttet i det uendelige og samtidig være en del af urhavet, hvorfra alt udgår og vender tilbage. Dette binder os sammen, også med dem, vi troede, vi var adskilt fra.

Ved stranden hilser Houfruen på den forbipasserende med et sært drilsk blik. Hun træder mere i karakter end ”Den lille Havfrue” på Langelinie, selv om hun nok ikke er blevet lige så meget fotograferet. I H.C. Andersens eventyr ”Den lille Havfrue” stiger hun op af havet i dyb længsel efter at blive elsket af den eneste ene. Længslen var så stærk, at hun ville skifte element og gennemgå stor lidelse for at få sit ønske opfyldt. Mon Houfruen har de samme længsler – måske? Det ser dog ud til, at fruen har valgt en knap så pinefuld strategi. Med sin selvsikkerhed, charme og humor inspirerer hun til at sprænge grænser på sin egen måde.

Fortsætter turen til venstre, fører vejen ned til badebroen, som når langt ud i Kattegat, hvor Tunø og Samsø kan ses i godt vejr. Netop denne bro har gennem årene dannet ramme om mange hændelser mellem mennesker – kys og hemmelige betroelser ved solnedgang! Den har været tumleplads for generationer af børns uudtømmelige lege med

vand, sand og levende småkravl – småkravl, som er blevet hevet op af vandet og givet tilbage igen i det uendelige. Badebroen har desuden gennem årene været et fristed for skolens elever, når ”Egmont-kulleren” har overmandet dem, og den har samtidig været et godt samlingssted for holdningsdiskussioner og udveksling af synspunkter.

Siddende i min el-stol, frembragt af nutidens avancerede elektronik, nyder jeg den blide brise og duften af havluft, mens tankerne ledes tilbage på de skulpturer, jeg har mødt på vej herved. Udover at være i harmoni med skolens bygninger er de også pejlemærker i den dannelsesrejse, et højskoleophold gerne skulle være.

I 2006 fylder Egmont Højskolen 50 år. Dette skal bl.a. markeres med dette jubilæumsskrift. At skrive skolens historie indebærer mange valg og ikke mindst fravalg, hvor det ikke er muligt at gøre alle tilfredse. Opgaven minder på mange måder om den nuværende kulturminister Brian Mikkelsens idé om at skabe en kulturkanon. Hvad der er kommet med i kanonen, og hvad der er undladt, har selvfølgelig udløst megen debat. Sådan vil det måske også blive med denne krønike. Desuden består historie af det stof, erindringer er gjort af. Et stof indeholdende efterrationaliseringer, fortrængninger og ikke mindst den glorie, der ofte tegner sig om de gode, gamle dage. Med dette i baghovedet har jeg valgt at skrive en krønike, hvor kilderne er en blanding af skolens historiske arkiv, og interviews med nogle af skolens forhenværende og nuværende elever, ansatte og bestyrelsesmedlemmer. I skolens historiske materiale har der gennem tiderne været brugt forskellige betegnelser for mennesker med handicap: krøbling, vanfør, syg, invalid, svagfør, funktionshæmmet, handicappet og anderledes. Selv om disse benævnelser måske har været politisk korrekte på det pågældende tidspunkt, har jeg i jubilæumsskriftet valgt betegnelsen: mennesker med handicap.

I krøniken har jeg valgt at indsætte faktabokse til de læsere, der hurtigt ønsker faktuelle oplysninger. Mine intentioner har været at fremdrage de væsentligste brikker i den brogede mosaik, som netop Egmont Højskolens historie er fyldt af. Ikke mindst set i lyset af 50 års samfundsudvikling fra landbrugssamfund til industrisamfund, og ind i et informations- og videnssamfund. En udvikling, der fortsætter i et stadigt stigende tempo.

Den 31. juli 2006

Hanne Klitgaard Larsen

Højskolen under fem forstandere

Hvad er en højskole?

”En skoleform der, foruden at arbejde på den enkelte elevs menneskelige udvikling, giver kundskaber, som er nødvendige for at kunne klare sig. Højskolemiljøets særlige kendetegn er, at alle drages ind i et fællesskab, som forpligter den enkelte overfor helheden – og helheden overfor den enkelte. Ingen forbliver tilbage i sin reelle eller selvvalgte isolation, da alle tvinges ind i et frugtbart fællesskab.”

Højskolens grundlægger Oluf Lauth

Oluf Lauth

Blå bog

Født 1923 i Varde med spastisk lammelse.

Almindelig skolegang, gymnasiet og Handelsskole i Varde.

I 1938 melder han sig ind i Kommunistisk Ungdom.

I 1942 bliver han modstandsmand under krigen.

I 1947 tager han på Askov Højskole.

Senere i 1947 gifter han sig med Lise Skjold, og de får i 1948 sønnen Ole.

Bliver sekretær på den Frie Lærerskole i Ollerup på Fyn, hvor han også begynder at undervise. Sideløbende bliver han fast kronikør på Berlingske Tidende og bidrager desuden med artikler til Det Danske Magasin.

I 1956 grundlægger han en højskole for mennesker med handicap. 1956-1972 forstander på Egmont Højskolen, hvor han i 1964 får Hans Knudsen Medaljen.

I 1972 indleder han et freelance liv, bestående af et anmelderjob på Aarhus Stiftstidende for tv og radio. Underviser desuden på en del uddannelsesinstitutioner.

1973-1980 lægdommer i Den Sociale Ankestyrelse.

I 1975 får han et fast radioprogram: "Nogen at tale med" og herefter programmet: "Set fra Salling". Samtidig er han socialpolitisk konsulent for Vanføreforeningen¹.

I 1980 bliver han næstformand for denne forening, hvor han samtidig er vært på tv-debatprogrammet: "Samtaler i en krisetid".

I 1983 får han ridderkorset af 1. grad af Dannebrogordenen.

Udgiver i 1978 bogen: "Lykken er at være normal".

Oluf Lauth dør i 1990 efter længere tids sygdom.

¹ I 1989 skifter Vanføreforeningen navn til Dansk Handicap Forbund, DHF.

Mennesker med handicap får egen højskole

Den visionære Oluf Lauth er godt 30 år, da han i 1950'erne får arbejde på Den Frie Lærerskole i Ollerup på Fyn. På skolen er han både forretningsfører og underviser. Fra højskolen Fana ved Bergen får han idéen til en højskole for mennesker med handicap, og mens han er på lærerskolen, tager idéen form. At dette senere skulle blive en af de vigtigste milepæle i handicaplandskabet i det 20. århundrede, er han vel på det tidspunkt næppe klar over. Mens han konkretiserer idéen, tager politikerne sig af valutabalancen og forsvaret, afskaffer Landstinget og giver mulighed for kvindelig tronfølge. De pligttopfyldende husmødre kunne i perioden pleje Elektra-komplekset med landeplagen: "Giftes med farmand", sunget af barnestjernen Gitte og hendes far Otto Hønning. De unge bliver mere uafhængige af forældrene, og strømningerne fra USA er starten på en ny selvstændig forbrugergruppe, der får navnet teenager. Det er den nye rockstjerne Elvis Presley, der slår den nye ungdomskultur an. I Danmark er det den unge og vilde Otto Brandenburg, der med sin hæse og varme stemme bringer rock and roll yderligere frem. De unge svinger hofterne til rock and roll, og frisuren er indsmurt i pomadecreme og sat i anderumper. I KB-hallen i København skaber det tumult ved en koncert. Det er også på den tid, hvor den unge Klaus Rifbjerg debutterer som forfatter med bogen: "Under vejrs med mig selv". De unge med handicap lever derimod et mere stilfærdigt og isoleret liv, enten under forældrenes omklamrende og velmenende omsorg eller på plejehjemmene. Der er også nogle, som er underlagt en erhvervstræning, der er alt for handicapfikseret. Yderligere er der en del unge med handicap, som ikke får deres evner og muligheder brugt fornuftigt.

Et trangt elevværelse i Annekset, hvor eleverne lå i køjesenge

Da Oluf Lauth får tjek på detaljerne, fremlægger han idéen til en højskole for mennesker med handicap for DHE. Foreningen er ikke umiddelbart med på Oluf Lauths forslag, fordi de frygter, at den vil

isolere gruppen yderligere. Heldigvis arbejdede tiden for idéen, og da vi får en ny højskolelov, slutter DHF endelig op om planen, og det næste er at finde egnede bygninger.

Idéen bag skolen

Oluf Lauths udgangspunkt er, at ingen er så fysisk eller psykisk dårlig, at de ikke kan hjælpes og lære noget på en eller anden måde. Han mener, at menneskelig virksomhed er så mangfoldig, at der under et eller flere højskoleophold vil kunne skabes forudsætninger for at få et godt og meningsfuldt liv trods et handicap.

Endvidere ligger det i hele højskoletanken, at det er på baggrund af et meningsfuldt fællesskab, at den enkelte får perspektiv på sit liv og evt. får lyst til at ændre det. I modsætning til plejehjem og lignende steder, der ofte lægger op til selvmedlidenhed og umyndiggørende omklamring.

I efteråret 1956 går DHF i samarbejde med Samfundet og Hjemmet for Vanføre i gang med at realisere Oluf Lauths idé. Da Samfundet og Hjemmet for Vanføre i forvejen ejer et gammelt slot ved navn Holsatia, samt nogle barakbygninger i Hou syd for Århus, bliver dette rammen om højskolen. Oluf Lauth drager sammen med hustruen Lise Lauth og deres syvårige søn Ole til Hou ved Kattegat for at blive forstander på højskolen for mennesker med handicap.

Den første sæson starter med 62 elever: 39 højskoleelever og 23 efterskoleelever. Elevtilgangen er stor, så der opstår hurtigt en venteliste.

Lidt om Holsatias historie

- Ordet Holsatia er af latinsk oprindelse og betyder Holstein, som henviser til en adelig slægt.
- Slottet var opført i italiensk renæssancestil i 1882-1884.
- I november 1945 erhvervede Samfundet og Hjemmet for Vanføre slottet, der var drevet som pensions- og rekreative virksomhed.
- I 1949-1956 blev det i sommermånederne feriehjem for mennesker med handicap.
- 1956-1961 blev bygningerne til den selvejende institution Holsatia Højskole og fortsatte med at være feriehjem om sommeren.
- Slottet blev revet ned i 1961, da det var i meget dårlig stand.

Sagt om Holsatia af William Holstein-Rathlou¹: "Ingen, der ikke har oplevet de gamle noget nedslidte og, set fra de handicappedes synspunkt, ganske uhensigtsmæssige bygninger og forhold dengang, kan forestille sig vanskelighederne. Et gammelt 'slot' med trapper alle vegne, meget store og meget små rum, bygget i en tid, da sådanne var beboet af flere tjenende ånder, end der var herskab. Apropos beboet: Alt måtte tages i brug til elever, lærere og det øvrige personale. Selv tårnkammeret øverst oppe på hovedbygningen måtte deles med husets spøgelse, 'Den Grå Dame', og for at komme hertil, måtte man balancere på taget over flere næsten 'Storm P'ske' smalle vippende bro-indretninger ude i det fri."

¹ "Fra første færd og frem" af Leif Hjernøe.

Eleverne blev i starten slæbt op og ned ad hovedtrappen til slottet indtil der blev bygget en rampe.

Fakta om bygningen og rammerne for højskolen

- Holsatia var i tre etager med fuld kælder.
- Et bruttoareal på 620 m², og kælderareal på 234 m².
- På første sal var der to stuer og to kamre til forstanderparret, samt en stue og et kammer som bolig for en lærerfamilie.
- I stueetagen var der to spisestuer, tre undervisningslokaler, et kontor, samt en lærerbolig.
- I kælderen var der fælles køkken og en bolig til økonomaen.
- Desuden var der to træbygninger, en pavillon, en gartnerbolig, en avlsdyrbygning og et badehus på stranden.
- Efterskoleeleverne boede i den ene træbygning: Børnely, i dag Manuellen.
- Højskoleeleverne boede i Annekset på små værelser i køjesenge i den anden træbygning.
- Personalegruppen var på 22 personer: ti lærere, to gartnere, tre køkkenpiger, fire stuepiger, en diakon, en plejerske og en kontorelev.
- Kurserne var på seks måneder for både efterskole- og højskoleelever.

De daglige vandreture

Udover at villaen er svær at komme rundt i for kørestolsbrugere og gangbesværede, må eleverne også tage turen ned til de bygninger, hvor de sover, mindst to gange dagligt. De skal ligeledes tage turen ned i pavillonen og tilbage igen, når de skal se film og høre foredrag. Det er et pænt stykke vej at gå for mennesker i håndkørestole og med gangbesvær. Turen skal klares i al slags vejr, indtil skolen endelig får bevilliget en bus til turen.

På trods af disse vanskeligheder har skolen ikke svært ved at få elever. Behovet for en høj- og efterskole til mennesker med handicap er stort, og elevtallet bliver snart sat op fra 50 til 60 elever. Udvidelsen fjerner desværre ikke ventelisten. Der hersker ingen tvivl om, at det er den store optimisme og pionerånd blandt personalet, der er grunden til, at dagligdagen fungerer trods de svære omstændigheder.

Evnen til at skabe liv

I et referat fra 1958 skriver Oluf Lauth: "Det er en almindelig fordom, at højskolen er en uddannelsesanstalt, der skal uddanne eleverne til at vælge en eller anden form for beskæftigelse. At tanken kan opstå må vel ses på baggrund af, at alle foranstaltninger for mennesker med handicap ofte tjener dette formål. Imidlertid er det i strid med højskolens målsætning. På en højskole skal mennesker sættes i gang, hvorefter det bliver samfundets sag at udvikle og benytte de kræfter og det initiativ, som på højskolen er sat i gang i den enkelte elev. ... Et højskoleophold er andet end en tør redegørelse for elevmaterialets beskaffenhed, for elevens handicap, for timestfordeling og undervisningsorganisation i øvrigt og endelig for elevens placeringsmuligheder i erhvervslivet. Det er vigtigt at forstå, at det uhåndgribelige, som er det egentlige i et højskoleliv, og som siger noget om dets menneskesyn, dårligt lader sig fæste på papiret. Det ses kun på mennesker, som kommer triste og vemodige til skolen uden tillid til egne evner, uden tillid til sig selv, men som gennem en vinters intime samvær med ligestillede kammerater, i arbejde og i et fællesskab, der er så betydningsfuldt, at den enkelte gror menneskeligt. Hermed får de mod på livet og forlader skolen med en ny fortrøstning. Det er her, man oplever højskolens forunderlige evne til at skabe liv. Alt dette er ikke den enkelte medarbejders fortjeneste eller skolens som sådan, men vil altid opstå, hvor mennesker mødes i et forpligtende forhold."

Dårlig økonomi

Skolens økonomi er trængt og der bliver ofte søgt fonde og legater for at dække udgifterne. Desuden er skolens elforsyning mangelfuld, og olieregningen i det utætte slot er stor. Udover dette belaster det budgettet, at nogle af eleverne har et stort hjælpebehov. Da det ikke er muligt at dække udgiften ad andre kanaler, må skolens budget bære udgiften. Dette har utvivlsomt givet Oluf Lauth nogle søvnløse nætter, da han

som købmandssøn fra Varde ved alt om, hvad det indebærer, når udgifter og indtægter ikke balancerer. Selv om de ansatte og forstanderparret ikke tager så nøje på faggrænserne, og selv om den velvillige diakon, efter sigende ”er stærk som en okse og har hænder så store som halm-baller”, må der findes en løsning på udgifterne til plejen.

Fra en undervisningssituation på Holsatia.

Holsatia Højskole bliver til Egmont Højskolen

På trods af stor optimisme og et uvurderligt gåpåmod er de fysiske rammer på Holsatia for dårlige. Der må skaffes kapital til nogle nye bygninger. Viggo Kampmann, som er landets finansminister, formand for Vanførefonden og sidder i skolens bestyrelse, søger derfor i august 1958 Egmont H. Petersens Fond om penge til en ny højskole. I vinteren 1959 bevilliger fonden en million til en nye skole, og Landsforeningen af Børnelammelse¹ bevilliger samtidigt over 50.000 kr. til projektet.

De første spadestik til Egmont Højskolen.

Byggeriet starter, mens den gamle Villa Holsatia stadig fungerer som skole. I starten af november 1961 står den nye skole klar og får navnet Egmont Højskolen.

Egmont Højskolens bygninger

- Arkitekten er H.P. Nielsen.
- Bygningen er funktionalistisk i sin stilart og rejses i tre etaper.
- De to første etaper er en elevfløj, tre baderum og en lærerlejlighed.
- Den tredje etape starter efter nedrivningen af Holsatia og består af endnu en elevfløj med en lærerlejlighed.
- Bygningen har plads til 62 elever fordelt på 27 dobbeltværelser og otte enkeltværelser med toilet og bad på hver elevgang.
- Desuden er der fire klasseværelser, tre lokaler til manuel virksomhed, bibliotek, foredragssal med scene, opholdsrum med pejs, spisestue, vandsal og diverse opholdsfaciliteter.
- Der er en forstanderbolig, to lærerlejligheder, tre lærerboliger, værelser til økonoma, diakon, gartner og kontorelev. Endvidere et sygeværelse og to gæsteværelser. Der er yderligere en personalefløj med otte enkeltværelser. Desuden et administrationskontor, depoter og et kiosksalg.
- Under køkkenet en kælder med depot, vaske- og tørrerum, samt tre små klasseværelser.
- En rampe i en kantet spiral til at forbinde kælder og stueetage.

¹ I dag kendt som Landsforeningen af Polio-, Trafik- og Ulykkesskadede, PTU.

Oluf Lauth skriver¹: "Hvad der i 1956 begyndte som et primitivt og skrøbeligt eksperiment har nu fået en ramme, der givet vil få det fremtidige skolearbejde til at blomstre. Denne højskole, som er et af højskolebevægelsens yngste skud, har nu fået sin egen form, sit eget ansigt. Det var højskolen, der var en medvirkende årsag til at forvandle en almue til en bevidst bondestand. På samme måde har denne nye skole en forpligtigelse til at være medvirkende til, at de vanføre når frem til ligeværdighed med landets øvrige borgere. For enhver bevægelse i vort land har dette at kunne rejse en skole været et tegn på livsduelighed. Det er det også i dette tilfælde, men det er samtidig noget mere. Denne skole er nemlig bygget op på en måde, så den giver den enkelte elev – selv den sværest ramte – en følelse af uafhængighed, af frihed."

Den Grå Dame

På gamle faldefærdige slotte berettes der ofte om ånder og spøgelser, som griber forstyrrende ind i de nulevende menneskers liv. Her var Holsatia ikke nogen undtagelse. I tårnkammeret øverst i villaen holdt Den Grå Dame til. Intet tydede på, at hun altid var i sit muntre hjørne. Da Holsatia nedrives, mener nogle at have hørt hendes skrig. Fra halvpålidelig kilde berettes, at hun stadig lever et skjult liv på Egmont Højskolen og nu og da griber ind i begivenheder, uden at elever eller personale er klar over, hvem det er, der er på spil.

Kiosksalget havde åbent om eftermiddagen, når eleverne havde pause fra undervisningen. Købmanden i Hou bestyrede det og efter en årrække blev det nedlagt.

Opgangstider

1960'erne er starten på nogle gode år for Danmark, befolkningen får råd til mere, og flere tager fra land til by. Lønningerne stiger især i byggeindustrien. Det ekstra forbrug bliver brugt på udenlandsrejser, hus, campingferie med egen bil, og flere får fjernsynsapparater.

¹ "Højskolebladet nr. 47", 86. årgang.

Energiforbruget i Danmark stiger i perioden 1951-1961 til det dobbelte, og i 1960 importerer vi for ca. en milliard kr. olie. Datidens byggeri er overvejende højhuse, og DHF bidrager ved at opføre ti kollektivhuse forskellige steder i Danmark, fordi der mangler boliger til mennesker med handicap. De første tanker om at integrere mennesker med handicap i normalsamfundet bliver hermed fulgt op af handling.

Opdriften i økonomien betyder, at hjemmegående kvinder og mennesker med handicap kan bruges på arbejdsmarkedet. Det offentlige gør derfor en ekstra indsats gennem revalidering og arbejdsformidling for at få mennesker med handicap ud på arbejdsmarkedet. I 1960 vedtager man loven om revalidering, og alene antallet af sagerne beviser hurtigt, at gruppen har særlige behov for at kunne udnytte deres arbejdsevne. Datidens revalideringsforløb ender med at ca. 25 % af revaliderenderne får et job.

De første elever på Egmont Højskolen lytter på transistorradioerne til Reklame Radio Merkur, som har en ulovlig sender i Østersøen. Et klart brud på DR's monopol, men også et signal til det gamle støvede Radioråd om, at der er kommet en ny ung gruppe af lyttere, som ønsker mere musik og "gang i den". Radio Merkur sender sidste gang i 1962, og DR tager konsekvensen og giver de unge deres eget radio-program P3. I 1961 kommer den skelsættende musical "West Side Story" af Leonard Bernstein, som handler om alle de elementer, der var i den amerikanske ungdomskultur – rå vild ungdom, hvor to rivaliserende gadebander på Manhattan kriges med hinanden. Inge og Sten Heglers bog: "Kærlighedens ABZ" kommer på markedet, og sammen med p-pillen starter en seksuel revolution. Til glæde for de, som følte sig frigjorte fra gamle normer, og til forargelse for dem, der fandt de nye tider forkastelige.

Udenfor foredragssalen lytter eleverne opmærksomt til Oluf Lauth, som altid havde en vigtig sag på hjertet.

Oluf Lauth ønsker, at eleverne går styrket fra skolen, og at de lærer at stille krav til sig selv og ikke mindst deres omgivelser. Ved flere lejligheder fastslår han, at det vigtigste for et menneske er at være et ligeværdigt medlem af fællesskabet. Den omklamrende ”øllebrødsdressur” er en unødvendig barriere for, at gruppen kan tage ansvaret for sig selv og skabe sin egen tilværelse. ”De”, som er tiltaleformen mange steder i starten af 1960’erne, bliver i ligeværdighedens navn erstattet med du-formen på skolen. Forstanderens argument er: ”at det lyder fjollet at sige Deres idiot!”

Egmont Højskolen og idéen bag bliver hurtigt et tilbud, der får markant betydning for unge mennesker med handicap. Elevklientellet er en blanding af elever, der både skal omskoles, i gang med deres første revalideringsforløb, eller have et skub ind i en meningsfuld voksen-tilværelse. Da samarbejde med de forskellige revalideringscentre over hele landet er et vigtigt element i skolens og elevernes fremtidige virke, får skolen i 1960 undervisningsministeriets godkendelse til at oprette en kontorlinie på ni måneders varighed på niveau med en handelsmedhjælpereksamen, og året efter kommer godkendelsen til at oprette et forberedelseskursus til teknisk forberedelseseksamen.

Oprør og nye tiltag

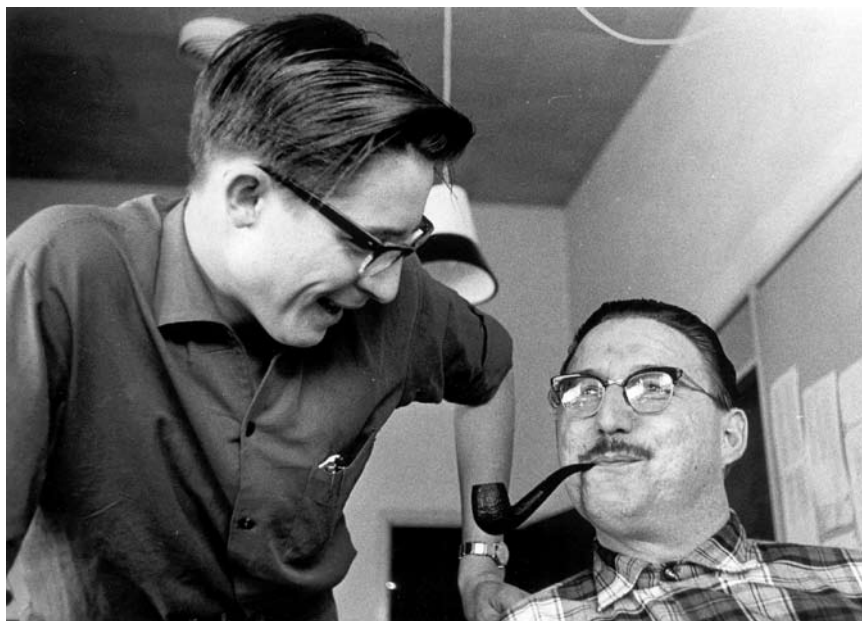
Ungdomsoprøret i 1968 sætter sit præg på en del af højskolens elever, hvor nogle springer ud som flippere og bliver en del af flower power kulturen. Håret bliver langt, tøjet spraglet, og der bliver røget hash på nogle af værelserne. Plakater af den cubanske oprørsleder Che Guevara pryder væggene på elevværelserne i selskab med datidens hotteste pop- og beatgrupper. På rejsegrammofonerne høres bl.a. Bob Dylans melankolske røst i oprørske sange. Tiden varsler nye strømninger både indenfor kunst, kultur, pædagogik og ikke mindst indenfor de traditionelle ledelsesformer. Disse er forældede og udemokratiske, og mange vil nu ikke længere lade sig diktere af autoriteter, men i stedet selv tage ansvaret for sin læring. Oluf Lauth griber tidsånden, idet han mener, at en højskole altid skal være en dynamisk størrelse, der må underkaste sig forvandlingsloven og være i kritisk dialog med det samfund, den er en del af. Dette bliver startskuddet til nye demokratiseringsprocesser, som også får indflydelse på højskolerne. Oluf Lauth blander sig i debatten, da oprøret bryder ud på Askov Højskole. I Højskolebladet nr. 20, årgang 1971 skriver han bl.a.: ”I den moderne højskole bør forstanderen føre en tilbagetrukket tilværelse og kun optræde i rollen som koordinator. Men når krisen indfinder sig, er det hans opgave at optræde som instans over for lærerne.”

Højskolens formål og elevernes motivation er også til debat på højskolerne generelt, hvilket er aktualiseret af, at flere og flere elever blev henvist til skolerne af de sociale myndigheder. Dette betyder at skolerne blandt elevklientellet har mange elever, der ikke er motiveret for at være på højskole. Disse elever kræver en mere specialpædagogisk indsats, som Oluf Lauth dog mener, at skolerne godt kan magte. Forudsætningen er blot, at de sociale myndigheder er mere åbne om klienternes baggrund og ophører med at ”smugle” dem ind på

Egmont Højskolens første elevværelse, hvor perioden med køjesengene var slut.

skolerne. Indsmuglingen bevirker, at eleverne kommer til at ødelægge højskoleopholdet for kammeraterne, uden at lærerkollegiet på forhånd har haft forudsætninger for at yde den rette støtte i tide.

Er der noget bedre end når en elev kommer og spørger om råd fra en belæst mand med erfaring?

Fyring og strukturændring

Da eleverne i 1971 kommer tilbage til højskolen fra juleferie, får de at vide, at der er fyret en lærer. Årsagen er, at denne har overtrådt reglerne i loven om ophavsret i forbindelse med en artikel i elevskriftet. Fyringen sender urolige røgsignaler ind i lærergruppen og berører eleverne meget, da lærernes engagement i undervisningen daler mærkbart. Et flertal i lærerkollegiet finder afskedigelsen inhuman, og dette bliver starten på en alvorlig krise på skolen, som kommer til at vare i to år.

I februar samme år holder Oluf Lauth et foredrag på Geelsgaard Kostskole i Virum. Foredraget har formynderiet og undertrykkelsen af mennesker med handicap som omdrejningspunkt¹: ”Der er mennesker, der er formyndere, og der er mange, som i deres uformåenhed lader sig lede og styre. ... Lederskab fordrer ydmyghed, om det skal lykkes. Det er hele tiden en leders tarv, man skal have for øje – og ikke ens egne guddommelige intentioner, der i djævelens vold og magt skal gennemføres. ... Man pisker den taknemlige med sit krav om lydighed og underkastelse. For formynderen er det at herske det essentielle. Og alle våben tages i brug for at nå dette mål.”

Samarbejde om en ny struktur

Der bliver som nævnt eksperimenteret både med nye ledelsesformer og pædagogiske metoder på mange uddannelsesinstitutioner, og de mest progressive højskoler vil gerne være aktive medspillere i de nye

¹ Et foredrag af Oluf Lauth, om klientanalyse, holdninger, kommunikation og samarbejde.

strømninger. Oluf Lauth følger debatten i højskolebladet og deltager selv i diskussionen i dagspressen. Med afsæt i den aktuelle debat samt foredraget på Geelsgaard mener han, at tiden er inde til, at Egmont Højskolen ændrer kurs. Han ønsker tre ting: Eleverne skal have større medbestemmelse, lærerkollegiet skal være mindre formynderisk overfor eleverne, og skolen skal ledes kollektivt.

I første omgang forsøger lærerkollegiet at glemme frustrationen over lærerfyringen og begynder at samarbejde med forstanderen om de nye idéer. Oluf Lauth gør det klart overfor lærerne, at det ikke er nok, hvis de blot indfører gruppearbejde i undervisningstiden, hvis gruppe- og fællesskabsfølelsen mellem lærer og elev ikke eksisterer udenfor undervisningen. For at nå de nye mål mener Oluf Lauth, at man desuden må se kritisk på, at højskolen er ved at udvikle sig til et institutionsmiljø. Et miljø som automatisk udvikler behovet for øget administration og udvidelse af personalestaben. Udviklingen finder forstanderen betænkelig, fordi den ikke nødvendigvis giver mere effektivitet eller bliver mere rettet mod elevernes behov. Et sådant miljø lægger i stedet op til, at det er vigtigere, at personalet får deres rettigheder og privilegier tilgodeset, også selv om det sker på elevernes bekostning.

Undervisning i et af de nye lyse lokaler. Køretøjet er vidst udformet efter datidens "knokel ortopædi".

Brud trods gode intentioner

I starten af samarbejdet om den nye struktur er lærerkollegiet som nævnt åben for idéen, men i foråret 1971 modtager de et ti sider langt brev fra Oluf Lauth, som giver skår i samarbejdet. I brevet retter forstanderen bl.a. nogle angreb mod nogle af lærerne, som han finder for dovne og uengagerede. Desuden mener han, at de vedbliver med at optræde formynderiske overfor eleverne, fordi de ikke vil afgive deres magt. Brevet bærer flere steder præg af en træt og udslidt skribent, der har mistet proportionssansen. Oluf Lauth arbejder ofte til langt ud på natten og i perioder nærmest i døgndrift. Han har et stort behov for at

få sine mange tanker og nye idéer på skrift. Måske er brevet en reaktion på en alt for stor arbejdsbyrde, kombineret med træthed og afmagt. I hvert fald fortryder han senere brevet, men skårene mellem ham og lærerkollegiet kan ikke klinkes. I stedet optrappes konflikten, sårede følelser og vrede tager magten, og til sidst kommunikerer parterne overvejende pr. skrift. Enden bliver, at lærerkollegiet, på nær én lærer, tager deres afsked i marts 1971 med virkning fra skoleårets afslutning.

Fra da stoftryk endnu var moderne.

Krukken får den sidste finish, inden den skal brændes.

Uro trods nyt lærerkollegium

I efteråret 1971 starter skoleåret med en stab af nyansatte lærere. Ved ansættelsen har forstanderen sikret sig, at lærerne lige som han selv brænder for de nye demokratiseringsprocesser og idéen om ”ansvar for egen læring”. Men det viser sig snart, at den nye lærerstab er langt mere vidtgående og eksperimenterende, end Oluf Lauth kan overskue. Lærergruppen har svært ved at finde fælles fodslag indbyrdes og ikke mindst med forstanderen. Spændingerne spidser til. Oluf Lauth skriver følgende om perioden¹: ”Jeg fik ansat et helt nyt lærerkollegium – lutter unge lærere af den sort, som går under gruppebetegnelsen venstreorienterede. De viste sig nu ret snart at være yderst forskellige, og selv om de måske nok hver især oplevede sig selv som venstreorienterede, var de i det mindste ikke orienterede i samme retning. ... De indbyrdes intriger imellem dem var monstrøse, kun tror jeg nok, at næsten alle var enige om, at min magt skulle beskæres grundigt. Selv var jeg nedslidt efter næsten et års tiltagende kamp og sloges desuden med et subjektivt problem: Jeg hverken ville eller kunne længere udøve magt, mens jeg på den anden side måtte erkende, at uden en vis form på tingene ville alt bryde sammen. Mit problem var i sin essens en krise i forhold til den skole, som jeg selv havde grundlagt i dens udformning og indhold – og især til dens elever. Gennem årene havde jeg været ordensmagt på lærernes vegne. Det var mig, der bortviste elever, det var mig, der opstillede reglerne sammen med lærerne, og som overfor eleverne skulle forsvare dem. Det ville jeg ikke mere, fordi det gennem årene kun havde ført til evige diskussioner med eleverne, og fordi jeg ingen gunstige resultater havde set i mit forholdsvis håndfaste regime. Desuden var

¹ Fra ”En levnedssberetning” af Oluf Lauth.

jeg placeret i en sær mellemposition, jeg var selv handicappet, men sat til at herske over dem. Det føltes i stigende grad som et forræderi, som det sikkert er svært for raske mennesker at forstå. Desuden havde jeg ved det nye skoleårs begyndelse i 1971 et romantisk håb om, at ved at slette enhver regel eller restriktion ville det modne eleverne og gøre dem til selvstændige, ansvarlige mennesker. Kort fortalt: Det endte i den skinbarlige solipsisme, hvor kun et fåtal gik til undervisning, og

Eleverne i gang i en sløjdtype.

Sløjd foregik dengang i Manuellen.

hvor orgierne larmede ud over natten. ... naturligvis var jeg bitter på eleverne. De havde jo igennem årene skreget på den fulde frihed. Det sidste elevhold, som ikke på nogen måde adskilte sig fra de tidligere, havde fået friheden, men havde forvaltet den så skidt.”

Ene i ydre kamp med indre splittelse

Sideløbende med samarbejdsudfordringerne sender Oluf Lauth breve til revalideringscentre i Danmark. Dels for at redegøre for den nye struktur på højskolen og samtidig for at få centrenes mening om tvungen eller frivillig undervisning i dansk og regning. I brevet beder han desuden om, at de årlige udtalelser og standpunktsbedømmelser af eleverne fremover foregår sammen med eleverne, hvor disse har ret til at gøre indsigelser og evt. tilføje det, de synes, der mangler i udtalelsen. I brevet skriver han¹: ”Efter ikke så få års arbejde med pædagogisk virksomhed må jeg ubetinget give Ernst Larsen ret. Det vigtigste er, at tænde en ild. At fylde et kar kommer så ubetinget i anden række, og når det drejer sig om et revalideringsklientel, er denne problematik helt åbenbar. Det hjælper nemlig ikke at give klienterne nok så mange kundskaber, hvis de ikke i menneskelig henseende er sat i gang. Dette har imidlertid indebåret, at vi har måttet gøre os nogle overvejelser om, hvorvidt fagene dansk og regning fremdeles burde være obligatoriske, eller om de under en eller anden form burde være frivillige.”

Han er uenig i revalideringslovens målsætning, hvis loven entydigt retter mennesket mod erhvervslivet, fordi det indsnævrer det menneskelige perspektiv. Et menneske er langt mere end sit erhverv og derfor

¹ Oluf Lauths brev til revalideringskonsulenterne af den 21. december 1971.

ønsker Oluf Lauth, at revalideringsloven retter sig mod det hele menneske, idet han mener, at kun dette kan fremme dets trivsel i videste forstand.

Hovedparten af de svar, som Oluf Lauth får på henvendelserne til revalideringscentre, er skeptiske. Revalideringscentret i Nordjyllands Amt svarer¹: "... størsteparten af de klienter, som vi henviser, trænger såvel til at få fyldt kar som at få tændt en ild, og pædagogisk set må det vel være muligt at gøre begge dele. Dette sat i relation til spørgsmålet om frivillig eller tvungen dansk og regning, hvor det for mig indebærer, at der principielt sigtes på tvungen undervisning i de nævnte fag med motivering fra skolens side overfor gruppen af hensyn til, at fællesskabet også omfatter støtte i relation til det egentlige skolearbejde. Ellers forekommer det, at det rent erhvervsmæssige sigte forfladiges. ... En konkret vurdering af pågældendes egentlige undervisningsmæssige stade vil fortsat have en absolut værdi, da hans erhvervsmæssige fremtid jo nødigt skulle slutte på Egmont Højskolen."

Revalideringscentret i Vestsjællands Amt svarer følgende²: "... der var også enighed om, at hvis et ophold på Egmont Højskolen er et led i en forberedelse til en erhvervsmæssig placering, vil vi meget gerne vide noget om, hvorledes en elev har fungeret i de enkelte fag, især da hvis disse fag har relation til eventuelle erhvervsønsker. I sådanne tilfælde mener vi ikke, vi kan nøjes med en udtalelse om, hvordan eleven fungerer i en gruppe."

Oluf Lauth befinder sig nu i en tilspidset situation. På den ene side er han oppe mod et lærerkollegium, der ikke finder ham vidtgående nok i sine strukturændringer, og på den anden side har han revalideringscentre og ikke mindst skolens bestyrelse, som er imod strukturændringerne. Desuden har han et flertal af elever, der ikke magter at tage ansvar for egen læring, og sidst, men ikke mindst, er han i en indre splittelse med sin egen rolle. En side af ham ønsker den nye strukturændring, mens en anden side ikke kan overskue konsekvenserne. Situationen er gået i hårdknude.

Forstander skift

I 1972 er der ændringer og opbrud mange steder i landet. Vi bliver medlem af Det Europæiske Fællesskab, hvorefter statsminister Jens Otto Krag afgiver regeringsmagten til Anker Jørgensen. Kong Frederik IX dør, og midt i en rødstrømpetid får vi en kvindelig tronfølger. Samme år i januar er der også regeringsskift på Egmont Højskolen. Oluf Lauth tager sygeorlov og vender ikke tilbage til skolen.

Lærer Bent Hansen bliver herefter konstitueret forstander indtil april, hvorefter Allan Berg Nielsen bliver konstitueret forstander skoleåret ud. Med en støtteerklæring fra lærerkollegiet søger han stillingen som forstander. Skolens bestyrelse frygter dog, at dette forstandervalg ikke kan bringe Egmont Højskolen ud af den krise, den befinder sig i. En

¹ Brev fra revalideringscentret Nordjyllands Amt af den 1.februar 1972.

² Brev fra revalideringscentret Vestsjællands Amt af den 28.januar 1972.

krise, der også har fået den konsekvens, at revalideringscentrene og andre sociale myndigheder er blevet meget tilbageholdende med at sende elever til skolen. Bestyrelsen ønsker derfor en forstander, der kan bringe højskolen tilbage til den traditionelle højskoleform.

På trods af Oluf Lauths afgang fra skolen fortsætter han sit arbejde med at forbedre vilkårene for mennesker med handicap. Han formåede med sit engagement, arbejdsiver og sin visionære nytænkning at blive en af de mest markante skikkelser indenfor handicapsagen i Danmark i den sidste halvdel af det 20. århundrede.

Bag enhver mands succes står en kvinde!

Lise Lauth fortæller om sit liv med Oluf Lauth

I 1947 trængte jeg til, at der skulle ske noget nyt i mit liv og tog derfor på Askov Højskole. Efter at jeg havde været der i kort tid, opdagede jeg, at der sad en ung mand, som var dårligt gående, ovre i en anden række i spisestuen. Han så mere spændende ud end de andre mænd. Han hed Oluf, var kommunist og havde taget vennen Erik med på Askov. I lang tid troede Oluf, at det var Erik, jeg var interesseret i, når jeg forsøgte at komme i kontakt med Oluf ved at tilbyde min hjælp. Min hjælp afviste han i starten blot med et meget bestemt tonefald, men endelig skete det. Langfredag i påsken var der den smukkeste solnedgang, jeg nogen sinde havde set, og da blev Oluf og jeg kærester.

Spastikere kan man ikke regne med

Oluf blev født med svær spasticitet og var derfor underlagt datidens, mangelfulde behandlings- og hjælpeforanstaltninger. Han blev udsat for en hårdhændet og grænseoverskridende behandling. F.eks. blev han bundet med remme, når han skulle i narkose ved operation. En del læger udtalte sig endvidere om hans manglende evne til at kunne klare sig selv, få uddannelse og et arbejde. Efter deres mening var det helt udelukket. Fra lægeligt hold blev der desuden sagt, at spastikere ikke var til at regne med. Det var både krænkende og ydmygende for en mand med Olufs evner.

Oluf var ofte syg, havde bl.a. kramper, og når de var for slemme, fik han kurare, en slags indiansk gift. Det tog kramperne, men jeg var nu også bekymret for, om giften kunne tage livet af ham. Der var ingen tvivl om, at Oluf havde et skrøbeligt sind og helbred. Jeg tror, at mange af kramperne var psykosomatiske.

Endelig et meningsfuldt job

Oluf ville jo gerne være journalist, men det var der ikke nogen fremtid i på det tidspunkt, men starten på et meningsfuldt arbejde får han, da Jørgen Bøgh, forstander på Den Frie Lærerskole i Ollerup, tilbyder ham et sekretærjob på skolen. Alt på kontoret lå i store rodebunker, og da Oluf var handelsuddannet, havde han selvfølgelig de evner, der skulle til for at få bragt papirerne i orden. Med mig på sidelinjen til det praktiske fik vi hurtigt rodebunkerne på ret køl.

Jørgen Bøgh vidste godt, at udover at mestre sekretærjobbet var Oluf et meget arbejdsomt menneske, som havde sat sig grundigt ind i mange emner. Det varede derfor ikke længe, før Jørgen Bøgh tilbød ham at undervise i dansk, regning og samfundsfag.

Idéen til en højskole tager form

På Ollerup Højskole var der en del elever med handicap, hvor det var de stærke elever fra de store bøndergårde, der bar dem op og ned ad de mange trapper. Det var disse situationer, der gav Oluf idéen til en højskole for mennesker med handicap. Han får kontakt med DHF, og hurtigt bliver Oluf formand for lokalafdelingen i Svendborg.

Da Oluf forelægger DHF's landsformand Frederik Knudsen idéen til en højskole for mennesker med handicap, vækker det ikke umiddelbart begejstring. I stedet bliver Oluf tilbudt at bestyre feriehjemmet Holsatia i Hou, hvilket han slet ikke var interesseret i.

Heldigvis gav de sig til sidst, og den gamle villa Holsatia, som lignede et slot, blev rammen om den første højskole. Holsatia var selvfølgelig ikke kørestolsegnen, men vi fik bygget en stor rampe udenfor huset. Jeg husker tydeligt, da jeg var med til at indlogere de første elever på skolen. De mest handicappede kom i underkøjen, og de andre kom i overkøjen.

Spændende tid

Det blev starten på en spændende og udfordrende tid, hvor der skete meget. Jeg husker bl.a. de mange revyer, eleverne lavede om lærerne, som ofte handlede om forbudet mod, at pigerne måtte komme på drenge-gangen og omvendt. Det var ikke et forbud, som Oluf og jeg gik ind for, men der måtte vi jo følge flertalsbeslutningen. Senere blev reglen ændret til, at de godt måtte komme der indtil kl. 22 om aftenen.

Eleverne opfører en af deres utallige revyer: "Det store ædegilde" hedder dette nummer, inspireret af DHF's årlige repræsentantmøder på højskolen, hvor der blev spist og ikke mindst drukket godt.

I de 16 år, vi var på skolen, har jeg mødt over 1000 elever og jeg kan selvfølgelig ikke huske dem alle, men mange kan jeg sagtens sætte ansigter på, og en hel del af dem kan jeg godt huske. Jeg har været så heldig at møde mange af eleverne senere. Tænk at nogle af de elever, vi havde i starten, aldrig havde gået i skole. Jeg husker især Svend Henning Christensen fra det første år, som vi hurtigt fandt ud af var ret kvik. Han blev efter højskoleopholdet ansat på skolens kontor og blev senere forretningsfører. Svend Henning var ansat lige til sin død. Når jeg tænker på de mange elever, jeg har mødt, har jeg en klar oplevelse af, at de fleste gik fra skolen med et langt større selvværd og mod på tilværelsen, end de havde, da de kom til skolen.

Oluf Lauth i sit rette element ved arbejdsbordet.

Tingene gik stærkt

Da jeg blev gift med Oluf, indså jeg hurtigt, at for ham skulle tingene gå stærkt. Selv om hans drøm om en højskole, som han var blevet forstander for, var gået i opfyldelse, hvilede han aldrig på laurbærrene. Han arbejdede nu på at få bygget en handicapvenlig højskole. Da det så var blevet en realitet, skulle der forsat ske noget. Oluf var god til at gribe tidens tendenser og havde altid fingeren på ”kulturpulsen”. Ungdomsoprøret i 1968 gav Oluf anledning til overvejelser om nye undervisningsmetoder og ændring i behandlingen af eleverne.

At stå bagved

Foruden at hjælpe og bakke Oluf op indadtil havde jeg også mine forpligtelser som sygeplejerske og højskoleforstanderens kone udadtil. Der var derfor ikke tid til at tale så meget om tingene, vi gjorde bare det, vi begge fandt nødvendigt. Min rolle var oftest at stå lidt bagved, dels skulle jeg i starten skubbe Olufs kørestol, men jeg stod nu også bagved, efter at han fik el-stol. Oluf arbejdede hele tiden, sov kun fra kl. 24 til kl. 4 om morgenen. Da han var 100 % afhængig af mig, måtte jeg også op, når han ville op. Jeg var med i det hele, fordi Oluf ikke kunne klare så mange funktioner uden hjælp. Men jeg blandede mig aldrig i hans dispositioner.

Konflikt og afsked

Olufs foredrag på Geelsgaard blev starten på de nye tider og en anden måde at forholde sig til handicappede på. Lærerne på Egmont læste

bagefter foredraget og ville gerne samarbejde om de nye tiltag, men senere kunne de ikke blive enige. Oluf mente, at kunne de ikke gå ind for de nye tanker, måtte han have et lærerkollegium, der kunne. Bestyrelsen syntes ikke, at Lauths idéer om en mere flad undervisningsstruktur og mere frihed til eleverne var en god idé. Dette blev starten på en meget svær tid for os.

Oluf fik ansat en ny lærergruppe, som var røde hele bundtet. De var endnu mere rabiater end Oluf og mente derfor ikke, at han evnede at leve op til sine egne tanker og idéer. Det sled både på ham og mig, da konflikten voksede og ikke længere kunne holdes indenfor lærergruppen. Den gik ud over eleverne, som blev væk fra undervisningen, og senere dalede skolens elevtal. Til sidst blev jeg hysterisk over forholdene, hvor Oluf i al sin afmagt bad mig om at skride.

Efter at vi blev gift, ville han ikke have andre til at hjælpe sig end mig, så da jeg rejste, måtte han have andre til at hjælpe sig. Det var en yderligere belastning oven i de prøvelser, han i forvejen stod i. Efter 14 dage var han helt ude af den, og jeg tog tilbage for at hjælpe ham. Herefter tog vi på ferie sammen, og bestyrelsen anbefalede Oluf at tage sin afsked.

Et nyt liv starter

Oluf kom sig hurtigt ovenpå de mange strabadser og problemer, da der var mange uden for skolen, der havde brug for hans talenter og færdigheder. Oluf trivedes nu engang bedst, når han havde arbejde. Han fik anmelderjob, blev freelance på Danmarks Radio, fik betroede poster i DHF og underviste på forskellige uddannelsessteder lige til sin død.

Slut på et dynamisk og visionært liv

Langfredag i 1990 holder jeg Oluf i hånden for sidste gang. Hans sidste ord var: "Jeg har haft et godt liv, nu må det gerne slutte". Er det ikke mærkeligt, vi blev kærester på en langfredag, og vi måtte skilles på en langfredag.

Erik Andersson

Blå bog

Født i København i 1932.

1947 forlader han folkeskolens 7. klasse.

1947-1950 i lære som fotograf.

1950-1955 arbejder i et foto engrosfirma og går på Akademisk Studenter Kursus som aftenstuderende.

1955 tager han til Grønland.

1959 bliver han gift med Else Jønnild og får en søn.

1960 bliver sløjdlærer på en skole i Askov.

1961 bliver efterskolelærer i sløjd og teknisk tegning ved Han Herreds Ungdomsskole i Fjerritslev.

1962-1969 højskolelærer på Ungdomshøjskolen i Vester Vedsted ved Ribe.

1962-1966 uddanner sig samtidigt som lærer på Ribe Statsseminarium.

1963 får endnu en søn.

1969-1970 forstander for Oksbøl Ungdomshøjskole.

1970-1972 forstander for Plejehjemsassistentskolen i Brande.

1972-1979 forstander for Egmont Højskolen.

1979-2000 får eget konsulentfirma med opgaver for Politiskolen, Kriminalforsorgen, amter og kommuner.

1987-2000 specialkurser for plejehjem, samt pleje og omsorg for demente.

1989 får en datter.

Fra 2000 psykoterapeut, aktiv pensionist og farfar.

Integration og medmenneskelighed

Erik Andersson fortæller: ”Jeg søgte forstanderjobbet på Egmont Højskolen, fordi jeg som forstander på Plejehjemsassistentskolen i Brande kom rundt på mange plejehjem og oplevede, at der sad mange unge med handicap. De var isolerede og fik ikke mulighed for at bruge deres evner. Det var noget af en chokerende oplevelse. Jeg mente derfor, at jeg med tolv års erfaring som lærer og forstander på to ungdomshøjskoler og en plejehjemsassistentskole havde noget at tilbyde Egmont Højskolens elever.” Erik Andersson får stillingen og flytter sammen med hustruen Else Jønnild og deres to sønner til Hou i juni 1972.

Højskolen i 1970'erne.

Nye lærere

Med valget af det nye forstanderpar bliver det eksperimentelle nedtonet til fordel for en mere traditionel måde at drive højskole på, hvor der samtidigt kommer en større åbenhed til nærmiljøet.

Der er to opgaver, som er vigtige for det nye forstanderpar. Den ene er at få sammensat en homogen lærergruppe, den anden er at få så mange elever til skolen, at den kan løbe rundt rent økonomisk. På grund af den megen uro i de sidste par år skal troværdigheden til skolen udadtil bygges op igen. Den nye forstander går i gang med at afsøge samarbejdsmulighederne med lærerkollegiet. Dengang var reglerne for højskolelærernes ansættelse, at når en forstander forlod jobbet, var lærerne samtidig sagt op. ”Jeg måtte have en samtale med hver enkelt af de ’gamle’ lærere for at finde ud af, hvor mange der var interesseret i at være med på den nye linie, vi havde valgt”, fortæller Erik Andersson. Han mener, at det var bedst for skolens fremtid og troværdighed at få et bredt sammensat lærerkollegium, hvor alle lærere ikke nødvendigvis var fra højskolemiljøet. Dette mener han kan give eleverne et optimalt udbytte af højskoleopholdet generelt, fordi de så får kendskab til lærere med forskellig baggrund.

En højskole uden elever

Erik Andersson beretter: "Da jeg blev ansat som forstander, var der kun indmeldt otte elever. Det var naturligvis ikke nok til at drive en højskole." Den uro, som havde præget højskolen de sidste år, var årsag til, at revalideringscentre havde lukket for elevtilgangen. Der måtte derfor gøres noget for at få nogle elever til skolen. "Lærergruppen og jeg opsøgte derfor samtlige revalideringscentre, og på godt to måneder fik vi et hold på 68 elever, hvilket vi var meget stolte af."

Erik Andersson holder pause med en gruppe elever inden næste projekt.

Herre i eget hus

I begyndelsen af 1970'erne får samfundet mere fokus på de mellem menneskelige relationer, og det ulmer med nye tiltag overalt. Venstrefløjen er optaget af marxisme og eksperimental pædagogik, som bliver afprøvet i børnehaver, folkeskoler og ikke mindst på højskoler. Kvindeoprøret er i gang, der bliver indført obligatorisk seksualundervisning i folkeskolen, og vi får fri abort. Leif Panduro sætter en finger på et ømt punkt i det ensomme liv i overklassens Danmark gennem sine dramatiske stykker på tv, og Ingmar Bergmans "Scener fra et ægteskab", hvor Marianne og Johans ægteskab langsomt går i opløsning, optager mange tv-seere. Benny Andersen er på banen med "Svantes viser", hvor visen om "Svantes lykkelige dag" hurtigt bliver en ørehænger på tværs af generationer og sociale skel. I kollektiverne afprøves nye bo- og samlivsformer, og kunstnere er på banen med installations- og koncept-kunst samt happenings.

Der bliver sat skub i handicappolitikken, og integrationen af mennesker med handicap kommer for alvor på dagsordenen. Ændringerne af socialpolitikken kommer til at betyde en landvinding for gruppen, idet hjælpeordningen sætter yderligere skub i integrationsmulighederne. Tiden er også med handicapsagen, da den teknologiske udvikling sætter gang i produktionen af hjælpemidler i et omfang, der ikke tidligere har været muligt. Mennesker med handicap vil nu være herre i eget hus og leve livet udenfor de statsautoriserede og umyndiggørende plejehjem.

Pyt med at han frier med mælkebøtter, når han bare er lækker.

Integrationstanken kommer også til at præge Egmont Højskolen, idet Erik Andersson ikke længere ønsker et specifikt handicapmiljø på skolen, men en menneskevenlig højskole for alle. Der bliver oprettet en sociallinie, som skal tjene to formål: at bringe eleverne en forståelse for de solidaritetsprincipper, som er forudsætningen for, at mennesker kan fungere sammen, og for det andet skal linien tiltrække elever uden handicap. På den måde vil elevklientellet blive mere blandet, så flere meninger kan brydes. Samtidig kan elever uden handicap, med afsæt i socialfagslinien, bruge højskoleopholdet som led i en videregående uddannelse f.eks. indenfor det social- og sundhedsmæssige fagområde.

Ændringer på skolen

- I august 1972 ophørte skolen med at optage efterskoleelever.
- 9. klasses statskontrollerede prøve og teknisk forberedelseseksamen nedlægges.
- Eleverne inddrages forsat i udtalelserne fra skolen.
- Egmont Højskolen skal nu være en skole for alle, men stadig have særlige forpligtigelser overfor mennesker med handicap.

Det siges at idræt i frisk luft skulle være så sundt for helbredet.

Det er ikke alle, der mener, at skolen skal optage elever uden handicap. Til Information den 21. juni 1972 udtaler Allan Berg Nielsen om de såkaldt svage elever: "Jeg mener, vi har pligt til at tage dem, for ingen andre gør det. Der findes ingen andre skoler for disse mennesker, og jeg kunne tænke mig, at vi yderligere specialiserede os i disse grupper, der har særlige behov." Om faren for ghettodannelser siger han yderligere: "... at man ved at blande mennesker med og uden handicap let tiltrækker folk, som skal øve sig på handicappede. De fleste mennesker tror, at de gennem Egmont Højskolen kan få lejlighed til at øve sig på handicappede, således at de kan blive omsorgsassistenten osv."

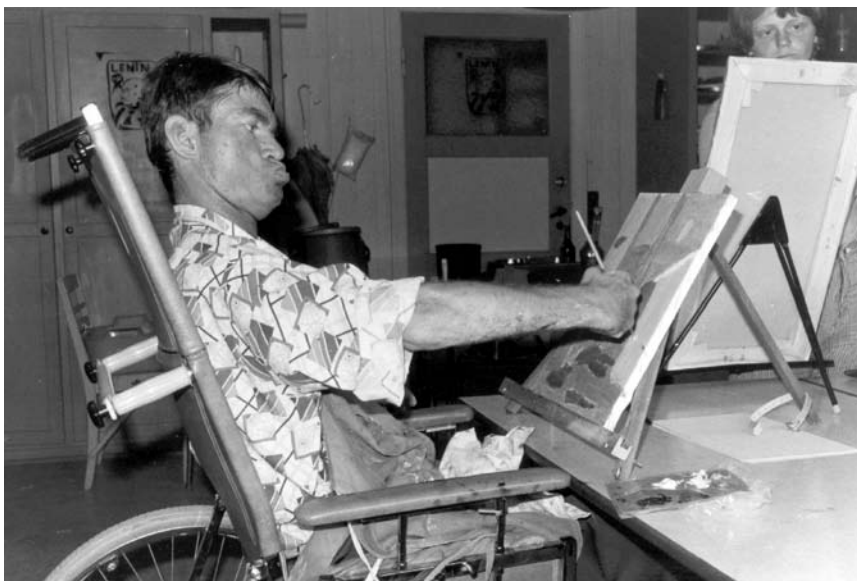
I Århus Stiftstidende den 12. september 1972 udtaler Erik Andersson, at vi skal "væk fra at betragte stedet som en institution, hvor der færdes en stor ensartet gruppe unge, der fysisk adskiller sig fra normen. ... Vi skal bort fra at institutionalisere afvigere."

Elevklientellet

I 1972 oprettes Dansktoppen, og ABBA vinder Melodi Grand Prix med Waterloo. Diskomodens kronede dage. Nogle elever er til ABBA og disko, andre er flippere og til Rolling Stones hårde rock, mens den sidste gruppe er til dansktoppens Smilende Sussi. Grammofonens mono lyd bliver skiftet ud med stereoanlæggene, og et blandet lydbillede kommer en i møde, når man færdes på elevgangene.

Det er en periode, hvor noget af elevklientellet ændrer sig. "Vi får flere elever, som mangler nogle funktioner indenfor det psykosociale og for logisk/intellektuel tænkning. Den teknologiske udvikling har gjort det muligt at give mennesker med svære handicaps nogle bedre livsbetingelser", siger Erik Andersson. Der er dog også enkelte tilfælde, hvor han er i tvivl om elevens udbytte af højskoleopholdet: "Hvis stedet ikke gør en ekstra indsats for denne gruppe, ville de blive isoleret fra de andre kammerater", fastslår forstanderen. I sin beretning til bestyrelsen 1972-1973, skriver Erik Andersson: "... spredning

af elevernes kundskabsniveau og behovet for forskellige former for specialundervisning er så stort, at vi kun kan undervise forsvarligt i små hold.”

Dybt koncentreret sætter en elev farver på et lærred.

Et andet problem er elevernes uselvstændighed. Om dette fortæller han: ”Der var elever med handicap, som var så overbeskyttede, at de manglede sociale erfaringer. Elever, som kom fra hjem eller plejehjem, hvor de aldrig havde fået mulighed for at tage personlige valg. Det kunne f.eks. være noget så enkelt som at gå i byen for at købe en skjorte til sig selv. Jeg husker desuden, at jeg engang blev ringet op af en mor, der ville have sin søn hjem, kort tid efter han var kommet på skolen. Forældrenes ægteskab kunne ikke fungere, hvis de ikke havde ham at tage sig af som fælles projekt. Eleven kom under så stort et pres, at han tog hjem. Dette gav anledning til nogle generelle samtaler med forældre om forholdet til deres børn. Nogle forældre forstod ikke, hvad vi talte om, da de jo gjorde det bedste for deres stakkels handicappede barn. Andre samtaler bar heldigvis mere frugt.”

Skolen har desuden det problem, at nogle kommuner fortsætter med at ”smugle” socialt belastede elever ind på skolen, uden at give de nødvendige oplysninger. Disse elever skaber problemer både for de motiverede elever og for skolen som helhed, fordi de ikke har lyst til at være der og derfor pjækker fra timerne. For en del af dem er der blot tale om en midlertidig opbevaring.

Egmont Højskolen har altid, udover at være en almindelig højskole, været starten på et revalideringsforløb for en del af eleverne. Skolens vurdering af deres muligheder og kunnen får derfor betydning for den fortsatte revalidering, og for en del af eleverne er fremtiden meget usikker. I bestyrelsesberetningen for 1972-1973 skriver Erik Andersson: ”Typisk for mange af eleverne er ofte, at deres usikkerhed vokser hen mod afslutningen af opholdet. Dem med et handicap begynder ofte tidligere end andre at tænke på, hvad de skal efter højskoleopholdet,

og frygten melder sig, når de tænker på, hvordan de skal begå sig i samfundet. Behovet for en 'skulder' og behovet for løsning af personlige problemer har derfor været stigende hen mod kursets afslutning."

Elever fordybet i læsning på elevværelset, da der endnu var tomandsværelser.

Samarbejde og pædagogiske udfordringer

Det er vigtigt for Erik Andersson og hele lærergruppen, at ingen elever bliver "tabt på gulvet". Der er derfor mange spændende pædagogiske indfaldsvinkler og forslag til, hvilken pædagogik der kan anvendes på det brede elevklientel. "Samtidig er det en stor udfordring, at lærergruppen er så bredt sammensat, fordi der ofte opstår så store interne uenigheder, at det kan være svært at blive enige om kursen. Der er lærere tilhørende den politiske venstrefløj, som gerne så en socialistisk højskole, og en anden gruppe lærere, der ville have en pluralistisk højskole med mange forskellige livsholdninger. Det er en stor udfordring at få forskellighederne til at harmonere i samarbejdet. Heldigvis var vi alle overvejende gode til at udnytte hinandens forskelligheder, uden at det gav alvorlige konfrontationer, som der var så mange af i højskoleverdenen i den periode", fortæller forstanderen og fortsætter: "Jeg synes, at lærergruppen var god til at give eleverne relevant og brugbar viden og til at samtale med dem, så det øgede deres selvværd. En hel del af elevgruppen oplevede for første gang, at der fandtes en anden kultur end den, de kendte fra dansktoppen. Jeg ved, at nogle tog fra skolen med mere mod på livet, end da de kom."

Midt i en flippertid med peace, love, harmony og Medovathe.

Socialreformen giver koks i plejen

Bistandsloven bliver indført i en tid, hvor samfundet er fyldt med paradokser. Der bliver talt om nærdemokrati samtidig med, at der bliver lavet store kommuner. Der bliver talt om nærmiljø samtidig med, at der bliver bygget højhuse, og der tales om decentralisering samtidig med, at vi melder os ind i EU.

Da vi får socialreformen, bliver revalideringscentrene nedlagt, og den gamle revalideringslov bliver samlet i § 42 i bistandsloven. Det giver en masse arbejde, fordi skolen nu skal samarbejde med alle kommuner i stedet for med ét revalideringscenter i hvert amt. Det står hurtigt klart, at de sagsbehandlere, der nu skal arbejde med revalideringens område i bistandslovens § 42 ikke har den ekspertise, som sagsbehandlerne havde i amternes revalideringscentre. Det lykkes dog hurtigt for skolen at få et godt samarbejde med kommunernes sagsbehandlere. Så bortset fra de første år har Egmont Højskolen fuldt elevtal.

Fakta om bistandsloven

- Med bistandslovens indførelse den 1. april 1976 ønskede man at samle lov om offentlig forsorg, børne- og ungdomsforsorgsloven, revalideringsloven, omsorgsloven for invalide- og folkepensionister, loven om mødrehjælpsinstitutioner, loven om husmoderafløsning og hjemmehjælp, i ét lovkompleks.
- Desuden var tanken, at den bistandssøgende nu kun skulle rette henvendelse ét sted, nemlig hos sin sagsbehandler i bopælskommunen, for at få hjælp.
- Herefter var det behovet for bistand, der var afgørende, og ikke længere hvilken kategori, man tilhørte.

Efter 1977 bliver Annekset sat i stand og taget i brug, da der nu er over 100 elever på skolen. ”Der var mange udfordringer i den periode, ikke mindst med at få økonomien til at hænge sammen”, siger forstanderen og fortæller videre: ”Da bistandsloven blev indført, blev skolens økonomi

yderligere presset på grund af stigende udgifter til plejepersonalet til de elever, der havde hjælpebehov.”

Årgangen af elever er linet op til gruppefotografering.

Skolens vigtigste opgave

”Det vigtigste, Egmont Højskolen kan give eleverne, er selvtillid og selvværd. Jeg husker en kvinde i midten af 50’erne, der hele sit liv havde boet hos sine forældre, som nu var døde begge to. Hun havde aldrig fået det sociale liv og de udfordringer, som gjorde, at hun turde flytte ud i egen bolig, som var hendes største ønske. Tiden på skolen gav hende så meget selvtillid og mod, at hun til sidst turde realisere drømmen, og da jeg nogle år efter mødte hende, havde hun et godt socialt liv i en dansk mellemstor provinsby”, fortæller Erik Andersson og fortsætter: ”Tit oplevede vi, at den psykosociale prægning med manglende selvværd og engagement, som elever havde fået med hjemmefra, stod i vejen for, at de kunne tage ansvaret for deres eget liv. For nogle af eleverne var det eneste, de havde oplevet og deltaget i udenfor hjemmets beskyttende mure, bankospil i DHF’s lokalafdeling. Man kan undre sig over, at ikke flere gjorde oprør, men forudsætningen for at gøre oprør er jo, at man ved, at der eksisterer noget bedre end det, man har. Jeg kan huske, at Ebbe Espersen, som var socialrådgiver på skolen i den periode, tit sagde: ’De fleste overgreb bliver begået i de gode viljers navn’, og det så jeg desværre mange eksempler på.”

Erik Andersson mente, at skolen skulle give eleverne mulighed for at gøre erfaringer, hvis de ikke havde haft mulighed for at gøre dem andre steder. ”At begå dumheder er en vigtig og nødvendig erfaringsbagage, hvis man skal blive et voksent menneske. Alle har brug for at have oplevelser og få erfaringer på godt og ondt i deres ungdom. For nogle elever med handicap har den mulighed aldrig været til stede. Enten fordi deres forældre eller personalet på institutionen ud fra de bedste motiver har overbeskyttet dem. Det kunne derfor se noget broget ud, når disse elever gjorde deres første erfaringer med at drikke sig fulde eller fumle havde deres første seksuelle erfaringer. Men vi skal

huske på, at hvis vi skulle begå vores værdifulde 'dumheder' indenfor en relativt kort periode, så ville det også komme til at se kaotisk ud".

Så er der husgerning på skemaet. Ofte var der smagsprøver til de andre elever.

Nye ord i 1970'erne¹

adgangsregulering	burhøns	gulerodsbukser	knudemand
afrohår	butiksdød	handicapvenlig	kontaktannonce
alene far	byggesjusk	hotpants	krisepakke
anpartsselskab	børnemøde	hustruvold	kystbanesocialist
arbejds miljø	chillum	identitetskrise	kønsfascisme
bekendelseslitteratur	dyneløfteri	id-kort	letmælk
berufsverbot	EFG	jogging	Libero
beskæftigelsesvejleder	energikrise	kabel-tv	ligestillingsråd
betonslum	featureuge	kassettebåndoptager	ligusterfascist
bistandsloven	flekstid	kernevalgere	liveshow
bofællesskab	forbrugerombudsmand	klistermærke	livskvalitet
bred ymer	græsrodde		

¹ "Danmarkshistorie" af Paul Hammerich

Brand, ombygninger og nye idéer

I Erik Anderssons forstanderperiode er der to brande på højskolen. Den største er i december 1976, hvor skolens foredragssal, bibliotek og en lærerbolig over foredragssalen brænder. Der går over et år, før opførelsen af en ny idrætshal med tilhørende depoter, nyt indgangsparti med toiletafsnit og udvidelse af administrationen kan starte. Det er igen Egmont H. Petersens Fond, der støtter skolen med et millionbeløb. Resten bliver dækket af et kreditforeningslån. Den anden brand opstår på et elevværelse, men den bliver heldigvis hurtigt slukket.

Erik Andersson viser hvad der er tilbage af foredragssalen efter branden.

Her ses de sørgelige rester af skolens bibliotek.

I forbindelse med hele det nye byggeprojekt med bl.a. idrætshallen får Erik Andersson nogle nye idéer om skolens fremtid: ”Jeg foreslog bestyrelsen, at Egmont Højskolen skulle blive en idrætshøjskole for mennesker med og uden handicap. I starten af 1970’erne er der kommet fokus på handicapidræt, hvor man mangler nogle handicapidrætsinstruktører. Derfor foreslår jeg, at højskolen bliver et internationalt center for uddannelse af instruktører til handicapidræt. Det skulle selvfølgelig foregå sideløbende med den almindelige højskole. Samtidig ville der så blive mulighed for at tilbyde en handicapidrætshøjskole på et højt niveau.”

Sygeorlov og uro

Om sine personlige erfaringer med eleverne fra sin tid som forstander fortæller Erik Andersson: ”Jeg havde mange gode oplevelser og et godt samarbejde med eleverne, som også fik stor betydning for mig fremover. De lærte mig noget livsvigtigt om tilværelsen, som jeg ikke før havde værdsat. Nogle af eleverne havde så store udfordringer i deres liv, at jeg ofte var overrasket over, at de magtede at overvinde dem med så stor værdighed, som de gjorde.”

I Erik Anderssons forstanderperiode lykkes det at få Egmont Højskolen igennem sin første store krise. Han får sammen med lærerkollegiet nogle succes’er i hus. Der kommer elever på skolen uden handicap, og der oprettes en sociallinie, hvor nogle af integrationstankerne bliver realiseret. Desuden bliver der som før nævnt skabt mere kontakt mellem skolen og lokalsamfundet.

I 1978 sender tv Matador – et stykke danmarkshistorie i 24 afsnit, hvor familien Danmark sidder klistret til skærmene. Alle følger med i det brogede persongalleris op- og nedture og konflikter med hinanden. En serie, der formår at give en spejling af den enkelte dansker og vores fælles historie på en genkendelig måde. Økonomiske kriser i samfundet, problemer i familien og ægteskabets opløsning. Egmont Højskolens historie går også sin gang, hvor tiden nu er inde til endnu et forstanderskift. Erik Andersson bliver i 1978 sygemeldt og vender ikke tilbage til skolen.

Under forstanderens sygeorlov indtræder Richard La Cour fra lærerkollegiet som konstitueret forstander, og der kommer igen en mere flad ledelsesstil. Nogle betegner stilen som det rene anarki, mens andre finder, at ledelsesformen mere er i takt med tiden. Da Erik Andersson ikke vender tilbage, indstiller lærerkollegiet en anden fra lærergruppen til konstitueret forstander. Lærerkollegiet ønsker denne lærer som højskolens nye forstander. Begrundelsen er, at han er en spændende og dynamisk lærer, der kan sætte nye vinkler på tingene og er god til at tænde både elevernes og lærernes begejstring. Efter bestyrelsens og undervisningsministeriets mening har den valgte lærer imidlertid ikke de fornødne eksamenspapirer til jobbet, og Richard La Cour forbliver derfor konstitueret forstander skoleåret ud.

Den nye hal, hvor der er linet op til kædedans for alle.

Dieter Küssner

Blå bog

Er født 1941 i Hamburg og opvokset i Flensburg i Sydslesvig.
Dansk skolegang på Frederikshøj og Duborg Skolen.
Ophold på højskolerne Jaruplund, Askov, Kerteminde og Vrå.
Får i 1966 lærereksamen fra Tønder Statsseminarium.
1966-1968 er han folkeskolelærer ved Sdr. Brarup danske skole i Angel.
Får i 1966 en datter, i 1973 en søn og i 1979 et bonus barn.
1968-1979 højskolelærer på henholdsvis Jaruplund, Krabbesholm og Try Højskole.
1979-1985 forstander på Egmont Højskolen.
Fra 1985 bliver han redaktør af det historiske tidsskrift Slesvigland og fondsbestyrer.
Siden 1994 er han forstander på Jaruplund Højskole.
Bliver medstifter af Sydslesvigs Museumsforening, hvor han i en periode er formand. Han bliver yderligere medstifter af Den Danske Højskole i Ægypten/Dansk Ægyptologisk Selskab, formand for Poul Kristensens Forlag og Sydslesvigs Forening.

Højskoleliv, kamp og dannelsesrejser

Et årti er ved at rinde ud, og 1970'erne slutter med en fælles fornemmelse af opbrugthed og trang til en ny begyndelse. Det viser sig dog snart, at 1980'erne bliver nogle hårde år, hvor mindretalsgrupperne kommer til at mærke, at riget fattes penge, og at der stadig er langt til lige behandling for mennesker med handicap. Det nye årti bliver kaldt fattigfirserne, og lidt humoristisk bliver der i folkemunde sagt, at "vi går fra velfærd til farvelfærd!" Troen på autoriteterne er ved at smuldre, og musikgruppen Gasolin aflurer tidens tendenser, hvor Kim Larsen synger: "Det er en kold tid som vi lever i, alle går rundt og fryser". At der også hersker kolde tider på Egmont Højskolen, erfarer skolens nye forstander Dieter Küssner hurtigt ved sin ansættelse.

Det er skolens bestyrelse, der har opfordret Dieter Küssner til at søge jobbet som forstander, fordi de mener, at han besidder de kvalifikationer, højskolen har brug for. Dieter Küssner kommer fra højskolemiljøet og har erfaring med ledelse. I sin første beretning til bestyrelsen skriver han: "Trods en kølig modtagelse ved indsættelsen som forstander for Egmont Højskolen den 1. december 1979 gik jeg fortrøstningsfuldt til mit arbejde. Nogen betænkelighed følte jeg selvfølgelig, idet jeg efter at være flyttet til skolen og inden min officielle tiltrædelse havde modtaget en skrivelse fra lærerrådet, stilet til bestyrelsen. Heri meddeltes det, at lærerkollegiets loyalitet i høj grad var svækket, at enkelte lærere overvejede at rejse fra skolen, mens en del mente, at de ville få svært ved at samarbejde med den nye forstander."

En gruppe lærere øver sig i sang og musik for at optræde for eleverne. Fra venstre: Anna Marie Buur, Lis Hjernøe, Bjarne Vestfale og Jytte Bach.

Høj bølgegang

Der er opstået splittelse og utilfredshed i lærerkollegiet, fordi de to gange har foreslået en forstander, som bestyrelsen ikke har villet ansætte, selv om det dog for nogle lærere er mere acceptabelt, at bestyrelsen har afslået deres første forslag, idet den pågældende ikke

havde sine eksaminer i orden. Bestyrelsen bliver alligevel opfattet som udemokratisk ved sit valg af Küssner, som ingen i lærerrådet ønsker. Da valget af Dieter Küssner er en realitet, deler lærerkollegiet sig i to grupper, hvor den ene gruppe vælger at acceptere bestyrelsens valg, mens den anden vedbliver med at være imod. Modstanden i den ene gruppe er på et tidspunkt så stor, at den manifesterer sig i en Hitler hilsen, når forstanderen kommer ind på lærerværelset, ligesom der bliver skrevet Göbbels på hans termokande.

Dieter Küssner forsøger at bygge bro over modsætningerne i lærerkollegiet, og selv om der kommer mere fred, bliver der ikke ro. De fire lærere, som vedbliver med at være imod forstandervalget, bliver kaldt "Firebanden", inspireret af datidens opgør med maoisterne i Kina. Da skolen stadig ikke får den ro, der er brug for, bliver de fire sagt op. Forstanderen fortæller: "Vi havde en værdig afslutning, og da de forlod lærerkollegiet, fik de en pæn økonomisk compensation. Herefter ansatte lærerkollegiet og jeg i fællesskab fire nye lærere."

Lærere, som var i lærerkollegiet under Dieter Küssners forstanderperiode, beretter om en forstander, som er en dygtig højskolelærer, en spændende foredragsholder, og som modarbejder klikedannelser. Dieter Küssner går desuden ind for fester og sammenkomster. Han ved, hvad han vil, lederstilen er fast og målrettet, og lærerne må koble sig på, hvis de ønsker at være med.

Ændringer på skolen

- Der indføres nye optagelseskriterier. Ansøgerne skal være motiverede for et højskoleophold og skal derfor have været på skolen mindst en dag, så de ved, hvad de går ind til.
- Der oprettes tre nye linier: medie, journalistik og idræt.
- Eleverne må nu få tre sammenhængende års højskoleophold, hvor det før kun var muligt med to år.
- Lærerne inviterer eleverne hjem til små sammenkomster med kaffe og diskussion, som det kendes fra andre højskoler.
- Der kommer Åbent Hus aftener, hvor emnerne spænder fra samfundsdebat, litteratur og musik. Aftenerne besøges ivrigt af lokalbefolkningen.
- Skolen foretager desuden en renovering, samt nogle energibesparende foranstaltninger.
- De gamle grå barakker jævnes med jorden.
- Skolen skaffer sig igen får, som indgår i den nye naturfagslinie, f.eks. ved bearbejdning af uld og plantefarvning.

Mindretal og sagsbehandlerdag

"Jeg kender ikke specifikt til mennesker med handicap, men da jeg selv er opvokset i Sydslesvig og tilhører en mindretalsgruppe, kender jeg til de problemstillinger, der ofte er affødt af at være et mindretal. Et mindretal, som er op imod et flertal, som i øvrigt ikke engang regner en som en minoritet", beretter Dieter Küssner. Det er derfor heller ikke nyt for forstanderen at skulle føre debatter og være synlig i en kamp for at forbedre et mindretals vilkår.

Som et led i at forbedre vilkårene for eleverne med handicap starter han sammen med lærerkollegiet et samarbejde med sagsbehandlerne ude i kommunerne. Skolen indfører en fast sagsbehandlerdag, hvor elever og lærere har bestemt dagens tema. Her bliver det muligt at diskutere brændpunkterne i socialpolitikken. I forbindelse med dagen giver skolen frokost og kaffe. Ved måltiderne er der så mulighed for samtale under mere afslappede former, måske endda med sin egen sagsbehandler. Sagsbehandlerdagen er en succes, fordi det giver flere elever til skolen, og desuden er Egmont Højskolen med til at starte en debat om handicappolitikken ude i landets kommuner.

Handicapår og synlighed

”Vi brugte meget tid på det Internationale Handicapår i 1981, hvor vi både havde arrangementer udenfor og inde på højskolen. På skolen inviterede vi bl.a. teatergrupperne ’Århus Krykensemble’ og ’Lyseslukkerne’, hvor aktørernes selv var handicappede. Vi så deres stykker og debatterede handicappolitik med dem. Regeringens indførelse af socialindkomsten i forbindelse med FN’s handicapår fandt vi selvfølgelig helt urimelig. Der skulle nu lægges en slags ’forlystelsesskat’ på brug af hjælpemidler. Det er klart, at dette gav anledning til mange debatter og ikke mindst aktioner ud af huset. Her var det især den manglende tilgængelighed i samfundet for handicappede, der var i fokus. Vi kunne alle pludselig se det absurde i, at en højskole, som havde særlige forpligtigelser for mennesker med handicap, lå i et nærmiljø, der ikke var særlig tilgængeligt. I den forbindelse demonstrerede eleverne både ved stationen og ved havnen. Ved Hou Havn skulle der bygges en terminal til Samsøfærgen, hvor der ikke var handicaptolletter. Eleverne fik tudet godt i protesthornene, hvilket fik amtsborgmesteren til at klage til skolens bestyrelse. Bestyrelsen bad herefter mig om at få lidt mere styr på eleverne. Jeg sagde blot: Hurra! Det er pragtfuldt, at mennesker med handicap er synlige i gadebilledet. De har ret til at sætte fingeren på de ømme steder”, fastslår forstanderen.

Elever by night.

Udlandsrejser og små ture

Dieter Küssner ser et højskoleophold som en dannelsesrejse, hvor en del af rejsen består i at rejse uden for Danmarks grænser, så eleverne oplever og studerer andre kulturer end den, de selv er en del af. I de første år går turene bl.a. til Tunesien, hvor de er en 130-140 stykker med lærere og hjælpere. Der bliver forhandlet med et flyselskab med henblik på at leje en hel flyvemaskine, fordi man ønsker at få el-stolene med. Det er på dette tidspunkt nyt for flyselskaberne at flyve med el-stole. Hidtil havde de sagt nej, fordi batterierne på stolene er alt for tunge, og syren i dem forhøjer risikoen for eksplosion. Det lykkes dog at overtale dem til at flyve med dem, hvilket giver helt nye muligheder for eleverne, der nu selv kan komme omkring, når der rejses til eksotiske steder.

Dieter Küssner forsøger at holde styr på tropperne, inden turen går til grænselandet.

Rejserne går bl.a. til Sovjetunionen, hvor de både er i Samarkand og Kreml. Om Samarkand fortæller Dieter Küssner: ”Der var kun én håndstol i hele byen, og den lignede Misse Møhges fra Matador. Derfor kom der hurtigt et stort opløb, hvor vi end viste os i byen med de mange el-stole. Folk måtte studere fænomenet mennesker med handicap.”

Fra rejserne til Tunesien beretter forstanderen: ”Det var meget chokerende for skolens elever at opleve, hvordan mennesker med handicap levede i dette fattige land. De så pludselig mennesker, som ikke havde de muligheder, de selv havde fået. Dette gav anledning til, at da vi kom hjem, indsamlede eleverne brugte kørestole og andre hjælpemidler, som de sendte til landet. Det var i virkeligheden ulandsarbejde, vi lavede der.”

Da skolen har kassevogne til rådighed, tager elever og lærere også på mange regionale ture. Dieter Küssner havde engang nogle elever med til Sydslesvig, hvor han selv var kendt. Disse elever havde fået

undervisning i arkæologi, og da skolens motto også dengang var, at forhindringer er til for at overvindes, måtte eleverne tage udfordringen op og bestige Dannevirke. "Det var selvfølgelig hujende morsomt, da de endelig var kommet derop", fortæller Dieter Küssner.

Dramaholdet udfolder sig udendørs.

Dagsaktualitet og lærerkollegiet

I 1980'erne begynder højredrejningen i Europa og USA. Ronald Reagan bliver præsident i USA og fører konservativ politik, Margaret Thatcher bliver premierminister i England, og Danmark får en konservativ regering med Poul Schlüter som statsminister. Markedsmekanismerne er blevet hurtigere til at opsnappe nye trends, og Pepsi-generationens adfærd, vaner og interesser har fået en mærkbar plads i disse kræfters frie spil. Da flere kvinder er kommet på arbejdsmarkedet, har den unge generation ikke lært at lave mad, og fastfood kulturen fra USA øjner nye indtægtsmuligheder. Burger King og McDonalds udbyder mad, der laves på stedet, og hvor sundheden reduceres til en irriterende parentes. Erhvervslivet begynder at støtte tiltag indenfor den etablerede kunst med sponsorater. På tv kører Dallas-serien i det uendelige, hvor familien Danmark følger med i oliemagnaten Jock Ewing og denne families evindelige intriger og magtkampe for at opnå penge og status.

Om lærerkollegiet fortæller Dieter Küssner: "Mit lærerkollegium sørgede hele tiden for, at vi var dagsaktuelle. Da f.eks. bogen 'Oprøret fra Midten' kom på banen, satte elever og lærere sig ind i bogens indhold om eftermiddagene og holdt debاتمøder om den om aftenen. Vi inviterede også bogens forfatter på skolen, så vi fik en diskussion om bogen. Det var desuden en kvalitet, at lærerkollegiet var så bredt sammensat, og lærerne ikke nødvendigvis havde en seminarieuddannelse. Det betød, at de var utraditionelle i deres undervisning, både i måden at gå til stoffet på og ikke mindst i metoderne at løse opgaver på. Det var endvidere en kvalitet, at deres ståsted og livsholdninger var så forskellige. De var gode til at tilpasse undervisningen efter, hvordan elevflokkene var sammensat. Det var også knaldgodt for skolen, at vi

havde lov til at have flere lærere ansat, end der normalt er på andre højskoler. Dette gav et levende og aktivt miljø, hvor eleverne kunne få den opbakning, de havde brug for.”

Bolden gives op til rundbold.

En plads i ungdomskulturen

Stereoanlæggene på elevværelserne er nu skiftet ud med ghettoblastere, og walkmanen gør det muligt at gå med propper i ørene og høre sin egen musik, uden at andre er med på en lytter. Det giver nu og da også anledning til, at nærværet ikke altid er der. Beatles ikonet John Lennon bliver skudt af en fanatisk fan, da John Lennon nægter at give sin autograf, og Tommy Seebach hiter med ”Hip Hurra det’ min fødselsdag”. Kvindebandet Shit og Chanel med Anne Linnet som forsanger sørger for, at alt, hvad der bliver tænkt, sagt og gjort, bliver sat på melodi. CV Jørgensens protest mod det bestående bliver omsat i spydige tekster – en ny slags ballader, som han vrænger ud på sin flabede måde. Per Højholt er på banen med ”Gittes monologer”, og punkerne viser deres protest mod det bestående ved at præge gadebilledet med piercinger i ansigtet, ejendommelige frisurer og alternative påklædninger. Nogle af eleverne forsøger at løse den nye professor-terning, der er kommet på markedet, mens de er i færd med at finde deres plads i samfundet. Dels ved at spejle sig i den ungdomskultur, de selv er en del af, og dels ved at inspirere hinanden på skolen. De har brug for at afsøge nye muligheder, sprænge grænser og bevise over for sig selv og hinanden, at det umulige er muligt, selv med et handicap.

På Egmont Højskolen kan man hele tiden overraskes over, hvad eleverne kan, mener Dieter Küssner og fortæller: ”Jeg husker, når vi havde debatter med foredragsholdere udefra, at de elever, der ikke kunne tale, ved hjælp af pegepind og kommunikator blandede sig i debatten. Det

var jo det lange seje træk, når de skulle bidrage til debatten, men når så spørgsmålene kom via deres kommunikatorer, så kunne debattørerne virkelig se, at der var power bag de iagttagelser, eleverne havde gjort. Her tror jeg, at foredragsholdere udefra ofte fik nogle gode overraskelser, hvis de i første omgang troede, at disse elever var dårligt begavede. Det handler jo ofte om at lukke op for de lukkede verdener.”

Dieter Küssner mener at forstanderen er mindre vigtig på en højskole, set i forhold til det samvær, som opstår eleverne imellem samt i relationen mellem lærer og elev. Det samvær, der bygges op gennem et højskoleophold, har uvurderlig betydning. Forstanderen understreger, at det handler om at ville de andre uden at miste sig selv.

Debat i Lillesal.

Ændringer i handicaplandskabet

- I 1980 nedlægges Særforsorgen, og vi får en ny lov om specialundervisning, som nu decentraliseres.
- I 1986 blev Samfundet og Hjemmet for Vanføre omdannet til en erhvervsdrivende fond og får navnet Sahva. Med nye vedtægter skal Sahva dog stadig opfylde formål, der forbedrer vilkårene for mennesker med handicap og beslægtede grupper.
- I 1989 skifter Vanføreforeningen som bekendt navn til Dansk Handicap Forbund, DHF.

Skolens 25-års jubilæum

I november 1981 fejrer Egmont Højskolen sit 25-års jubilæum. Dieter Küssner fortæller: ”Det var en vidunderlig genforening, da Oluf Lauth kom til skolens 25-års jubilæum i forbindelse med socialpolitisk dag. Når jeg tænker tilbage på, hvad skolens grundlæggere Oluf og Lise Lauth bød sig selv af vilkår for 25 år siden, bliver jeg helt stakåndet. De brændte for en idé. De fik ved en stor indsats skabt en højskole for en gruppe mennesker, som ingen rigtig tog hånd om på det tidspunkt. Tænk at de startede på det gamle slot, som var på tre etager, hvor de bar rundt på eleverne. Lises betydning for Egmont Højskolen har

været uvurderlig. Det er heller ikke nogen hemmelighed, at forstander-hustruerne trækker læsset på mange højskoler.”

I jubilæumshæftet ”Egmont Højskolen 1956-1981” skriver Dieter Küssner om højskolens grundtanke: ”Højskolen blev oprindeligt skabt til oplysning og glæde for en undertrykt almue. Den var af Grundtvig udtænkt som et storslået demokratisk eksperiment – bondefrigørelsen og grundlovens fødselstime krævede reel ligestilling af mennesker i Danmark – derfor foreslog Grundtvig samfundsskolen og kaldte den: ’En mageløs indretning til folkets og rigets sande gavn’, altså til fælles bedste for alle ægte Dannemænd fra ham på tronen til ham i hytten.”

Om markedskræfternes stigende pres på mennesker skriver forstanderen også i jubilæumshæftet: ”Industrisamfundets, kapitalens nødvendighed og teknikkens tøjlesløshed truer fortsat mennesket. Vil vi en menneskevenlig fremtid for alle – også for afvigeren, kræver det selvbesindelse og selverkendelse i valget mellem at have eller at være – i at være ting eller skabning – i at blive styret eller styre selv. Der er anledning nok til at bevare højskolen som et friskt og uafhængigt menneskeligt mødested, især minoriteterne vil i de kommende år få brug for mødesteder, hvor de kan udfolde sig på egne betingelser.”

Fakta om jubilæet

- Det fandt sted lørdag den 31. oktober 1981.
- Der kom over 250 mennesker, hvor diverse departementschefer, socialchefer, rådmænd fra Århus Kommune, en repræsentant fra Egmont Fonden og skolens bestyrelse var blandt gæsterne.
- Oluf Lauth var hovedfesttaler, og det blev klart for alle, at ligestillingen for mennesker med handicap ikke lå lige om hjørnet.
- Der var udstilling af elevarbejder.
- Revygruppen ”Lyseslukkerne” opførte deres satiriske stykke om vilkårene for mennesker med handicap.

Skiftedag

Efter en periode på seks år, hvor der skete mange forandringer både i samfundet, i handicaplandskabet og på Egmont Højskolen, er det tid for Dieter Küssner at søge nye udfordringer. I elevskriftet af 1985 skriver han om sin afsked med Egmont Højskolen: ”Som det vel efterhånden er kendt, drager jeg til grænselandet for at virke som redaktør og fondsbestyrer... Det vigtigste ved en højskole er dens elever – derfor denne hilsen, hvor jeg vil sige tak for godt makkerskab. Alle de årgange, jeg kender, har været med til at gøre Egmont Højskolen til et levende mødested. Det har været jævnt, muntret og virksomt – jeg ønsker Egmont Højskolen og dens elever alt godt i fremtiden. Jeg ved, at skolen med sit dygtige personale og det nye forstanderpar Ejvind og Inga Mortensen forsat er i gode hænder.”

Fortiden som håndværker fornægter sig ikke når en øl skal knappes op.

Ejvind Mortensen **Blå bog**

Født 1942 i Thy.

I 1960 får han svendebrev som konditor.

I 1962 er han inde ved militæret, hvor han brækker nakken og bliver afhængig af stokke og kørestol.

1962-1963 elev på Egmont Højskolen.

I 1963 bliver han gift og får efterfølgende to børn.

1963-1965 elev på Rønde Gymnasium.

1970 bliver han færdiguddannet socialrådgiver.

1970-1975 arbejder ved Mødrehjælpen i Randers.

1975-1980 fuldmægtig i Socialcentret, Århus Amt.

1980-1985 forstander i Randers Kommunes

Narkobehandlingssystem.

1985-1991 forstander på Egmont Højskolen.

1991-2000 forstander på Århus Amts Forsorgshjem, Østervang.

Siden 2000 har han egen konsulentvirksomhed: "Institut for kultureftersyn i sociale systemer".

Udbygning, demokrati og højskoleliv

Da forstander Dieter Küssner rejser tilbage til Sønderjylland, bliver Ejvind Mortensen spurgt af Jesper Maarberg, formand for skolens bestyrelse, om han vil søge forstanderstillingen. Begrundelsen er, at højskolen står overfor en stor renovering og udbygning, hvor bestyrelsen mener, at Ejvind Mortensen er manden, der kan skaffe pengene. Dieter Küssner havde fået Egmont Højskolen til at køre på skinner. Lærergruppen lavede et godt stykke arbejde på trods af, at der ind imellem var høj bølgegang, og i de andre afdelinger på højskolen herskede der et godt arbejdsmiljø. Da Ejvind Mortensen ved, at elevtilgangen er stabil, at han bag sig har en homogen personalegruppe, og at forstanderperioden drejer sig om fire til fem år, siger han ja.

Ejvind Mortensen fortæller: "Efter at jeg havde sagt ja til forstanderjobbet, ringer jeg til Oluf Lauth, skaberen af skolen, som jeg havde kendt, lige siden jeg selv var elev på Egmont Højskolen i 1962. Jeg ville høre hans mening om mit valg. Oluf Lauth finder mit valg vanvittigt og mente, at skolen skulle have været lukket for længst. Han kan desuden ikke forstå, at jeg vælger et forstanderjob, som vil beslaglægge hele min ungdom. Han mener at jeg hurtigt vil komme til at føle mig som en mus i en centrifuge." Ejvind Mortensen vover som bekendt pelsen og starter forstanderjobbet med fortrøstning.

Så er der gjort klar til udendørsløb for alle.

Nye tiltag

Bortset fra rådet fra Oluf Lauth kan Ejvind Mortensen ikke få bedre forudsætninger for at gå i gang med at søge fonde til renovering og udbygning af højskolen. Mens millionerne skaffes, er den nye stil i samfundet at købe hus for lånte penge. Der skyder parcelhuse op overalt, skattetrykket er højt, og afstanden mellem de borgerlige og de venstreorienterede er blevet mindre. På DR's tv-kanal kan vi følge med i præsten Jørgen Thorgaards portræt- og kulturudsendelser, hvor

etik, eksistens og religion er omdrejningspunktet. De digitale tider har gjort sit indtog i Danmark, telefonsvareren er en realitet, og videoerne begynder at være en uadskillelig del af tv-miljøet. Familien Danmark kan nu selv vælge, hvad de vil se hvornår. Danmarks Radios monopol bliver brudt for alvor, da TV2 i starten af oktober 1988 går i luften. Parabolerne skyder op overalt og tager en mærkbar plads i udsigten fra vinduer, tage og altaner i boligområderne. Der er store politiske omvæltninger i hele Europa. Berlin-muren falder i 1989, og den kolde krig synger på sidste vers.

En højskole i takt med tiden

Arbejdstilsynet er på daværende tidspunkt i gang med at undersøge, om landets højskoler har tidssvarende toilet- og badeforhold. På mange skoler er forholdene ikke i orden, og Egmont Højskolen er en af dem. Det var også over 25 år siden, at skolen blev bygget, så det er indlysende, at de sanitære forhold ikke var optimale længere. Skolen har desuden fået et tiltagende behov for at udvide faciliteterne, dels for at være på niveau med andre højskoler og ikke mindst for at kunne dække de behov, som elever med særlige behov kræver.

Murerne er i gang med at bygge "Orange gang".

Da den foredragssal, som skolen var bygget med fra 1961, som nævnt brændte i 1976, og den nye store idrætshal ikke er egnet til foredrag og musikarrangementer, mangler højskolen en sal, hvor sådanne aktiviteter kan afvikles. I den manuelle fløj havde pladsen længe været

alt for trang, og skolen mangler egnede lokaler for at tilbyde et større udbud af de manuelle og kunsthåndværksmæssige fag.

Selv om skolen ligger i byggerod i nogle år, formår alle ifølge forstanderen at få det almindelige højskoleliv til at fungere. I bestyrelsesberetningen i 1988 skriver Ejvind Mortensen: "Egmont Højskolens personale yder fortsat en overordentlig stor indsats. Det er prisværdigt, at de enkelte afdelinger på en god og konstruktiv måde involverer sig i de ændringer, den store ombygning medfører. Ændringer, der gennem en lang byggeperiode stiller store krav til både elever og personale. ... Der er grund til at glædes over, at skolen nu fremtræder som en smuk helhed, og – som vi har givet løfte om til de forskellige fonde – vi har indledt et samarbejde med byens borgere, hvor de sammen med os tilrettelægger fælles aktiviteter i vores smukke nye sal." Udvidelsen bliver en slags knopskydning ud fra de bestående bygninger, og man vælger at fastholde den funktionalistiske byggestil.

Ombygningen omfattede

- Alle dobbeltværelser på blå og rød gang bliver til enkeltværelser.
- Samtidig gøres de sanitære forhold tidssvarende.
- En ny elevfløj bygges ud ved blå gang og bliver orange gang.
- Grå gang nedlægges, og der bygges en stor opholdsstue, foyer og toilet.
- Den gamle vævestue nedlægges og rummet udvides.
- For enden af det nye opholdsrum og foyeren bliver Lillesal på 240 m² bygget.
- En ny værksteds kælder.
- Et elevatortårn, som forbinder den nye værksteds kælder og stuen.
- Ombygningerne varer fra 1987-1990.

Pengemangel og sved på panden

Det viser sig dog hurtigt at være et hestearbejde for forstanderen at skaffe pengene. En repræsentant fra den fond, som i første omgang har givet mundtligt tilsagn om at ville støtte projektet, hopper pludselig fra, og skolen modtager et skriftligt afslag på de lovede penge. Da man som nævnt har regnet med disse penge, var byggeriet gået i gang. Desuden viste det sig, at undervisningsministeriet er chokeret over, at byggeomkostningerne bliver langt større, end ministeriet havde budgetteret. Bestyrelsen må derfor skære ned på omkostningerne. Selv om Ejvind Mortensen er en sindig thybo, kaldte situationen dog sveden frem på panden. Om han i de lyse øjeblikke kunne synge "Always look on the bright side of life", som den engelske humoristiske satiriske gruppe Monty Python synger på dette tidspunkt, vides ikke. Uanset optimistiske sange for at holde modet oppe er det en realitet, at Egmont Højskolen er lukningstruet, hvis pengene ikke bliver skaffet. Med jysk stædighed, diverse skrivelser og ture til København, skaffer Ejvind Mortensen 23-24 millioner gennem fonde og statsstøtte.

Finansieringen af byggeriet

- Byggeudgifterne kommer op på ca. 30 millioner, og Augustinus Fonden, Egmont H. Petersens Fond, Vanførefonden, Sygekassernes Helsefond og undervisningsministeriet er med til at finansiere det.
- Resten af finansieringen bliver klaret gennem kreditforeningslån, statslån og skolens egenkapital.

I Aarhus Stiftstidende den 29. august 1988 under overskriften: "Hou har igen en helt moderne højskole", kunne man læse: "Egmont Højskolen udvidet og moderniseret for 19 millioner kr. ... Når et nyt hold kursister om få dage rykker ind, får de den fulde fornøjelse af de 19 millioner kroner, som i løbet af de sidste tre år er omsat i en stor udvidelse og i en gennemgribende modernisering af de øvrige bygninger. ... Besøgende kan med rette spørge, hvad skolen mere kan ønske sig. Forstander Ejvind Mortensen har svaret: 'En svømmehal! Bassinet blev der ikke råd til i denne omgang, skønt skolen er blevet begavet med millioner.' Forstanderen er bestemt ikke utaknemlig, men han håber, at prikken en skønne dag kan sættes over i'et. Der ligger en ansøgning hos EF..."

Da hovedparten af byggeriet var færdigt, blev det selvfølgelig fejret med en kæmpe fest den 26. august 1988.

Keramikrelieffet af Karen Tomshøj ses i Lillesal. Motivet er fra Nordisk mytologi: Rejsen til Udgårdsloke, hvor Tor forsøger at tømme verdenshavene

Magt og lederstil

Der findes som bekendt mange måder at gøre sine synspunkter gældende på. Nogle ledere er demokratisk indstillede, andre har en mere diktatorisk lederstil, og så er der dem, der gør brug af terror. Mange diktatorer er ellers faldet i Europa, men i Rumænien forsøger den diktatoriske præsident Nicolai Ceausescu og hans hustru at holde landet udenfor den østeuropæiske reformbølge. Den politiske undertrykkelse viser sig at være langt mere grusom, end vi i vesten

er klar over. Grebet af storhedsvanvid havde præsidentparret ført den rumænske befolkning ud i dyb armød. Ved et kup i 1989 bliver der sat et markant stop for deres magtudøvelse. Gennem medierne læser vi om den tyske terrorgruppe Bader-Meinholds voldsomme aktioner, og 1986 er året, hvor vi alle erfarede, at demokratiet er en skrøbelig størrelse, som man hele tiden må kæmpe for. Beviset er ikke mindst, da den svenske statsminister og fredsforkæmper Olof Palme bliver myrdet i slutningen af februar. Samme år viser magtens ansigt sig igen fra en af sine værste sider, da et sovjetisk atomkraftværk i Tjernobyl havde brand i en reaktor, og verden først blev informeret to døgn efter ulykken. Vi slipper billigt i Danmark, men der vil gå flere generationer, før følgerne er ovre for den sovjetiske befolkning.

Egmont Højskolen får med Ejvind Mortensen som forstander en hel ny ledertype. Alt afhængig af om man befinder sig på strammer- eller slapperfløjen, finder man hans lederstil enten meget demokratisk, eller for laissez faire. En ting er sikkert, lederstilen stiller nye krav til lærerkollegiet om stillingtagen. "Magtforholdet ændrer sig altid på en skole ved et forstanderskifte. Jeg er meget optaget af at få personalet til at føle, at der hersker en demokratisk ånd på stedet. Jeg oplever, at vi finder en balance til flertallets tilfredshed. Jeg må jo også afpasse min lederstil efter det gemyt, jeg nu en gang er," fortæller Ejvind Mortensen og fortsætter: "I starten af min ansættelse sagde jeg til personalerådet, at jeg ikke havde så meget erfaring med at drive højskole, men med personalets erfaring synes jeg, min opgave er at finde ud af, hvor flest kan blive enige. Det, flest kunne blive enige om, er det, vi kørte efter. Jeg husker, at en lærer fra strammerfløjen undrede sig over, at jeg virkelig ville bakke flertallet op, men sådan må et demokrati nu en gang fungere. Det er jo ikke nogen hemmelighed, at måden, man dengang drev højskole på, nogle steder mindede om enevældets sidste bastion."

Nye ord i 1980'erne¹

aids	dumsmart	internet	postmodernisme
behandlersamfund	dørtelefon	it	rap
bekvemmelighedsflygtning	edb-virus	jobtilbud	reagensglasbarn
betalingshospital	fax	kaospilot	remotekontrol
bodegamuskel	Fjällräv	kerneaffald	splatterfilm
breakdance	genteknik	MTV	stand-up-komiker
brugerbetaling	grønjakke	nå-generationen	syreregn
burgerbar	gårdsangersko	ozonhul	tyvekroneseddel
børneporno	halogenspot	papfar	ude i hampen
bådflygtning	harddisk	passivryger	weekendfar
cyberspace	hip hop	piercing	workout
discman	holisme	pinkode	

¹ "Danmarkshistorie" af Gregers Dirckinck-Holmfeld

Plads til alle

Discmanen er kommet på markedet og overtager walkmanen. Grammofonen og lp-pladen er ved at blive historie og afløses af cd-afspillerne og cd'erne. Det er tiden, hvor musikvideoerne bliver en uundværlig del af markedsføringen af musik til unge og ældre. Ungdomskulturen er et broget og mangfoldigt billede. Nogle punkere lytter til musikgrupper som Wham! og Heavy Metal, mens andre går op i mærketøj og romantisk musik. Der er også unge, der går helt i selvsving, når de ser den androgyne Prince og lytter til hans musik. Ungdomsoprøret fra slutningen af 1960'erne er dog ikke helt opslugt af kapitalkræfterne. Kulturministeriet støtter ø-lejr projekterne, hvor Østens mystik, det inderlige og kollektive liv, blandet med oprørske retorik, er en del af konceptet. Der er desuden unge, hvis vrede og frustration bliver omsat i fremmedhad og sympati for Ku Klux Klans værdibegreber. Tiden er dog også til gøgl og happenings, hvor Clausen og Petersen, Jørgen Nash og ikke mindst Jens Jørgen Thorsen retter deres kritik af det bestående på en humoristisk, eksplosiv og satirisk måde.

Gennem medierne hører vi om aids for første gang, og de homoseksuelles tilkæmpede tolerance får et alvorligt knæk. Græsrodsbevægelsen Organisation til Oplysning om Atomkraft, OOA er blevet en landsdækkende bevægelse, som har mobiliseret et stort antal atomkraftmodstandere. Debatten om atomkraft i Danmark falder ud til modstandernes fordel.

At forlade kørestolens vante miljø og overgive sig tillidsfuldt til andres hænder, hvor oplevelsen af op og ned ophører, er en udfordring af de helt store.

Til Aarhus Stiftstidende den 13. oktober 1985 fortæller forstanderen: "Der er bud efter højskolerne i disse år – også efter Egmont Højskolen i Hou. Fællesskabet har trange vilkår i krisetider. ... I dag er der lavkonjunktur. Der mangler jobs, og de svage bliver lukket ude. Egmont

Højskolen forsøger at få unge til at fungere bedre. ... Mennesket eksisterer kun i samklang med andre. Hvis vi er ensomme, eksisterer vi ikke. Følelsen af ensomhed er det værste for et menneske. Derfor bygger skolens undervisning meget på samspil og samarbejde. H.C. Andersen beskrev situationen meget klart i 'Den Grimme Ælling'. Er nogen anderledes, skal de kanøffles. Målet med Egmont Højskolens undervisning er at gøre eleverne så stærke, at de kan bære nogle hug og klare sig uden om de skarpe hjørner. Vi lægger vægt på, at skolen ikke er en behandlingsinstitution, men en højskole med almindelige fag. Det er spændende at være med, når det lykkes at føre en anden og bedre socialpolitik. Vi skal væk fra skrivebordsbureaukratiet og ud at betjene borgerne, hvor de er. Men sociale systemer er meget lidt bevægelige, og det drejer sig ofte mere om magtbeføjelser end at hjælpe borgerne."

Kursusdeltagerne venter på at maden fra den store grill bliver klar.

Nye tiltag på skolen

- Der forsøges kurser af 25 uger og nogle af 15 ugers varighed for at tiltrække elever uden handicap, så tilgangen af denne gruppe bliver mere stabil.
- Der indføres 14 dages højskolekurser i Annekset for at skaffe flere elever til skolen.
- Undervisning i edb starter langsomt op.
- Elever, der måske senere kan få en hjælpeordning, træner arbejdsgiverrollen på skolen, hvor hjemmehjælper og lærerne er supervisor.
- Gennem undervisningsministeriets forsøgsmidler forsøges alternative indlæringsmetoder for de elever, der kan have glæde af det.

Skolens socialpolitiske betydning

"Set med socialpsykologiske øjne er det vigtigt, at højskolen ikke tilhører socialområdet, men befinder sig i undervisningsområdet. Egmont Højskolen skal nemlig ikke være behandlingsinstitution, men tilbyde spændende undervisning. Samtidig med dette skal stedet holde et skarpt øje med socialpolitikken. Siden skolens start har den blandet sig

i den socialpolitiske debat og ofte været med til at sætte socialpolitiske emner på dagsorden, som i enkelte tilfælde har forbedret vilkårene for mennesker med handicap. Det tror jeg, stedet vil blive ved med også i fremtiden,” siger Ejvind Mortensen.

Da skolen for mange elever er en integreret del af et revalideringsforløb, fortsætter højskolen med sagsbehandlerdag, bare under en anden form end tidligere. De inviterer nu også en person, som har indflydelse på landets socialpolitik, sammen med landets sagsbehandlere til at komme på skolen. Ejvind Mortensen fortæller: ”F.eks. var Åse Olesen på Egmont Højskolen for at holde et foredrag for sagsbehandlerne, kort tid efter at hun var gået af som socialminister. Dette havde stor effekt, fordi sagsbehandlerne ofte ikke var klar over, hvad de kunne tilbyde deres unge klienter. Åse Olesen kendte ikke Egmont Højskolen før dette besøg og hun blev så begejstret, at hun senere besøgte den sammen med mennesker fra Frankrig. Hun ønskede at vise, hvilke undervisningstilbud vi havde i Danmark til mennesker med og uden handicap.”

På skolens sociallinie ønsker man bl.a. at lære eleverne, hvordan det sociale system fungerer. Elever med handicap undervises i, hvordan de kan argumentere for deres sag. De informeres om deres pligter og rettigheder gennem rollespil og oplever på egen krop, hvordan det er at være sagsbehandler i kommunen eller i ankestyrelsen. De prøver desuden at være politiker på lokal- eller landsplan. På den måde får eleverne indblik i tingene fra flere sider og erhverver viden om arbejdsgangen med en sag, der skal igennem systemets forskellige instanser. De bliver på den måde klædt på til at være klient i systemet.

Eleverne optræder i Lillesal.

Ejvind Mortensen beretter: ”På sociallinien er der også elever uden handicap. De bruger ofte tilbudet til at få større viden om socialpolitikken i Danmark med henblik på en videregående uddannelse indenfor social- og sundhedssektoren. Her oplevede jeg ofte, at disse elever i starten overvejende så deres kammerater med handicap som nogle, de skulle hjælpe. Senere ændrede de heldigvis holdning og begyndte at betragte dem som jævnbyrdige, hvilket betød, at disse elever begyndte

at erstatte deres urealistiske drømme om at være noget for handicappede til et mere realistisk uddannelsesvalg. Med afsæt i den borgerlønsdebat, som kørte i dagspressen, undersøgte jeg sammen med eleverne på socialfagslinien også, hvor mange penge det ville koste, hvis vi indførte borgerløn i Danmark. Dette regnskab sendte eleverne til indenrigsministeriet, og på den måde bliver Egmont Højskolen jo også kendt på ministerielt plan.”

Nye udfordringer kalder

Ejvind Mortensen bliver som forstander længere end de år, han havde lovet, fordi han blev så grebet af højskolelivet. Men nye udfordringer kalder og den 1. marts 1991 tiltræder Ejvind Mortensen en ny stilling som leder af Århus Amts Forsorghjem, og Poul Erik Fink fra lærerkollegiet bliver konstitueret forstander skoleåret ud.

Hold på hat og briller, når eleverne i hallen sætter alt på et bræt.

Ole Lauth

Blå bog

Født 1948 som søn af Oluf og Lise Lauth, grundlæggere af højskolen.

1971-1986 er gift og får to børn.

I 1972 læreruddannet og ansat som handelslærer ved Skive Handelsskole.

I 1978 bliver han studievejleder.

1981-1991 ansat som fagkonsulent i undervisningsministeriets erhvervsskoleafdeling.

Fra 1991 forstander på Egmont Højskolen.

I 1999 gift med Annie Christensen, som bliver lærer på Egmont Højskolen i 1996.

Medlem af Spastikerforeningens hovedbestyrelse, sidder i Muskelsvindfondens repræsentantskab, i Huset Ventures bestyrelse, DHI-netværkets bestyrelse, samt bestyrelsen for Elbæk Folkehøjskole. Var desuden med i socialministerens handicap-politiske tænketank.

Ole Lauth har modtaget følgende priser:

Vanførefondens Opmuntringspris i 1998, Spastikerprisen 2000, N.E. Bank-Mikkelsens Socialforsorgspris i 2003, Muskelsvindfondens Handicappris i 2005, og i 2006 får han ridderkors af Dannebrogordenen.

Begrundelsen for priserne er bl.a. at Egmont Højskolen under Ole Lauths forstanderperiode i særlig grad har bidraget til tilgængelighed, både på det fysiske og menneskelige plan. At Egmont Højskolen er blevet et sted, hvor alle mennesker med og uden handicap kan deltage på lige fod, og hvor opholdet samtidigt for mange af eleverne bidrager til et positivt vendepunkt i deres tilværelse.

Konsolidering og nye tider

Gennem de næste 15 år sker der store forandringer og mange nye tiltag i samfundet, hvilket også gælder for Egmont Højskolen. Fra sommeren 1991 kommer der igen en Lauth som forstander, nemlig Ole Lauth, søn af Lise og Oluf Lauth, som før nævnt grundlagde skolen. Ved forstanderskiftet er alle inviteret til skiftedag, og i tråd med tidsånden er etik på dagsordenen. Efter foredraget er der en buffet med alt godt fra havet, og dagen slutter med bandet Tuxedo fra Odder, hvor der er lejlighed til at feste til langt ud på de lyse nattetimer.

Etik og moral er som nævnt i fokus i 1990'erne, hvilket erfares på mange måder. Det solide firma Nordisk Fjer bliver starten på en kæde af danske firmaer, der bliver grebet i magtmisbrug og kreativ bogføring. Trads og Thorsens transaktioner med PFA's milliarder udvikler sig nærmest til en sæbeopera, hvor familien Danmark følger med på tv's nyhedskanaler. Det er også tiden, hvor alle skal afprøve grænser, finde sin stil og gøre karriere, og er der problemer med at holde tempoet, er det ens egen skyld. Det handler om at være PÅ, kunne betjene sig af smalltalk og vise en overtegnethed som timemanager. Skal man være rigtig med på noderne, må man også have mobiltelefon og adgang til internettet. Det er sagen at have mange kreditkort, og man må for alt i verden ikke kede sig.

Om at vende tilbage og fortsætte i forældrenes fodspor skriver Ole Lauth i elevskriftet i 1992: "... for det første er jeg ikke vendt tilbage til den samme skole, mine forældre forlod i 1972, og for det andet er den verden, skolen er en del af, en helt anden. For det tredje søgte jeg ikke min fars stilling, men et autonomt job på en autonom skole."

Computerteknologi skal være for alle.

Plejer er død

Med Ole Lauth som forstander må "plejer" afgang ved døden. Han lægger ud med fire mål for højskolens fremtid: Stedet skal være for alle, være

teknologisk førende inden for it-området, eleverne skal lære at leve med større ansvar og risici, og skolen skal engagere sig i internationalt arbejde. Med kollegaen fra sit forrige job Stevie Kørvell, som er ekspert indenfor it, håber forstanderen, at skolen bliver førende på området. Kort efter sin ansættelse spenderer Ole Lauth godt en million kr. på nyt edb-udstyr. Denne satsning forbløffer mange i første omgang, men det kommer snart til at vise sig at være en god investering. Elever med fysisk funktionsnedsættelse og svære kommunikations-vanskeligheder får pludselig helt nye muligheder, som de aldrig har haft før.

Om starten som forstander fortæller Ole Lauth: "Det er vigtigt for mig, at skolen bliver for alle, og at vi ikke sorterer i, hvem vi vil optage. Min holdning er, at hvis vi er en skole for alle, så kommer alle, hvis vi har noget spændende at tilbyde dem. Min erhvervsskolebaggrund har lært mig, at alle kan lære noget, hvis vi anvender de rette metoder. Der er frygt og en del modvilje hos nogle i lærerkollegiet i starten. Frygten går på, at hvis skolen tager alle ind, er der andre, der vil vælge skolen fra. Det lykkes ikke at overbevise alle lærerne om min idé, og nogle vælger så at rejse. Heldigvis er flertallet enig, og på sigt har det heldigvis vist sig at være en rigtig beslutning. Begrundelsen for, at Egmont Højskolen skal være for alle, kommer desuden som reaktion på min fars holdning til de elever, som ikke var så 'hurtige i hovedet'. Min far hadede, når elever, han fandt 'dumme', standsede ham i tide og utide, for at han skulle lægge øre til deres tomme snak. Samtidig ville min far gerne ses som idealisten, der var fortalende for, at der skulle være plads til alle i samfundet. Jeg konfronterede ham ofte med, at der ikke var konsekvens mellem, hvad han stod for, og hvad han rent faktisk gjorde. Denne adfærd har jeg gerne villet undgå, men inden jeg pudser min glorie for meget, må jeg indrømme, at jeg også kan være en barsk banan, der kan ironisere i min kommunikation overfor nogle af eleverne. Når det sker, forsøger jeg at tage mig selv i nakken, fordi alle elever selvfølgelig har krav på min rummelighed og respekt."

Tanker fra en skaldepande

I forbindelse med det årlige elevskrift indfører Ole Lauth i 1992 en fast leder, han kalder: "Tanker fra en skaldepande". Lederen suppleres snart med en karikaturtegning af ham selv, hvor den store næse på tegningen er et godt symbol på, at forstanderen stikker sin næse ned i mange sager, som har socialpolitisk relevans. I de ledere, han har skrevet gennem årene, har omdrejningspunktet altid været at forbedre vilkårene for alle, men med et særligt fokus på mennesker med handicap. Solidaritet, tilgængelighed, demokrati og kritik af politikerne, når de svigter borgerne eller udsætter dem for diskriminerende behandling, har været berørt. I lederne har Ole Lauth også haft et kritisk blik på skolens virke indadtil for at sikre, at Egmont Højskolens medarbejdere yder det optimale for eleverne, og at skolen generelt er på omgangshøjde med tiden.

Mange bolde i luften

I tråd med tiden, hvor globaliseringen og internettet så småt er begyndt at åbne dørene ud til den store verden, får højskolen med Ole Lauth som forstander en mere udadvendt leder. Han bliver hurtigt kendt overalt i handicaplandskabet, da forstanderen, hver gang der sker noget ekstraordinært, er at finde blandt deltagerne. Endvidere holder Ole Lauth altid et vågent øje med de initiativer, der sker på handicapområdet med henblik på om, skolen kunne have glæde af dette eller omvendt. Her kan f.eks. nævnes, når De Samvirkende Invalideorganisationer, DSI inviterer de to velfærdskommissioner til en høring om fremtidens socialpolitik. Eller når DHF's etiske udvalg har caféaften om etiske spørgsmål, der involverer mennesker med handicap. Det gælder endvidere, hvis der er internationale tiltag indenfor invalideorganisationerne.

At være synlig, når mennesker med magt mødes, lærte Ole Lauth allerede fra barnsben, da han var tilstede, når faderen Oluf Lauth præsenterede skolen for embedsmænd, departementschefer og toppolitikere. Det er derfor helt naturligt for forstanderen at være kendt og gøre sig gældende i de højere magtlag i samfundet. Dette har været med til, at Egmont Højskolen er blevet mere synlig i bevidstheden hos dem, der har magt og indflydelse, hvilket har givet større lydhørhed når det gælder skolens indsats overfor mennesker med handicap. Det har også betydet, at det er blevet lettere for højskolen at skaffe penge til udvidelser, istandsættelser og ikke mindst anskaffelse af dyrt undervisningsgrej. Stedets større åbenhed har også betydet, at flere er blevet bekendt med Egmont Højskolens eksistens, og søgningen af elever er blevet større. Ole Lauths lederstil indebærer, at han har flere bolde i luften, end han kan gribe. Dette betyder ofte, at aftaler glemmes, og projekter falder anderledes ud, end de var planlagt fra starten. Alt efter temperament kan det opleves inspirerende, at der er gang i mange processer samtidig, eller afstedkomme frustration, når aftaler glemmes. Som konsekvens af dette må forstanderen stå model til en blanding af ros og frustration på dette punkt. Nogle af frustrationerne kan Ole Lauth ofte afvæbne med sin varme og selvironiske forklaringer om, at han lider af "Alzheimers Light" eller har kognitive vanskeligheder!

En del af lærerkollegiet giver dog ind imellem udtryk for, at de savner, at forstanderen er mere synlig på skolen i det interne samarbejde, men Ole Lauth er en person, der ønsker at være med overalt. Han søger penge til store projekter, debatterer handicappolitiske emner ude omkring, baner vejen for skolens elever, så de kan få en uddannelsesplads, eller han hjælper dem med at få en meningsfuld voksertilværelse. Med denne prioritering ønsker forstanderen samtidig at give skolen en markant plads i samfundet og ikke mindst i handicaplandskabet. Prioritering mellem det eksterne og det interne arbejde vil derfor løbende være til diskussion i lærerkollegiet. Dilemmaet mellem hvor meget Ole Lauth bør være synlig i det daglige arbejde, og hvor meget energi forstanderen bør bruge på det socialpolitiske arbejde på ministerielt, kommunalt og ikke mindst på det invalideorganisatoriske plan er svært at løse. Prioriteringen af dette skal også ses i relation til, at

Ole sammen med toppolitikeren Viggo Kampmann, hvor Ole demonstrerer maskinens funktion.

Egmont Højskolen helt fra starten, i modsætning til andre højskoler, altid har måttet have det ene ben i højskolekulturen og det andet i invalideorganisationerne.

Backgammon, piercing og digitallyd

I 1990'erne rykker meget af samværet fra elevværelserne op i foyeren ved spisestuen. Eleverne sidder nu i små grupper, mens det store musikanlæg kværner i baggrunden om eftermiddagen. Et miks af hurtige reklameindslag, en turbosnakkende radiovært plaprende hen over musikkens hotteste navne dominerer ofte lydbilledet. Nogle elever spiller backgammon, andre taler i mobil eller sender sms-beskeder, og nogle sidder og hygger sig i små grupper.

Tiden er meget kropsorienteret. Udover at man skal være smuk, veltrimmet og sexet, er mange dekoreret med tatoveringer og piercinger. Det er in for pigerne at have en ring i navlen, som skal titte tilfældigt frem mellem det stumpede og kropsnære tøj, når man bevæger sig. Ethvert ungt menneske er blevet ejer af en mobiltelefon, som med skingrende digitallyde høres over alt. Butikkernes kværende muzak har ikke længere monopol på opmærksomheden i det kollektive rum. Et broget billede af musiknavne præger 1990'ernes ungdomskultur. Nogle er til stille og dybsindig musik som f.eks. Lisa Nilsson og Lisa Ekdahl, mens andre hører Björk og Aqua. Der er yderligere unge, der er mere til den hårdtslående heavy metal og techno som f.eks. Nirvana og Metallica. Der findes endvidere unge, der længes tilbage til 1970'ernes flippertid, mens andre glæder sig over, at Dansktoppen er vendt tilbage. Sociologerne taler om en udpræget narcissistisk og navlebeskuende ungdomskultur, hvor omsorgen for, at noget er vigtigt og kræver privathed, er opløst.

Værdibegreber og logo

Skolens nye bestyrelsesformand Henning Olesen foreslår i starten af 1990'erne, at Egmont Højskolen udarbejder tre værdier, som skal være ledende for arbejdet på skolen. Efter mange møder bliver man på højskolen enige om, at de tre værdier skal være: myndighed, værdighed og solidaritet. Alle elever og kursister, som forlader skolen, skal herefter have en klar fornemmelse af, hvad disse værdier betyder og en lyst til at manifestere dem i deres færd videre i livet. Løbende er værdibegreberne til debat i lærerkollegiet, dels til egen afklaring og dels for at kunne manifestere dem optimalt i skolens daglige virke og ikke mindst integrere dem i en tid, hvor alt er under forandring.

Med afsæt i dette værdigrundlag får skolen et nyt logo i 1993: "Bjerget", tegnet af Bent Hjortshøj. "Bjerget" skal associere de færdigheder, der kræves for at bestige et bjerg. Egmont Højskolen vil være stedet, hvor eleverne udvikler sig, lærer at mestre uforudsigelighed, overvinder modstand, bryder egne grænser og får nye perspektiver på verden og ikke mindst på sig selv.

Kampen for ligeværdighed

Gennem hele skolens 50-årige historie har der været elever på stedet, som på en eller flere måder har været i klemme i det sociale system. Skolen har på forskellige måder kæmpet sammen med disse elever for at give dem en ligeværdig og solidarisk behandling. Oluf Lauth havde et stærkt socialpolitisk engagement, som sønnen Ole heldigvis har arvet. Højskolens socialrådgivere og forstanderen forsøger sammen med den trængte elev at trække i de tråde, der er nødvendige, for at få behov og bevillinger til at balancere. Er der f.eks. to elever, der har det samme hjælpebehov, men bliver mærkbart forskelsbehandlet, blot fordi de bor i to forskellige kommuner, træder højskolen straks i karakter. Kan sagen ikke afklares med almindelige telefonsamtaler og brevvekslinger med de involverede kommuner, er skolen ikke bleg for at rejse en socialpolitisk debat i dagspressen. I Politiken den 4. marts 2004 kunne man f.eks. under overskriften: "Idiotisk selvstyre" læse: "I storkommunen med 500.000 indbyggere laver man en løsning uden hensyntagen til en handicappet borgers ønske om et sammenhængende liv. I den anden lille kommune med kun 90.000 indbyggere, kan man finde den bedste løsning for det gode liv". Artiklen handler om to elever på højskolen, som søger personlige hjælpere.

Kan jeg mon vinde over en dansk kvinde i skak?

Det er Ole Lauths opfattelse, at danskerne er villige til at betale, hvad det koster at give mennesker med handicap et værdigt liv: "Det drejer sig blot om at få regnedrengene i budgetdepartementet og i socialministeriet, i Amdsrådsforeningen og i Kommunernes Landsforening til ikke kun at tænke på bruttoudgifterne, men se på netto'en. Af de mange penge, der bruges, kommer en stor del af dem tilbage, både i form af skatter, jobs til arbejdsløse samt forbrug. Et samfund som vores kan godt bære, at den procentdel, vi bruger af bruttonationalproduktet

på mennesker med handicap, stiger lidt fremover. Handicaporganisationernes opgave er at skabe en forståelse i befolkningen for dette. Et samfund som vores, der af humanitære grunde holder liv i mennesker med handicap, er samtidig forpligtet til at give disse mennesker en værdig levestandard.”

Skolen fejrer sit 40-års jubilæum

- I efteråret 1996 fejrer skolen sit 40-års jubilæum i forbindelse med det årlige elevstævne.
- Skolen udgiver jubilæumsskriftet ”Fra første færd” af Leif Hjernøe.

Skolen udvider sin kapacitet

Op gennem 1990’erne kommer der en større søgning til skolen af tre grunde. Stedets mange tilbud for alle er blevet mere kendt. Flere med behov for døgnhjælp¹ bliver optaget, og flere elever, som ønsker at kombinere et højskoleophold med et hjælperjob, søger Egmont Højskolen. Da skolen ikke har plads til alle de mennesker, der søger, må kapaciteten udvides. På samme tid må familien Danmark kravle ud af sneglehuset og tænke i større enheder. Argumenterne om, at de små færger er så hyggelige, må forstumme, da Storebæltsbroen i 1997 bliver indviet. Diskussionen vedrørende en fast forbindelse, der har været i hundrede år, er slut. Mens tv-seere morer sig over reklameindslaget om mågerne Kaj og Børge, starter højskolen et større udbygningsprojekt, som sker i flere etaper.

Skolen er under ombygning 1998-2005

- 1998 bliver Annekset renoveret og får 22 værelser med bad og toilet.
- 1999 kommer en tilbygning til Annekset, samt tre nye lærerboliger.
- Skolen udvider i 2002 med 24 nye elevværelser, ny værkstedsfløj, Manuellen bliver totalt renoveret, kælderrampen bliver erstattet af en elevator, et ekstra undervisningslokale, spisesalen og køkkenet udvides.
- I 2004 kommer der desuden 24 nye handicapegnede værelser, samt et nyt indgangsparti.
- Byggerierne finansieres af henholdsvis Villum Kann Rasmussen Fonden, satspuljemidler og skolens egenkapital.

Socialpolitik for alle

I forsommeren 1998 bliver bistandsloven afløst af lov om social service, lov om aktiv socialpolitik og lov om retssikkerhed og administration. Om ændringen skriver Ole Lauth den 25. november 1998 i sin bestyrelsesberetning: ”Aktivloven kan betragtes som et bureaukratisk forsøg på at lave planøkonomi, men den kan også betragtes som samfundets ønske om, at den enkeltes livsprojekt handler om deltagelse i fællesskabet. Du skal være med og gøre dig gældende i nogle sammenhænge, som har betydning for dig selv og andre. Flex- eller skånejob er en mulighed, men også beskæftigelse på helt almindelige vilkår kan den enkelte rette sine livsdrømme imod. Det drejer sig om ret og pligt, det

¹ Hjælpeordningen: I 1991 fik skolen en hel ny hjælpeordning op at stå.

drejer sig om noget for noget. Det drejer sig også om, at eleverne vil være med til at forstå deres egen rolle i det at skabe den gode livshistorie. Det er krav om valg og personlig indsats. Det er krav om beskrivelse af drømme for fremtiden. Handleplaner skal nedfældes og skal beskrive, hvordan mål og delmål bliver nået. Handleplaner er også skitser, som skal komme inde fra på baggrund af erfaret liv og ikke på baggrund af selv den bedste vejledning.”

Forbilleder giver inspiration

En højskole med respekt for sig selv har selvfølgelig besøg af kulturpersonligheder og mennesker, der har fornemmelse for, hvad der sker med samfundsudviklingen og ikke mindst kan berette om brændpunkterne. Udover dette har ungdomskulturen siden 1950'erne haft sine forbilleder i form af forskellige popidoler og sexede filmskuespillere. Det er altid inspirerende at have drømme og forbilleder, ikke mindst hvis de er livsbekræftende og kan omsættes i praksis. Forstanderen har god fornemmelse for de psykologiske aspekter, der opstår ved at møde personligheder, som på en eller andet måde har sprængt nogle grænser. Han inviterer derfor også mennesker udefra, som trods et handicap har skabt en tilværelse på egne vilkår, som de selv finder tilfredsstillende. Eleverne kan f.eks. møde en rocksanger, der er spastiker, og som ikke har en tone i livet, en kunstmaler med kommunikationsproblemer, for slet ikke at tale om skuespillere, der har muskelsvind og multi-spastikeren, der er leder af eget it-firma. Disse besøgende inspirerer ofte eleverne til at ændre opfattelse af, hvad der er muligt for mennesker med handicap generelt, og ikke mindst for dem selv.

Fest for skolens grundlægger

- I februar 1998 fejres det, at skolens grundlægger Oluf Lauth kunne være blevet 75 år.
- I den anledning afslører Lise Lauth et portræt af ham, malet af Leif Hjernøe.
- Portrættet hænger i dag på skolen.

Udfordringer i fremtiden

På grund af nye tiltag fra de forskellige magttag i samfundet er det blevet vanskeligere at drive højskole. Bl.a. det ændrede statsstøttesystem i 1996 giver problemer med at skaffe elever på mange højskoler. For Egmont Højskolen bliver det tiden, hvor man forsøger sig med nye tiltrækkende undervisningstiltag og gør det kendte endnu mere spændende. Fra den 1. januar 2003 kommer der endnu en udfordring, idet kommunerne selv skal betale det fulde beløb for et højskoleophold for aktiverede kontanthjælpsmodtagere. Dette betyder, at det selvfølgelig nu er billigere for kommunerne at beholde disse unge hjemme i kommunen og give dem et tilbud på den lokale daghøjskole. På den måde bliver skattekronerne i kommunen. Den tredje udfordring for skolen er, fortæller Ole Lauth: ”At Kommunernes Landsforening er gået i gang med Fælles Sprog 2, som er et meget indviklet system med tal og bogstaver, hvor de ønsker at beskrive diagnoser, funktioner, energi og evnen til at mestre tilværelsens forskellige tilskikkelser. Dette

finder jeg lige så stigmatiserende som meget af det andet, vi gennem tiderne har udsat mennesker med handicap for. På skolen bliver vi tvunget til at gå behandlernes ærinde, hvilket vi gennem hele skolens historie har kæmpet for at undgå. Egmont Højskolen ønsker at være et værksted for processer. Et sted, hvor vi inspirerer eleverne og skaber begejstring. Vi ønsker ikke at blive en institution for diagnoser. Det er et slemt dilemma, vi er kommet i, fordi hvis vi ikke i fremtiden gør brug af den nye vurderingsmodel, kan det få indflydelse på, om vi får elever nok i fremtiden, så skolen kan overleve.”

Hvem finder først nålen i høstakken?

Det nye årtusinde

Alle computerne på Egmont Højskolen klarer årtusindskiftet, lige som der heller ikke er nævneværdigt bøvl med dem ude i samfundet. Den nye tid varsler forandring og omstillingsparathed. Den nye trend signalerer, at alt skal være dekadent, dyrt, svulstigt og ødselt, fordi det nu drejer sig om at kunne imponere. Der er kommet internet i hvert fjerde hjem i Danmark, og vi er nu konstant på. Over alt er der kameraer, og vi bliver fotograferet i tide og utide, og billederne lægges ud på nettet. Sociologerne taler om, at danskerne er blevet en sær cocktail af at ville være med på det nye, blandet med konservatisme og ikke mindst stor magelighed.

Egmont Højskolen tager for alvor de nye bygninger i brug, og hverdagen byder på nye muligheder, i takt med at elevtallet udvides. Skolen er blevet stor, hvilket stiller nye krav til stedet for, at ingen elever glemmes. Med en forstander, der fanger tidens tendenser og er bedst til at profilere skolen, kræves der nu endnu mere af lærerkollegiet, både for at fastholde den forpligtende dialog og ikke mindst nærværet i den menneskelige kontakt.

Mens danske filmkunstnere sysler med dogmefilm, som er det nye hit indenfor filmgenren, skærpes tonen omkring udlændinge i Danmark. Vi har nu tre gange så mange indvandrere som i 1970'erne, og diskri-

minationens grimme ansigt dukker op på steder, hvor man ikke forventer det. Egmont Højskolens ønske om et samfund for alle er blevet mere aktuelt end nogensinde. Den store verden er med internet og globalisering pludselig kommet tæt på, og konflikterne ude i verden strammer til. På tv-kanalerne hører vi bl.a. om Bin Laden, som menes at stå bag terroren i New York den 11. september 2001, hvor World Trade Centers to tårne styrtede sammen. Vi går en tid i møde med megen uro og frygt, hvor det kræver ekstra mod at tro på, at det gode i menneskene, lige som i eventyrene, altid vil sejre over det onde.

Hvem vil brænde inde med et vigtigt indlæg i debatten?

Nye ord i 1990'erne¹

andengenerationsindvandrere
@-generation
babybio
babykrak
besvimelsesleg
curlingbarn

cyberkriminalitet
designerbarn
e-undervisning
fedmeepidemi
gadesygepleje

globalisering
Google
hacktivism
halalhippie
it-kløft

kiggekø
metroseksualitet
ondskabens akse
organturisme
powernap

Længst tid som forstander

Ole Lauth ønsker, at eleverne efter højskoleopholdet har lært at tage ansvar for sig selv, hinanden og den helhed, de selv er en del af. At de har lært at udskyde egne behov og er indstillet på, at livet også handler om at gøre en indsats og komme igennem smertefulde processer for at opleve noget spændende og livsbekræftende: "Min generation er forpligtet til at skabe noget modstand, så de unge indser, at et godt liv ikke nødvendigvis handler om at få alle sine individuelle behov tilfredsstillet her og nu. Det vil også være dejligt, hvis eleverne har fået nogle

¹ "Danmarkshistorie" af Gregers Dirckinck-Holmfeld

formelle kvalifikationer til at leve livet bedre end før opholdet, uanset om det bliver på de normale præmisser, i beskyttet bolig, bofællesskab eller med en hjælpeordning,” slutter Ole Lauth.

I år 2006 kan højskolen fejre sit 50-års jubilæum. Samme år vil forstanderen kunne fejre, at han har været den forstander, Egmont Højskolen har haft i længst tid. Trods forstanderens luftige og til tider distræte og glemsomme gemyt er Ole Lauth en ildsjæl, der døgnet rundt gør en utrolig indsats for Egmont Højskolen. I sit eksterne arbejde har han sat nogle markante fodspor i handicaplandskabet, som har fået lige så stor betydning som dem, faderen Oluf Lauth satte i sin tid. Det er selvfølgelig også nærliggende at måle en forstanders indsats i relation til, hvor meget byggeri, han har fået op at stå i sin periode, men er det ikke en lidt for maskulin vurdering? Det er trods alt ikke mursten, eleverne tager med sig efter et endt højskoleophold. Det er erhvervede redskaber til at bestige egne bjerge, være herrer i egne huse og ikke mindst en tro på, at de tilhører et samfund, hvor der er plads til alle.

Et elevhold lader sig lige fotografere inden de tager med deres lærer ud i friluftslivets mange uforudsigelige overraskelser.

Lærerkollegiet

Et digt fra Ole Lauths opslagstavle:

En elev

er den vigtigste person i huset.
Eleven er ikke afhængig af os.
Vi er afhængige af ham.

Eleven er ikke en afbrydelse
i vores arbejde. Han er dets formål.

Vi gør ham ikke en tjeneste,
når vi betjener ham. Han gør os
en tjeneste ved at give os
lejlighed til det.

En elev er ikke én, man strides med
eller behandler overlegent.
(Der er ikke noget vundet ved at sejre
i en diskussion med en elev).

En elev er en person,
som kommer til os med sine ønsker.
Det er vores opgave at udfylde dem.
Med et resultat, der er tilfreds-
stillende – både for eleven og for os.

Dét er, hvad en elev er.
På vores højskole, som en hver anden.

Læring for livet

Højskolen starter med ti lærere inklusiv forstanderparret, og udbudet af undervisningsfag er i starten de traditionelle fag, kendt fra folkeskolen. I 1972 er lærerkollegiet kommet op på ca. 20 lærere, og i dag er lærerkollegiet på over 30 lærere inklusiv hjælpelærerne.

Da højskolen som nævnt siden starten af 1990'erne har ønsket at være en højskole for alle, har dette også haft en konsekvens for sammensætningen af lærerkollegiet, hvilket betyder, at der i dag ikke er det højskolefag og den linie, som skolen ikke kan tilbyde eleverne. Der er ni liniefag suppleret med ikke mindre end 23 andre fagtilbud, hvilket ikke er muligt for mange andre højskoler i dag.

Et af kernepunkterne i højskoleidéen er, at lærerne skal tænde elevernes begejstring. At eleverne inspireres, og at de vil holde engagementet i gang og sammen med eleven være åben for at undersøge nye områder, der kan give viden og indsigt. En højskole skal udvide elevernes horisont både fagligt og menneskeligt og give dem lyst til at være aktive medspillere i det samfund, de er en del af. På dette punkt ligger Egmont Højskolen helt i front.

Lærerne i gang med en parodi af Ørkenens Sønner. Det er næppe helt stuerent.

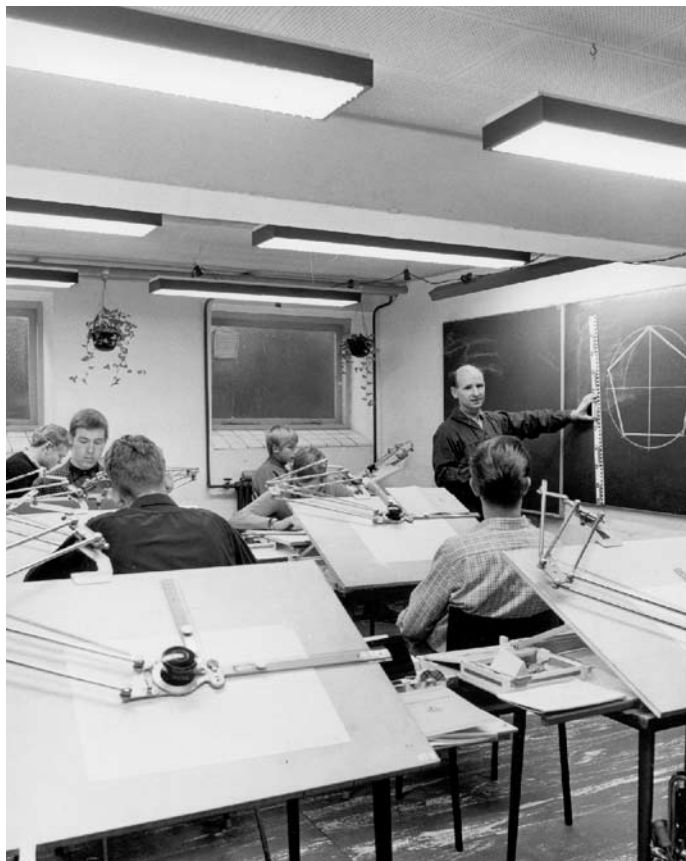
En dynamisk hverdag

Skolen har i en årrække haft et stabilt og homogent lærerkollegium med få udskiftninger. Der er nok ikke så mange mellemveje, hvis man vil være ansat på Egmont Højskolen. Enten bliver man der kun kort tid eller i mange år. Det handler om, hvor vidt man kan trives med skolens puls og den specielle dynamik, der opstår på en skole for alle. Der er gang i den fra morgen til aften, hvor ikke to dage er ens. Kombinationen af såkaldt almindelige mennesker og mennesker med et eller flere handicaps giver hverdagen et specielt indhold og sætter

hele tiden lærerne på nye menneskelige og pædagogiske udfordringer. Der er tit og ofte en livsbekræftende humor, blandet med løssluppet vanvid, som giver mulighed for at se livet fra nye og skæve vinkler. Det faglige niveau kan svinge fra hold til hold, hvor det så er en faglig udfordring at tilrette en undervisning, så alle eleverne får noget ud af den. Egmont Højskolen er god til at få alle elever med, og det er spændende for lærerne at opleve den markante udvikling, de fleste gennemgår i løbet af opholdet. Dette gælder både hjælpelærerne og eleverne med og uden handicap. Det er en højskole, hvor man som lærer kan få brugt alle sider af sig selv. Dette kan være svært at finde i samme omfang på andre højskoler.

Tidligere lærere beretter

Tre af skolens lærere fortæller her om, hvad Egmont Højskolen har betydet for dem, og hvad de mener, skolen er god til og kan give eleverne. Vi får et indblik i tiden fra 1969 til 2006. Der berettes også om konflikten i starten af 1970'erne og om de nye pædagogiske tiltag.

Peter Fredensborg laver geometrisk tegning i et af lokalerne i kælderen i 1960'erne.

Jane Lauridsen, praktikant 1969-1970 og lærer 1971-1972

Det optog mig meget dels at undervise og dels at være en del af en socialiserings- og dannelsesproces for en gruppe elever, der ikke hidtil havde haft denne mulighed. Jeg var meget fascineret af Oluf Lauth, hans idéer og ikke mindst måden, han drev højskolen på. Det var rart at være sammen med mennesker, som stod for nogle visioner og så klart formulerede deres mål og idéer. Oluf Lauth var en åben og tænkende mand, der var klar til at eksperimentere. Det år, jeg var praktikant på skolen, fik jeg lov til at deltage på lige fod med de andre i lærerkollegiet. Fik frie hænder til at skabe de projekter, jeg brændte for, hvor jeg bl.a. havde eksperimenterende drama. Et fag, hvor jeg blev meget udfordret og lærte utrolig meget af eleverne.

Da jeg var færdig med min læreruddannelse i 1971, søgte jeg om at komme tilbage til Egmont Højskolen. Jeg blev ansat som en del af et helt nyt lærerkollegium i efteråret 1971. De gamle lærere havde sagt op, efter at der var opstået konflikter mellem dem og Oluf Lauth. Med

ansættelsen af den nye lærergruppe ønskede han, at skolen skulle ledes kollektivt. Forstanderen delte derfor ud af sine funktioner, hvor det f.eks. ikke længere var ham, der skulle have optagelsessamtaler med ansøgere til skolen. Det var heller ikke længere Oluf Lauth, der skulle have samtaler med eleverne om, hvordan de klarede sig på højskolen og om deres muligheder i fremtiden. Disse to arbejdsopgaver var jeg med til at udføre sammen med en anden lærer.

Det gik godt det første halve år. Vi var alle åbne og indstillet på at yde det optimale som højskolelærer og ikke mindst i forhold til den nye struktur. Oluf Lauth skrev det ene oplæg efter det andet, som vi diskuterede i lærerkollegiet. Vi var alle meget entusiastiske, brændte for de nye idéer i tiden, og vi satte mange nye skibe i vandet. Vi talte om seksualitet med eleverne, lavede trivsels-undersøgelse og gav dem mere indflydelse. Eleverne var nu med til at skrive deres egne udtalelser, som skulle videresendes til deres sagsbehandler. Vi gik i dialog om deres standpunkt, fordi vi ønskede en høj etik i forbindelse med at bedømme andre. Det skulle være synligt, hvad vi talte om, og vi skulle være solidariske med hinanden. Det var alfa og omega med selvrefleksion, ellers var det hele ligegyldigt. Mange af de nye undervisningsformer, vi afprøvede dengang, bruges faktisk i dag mange steder i undervisningen. De mest ressourcestærke elever var især med på de nye idéer, men de elever, som havde brug for mere omsorg og struktur i hverdagen, havde det svært. Selv om trivsels-undersøgelsen fortalte, at det kun var en lille gruppe, så skulle der have været taget hånd om dem.

Hjerter klippes med en saks og julestjerner flettes uden skavank. Fra venstre: Lund, Fru Rathlou, Ole, Lise og Sv. Henning.

Vi arbejdede både dag og nat, og der kom med tiden nogle meget skarpe kanter frem i mellem os. Nogle af os var meget ideologiske og manglede efter min mening at forbinde sig til virkeligheden. Vi var selvfølgelig alle optaget af at være en del af noget helt nyt, men det var desværre ikke alle lærere, der havde det fokus på eleverne, som jeg

mente var nødvendigt. Selv synes jeg, at jeg var god til at have eleverne i fokus. Jeg kendte stedet fra året før og befandt mig vel et sted mellem lærerne og eleverne.

Det var voldsomme demokratiseringsprocesser, højskolen stod midt i, som hidtil havde været styret af én forstander. Selv om Oluf Lauth havde mange gode intentioner, gik det langsomt op for ham, hvad kollektivledelse indebar, og han blev bange for at slippe noget magt. Han fik mere og mere svært ved at leve op til sine egne idéer og omdefinere sin egen rolle. Da han havde været i gang i 14 måneder med fighterånd, bl.a. med den forrige lærergruppe, og nu også fik problemer med det nye lærerkollegium, var det forståeligt, at han var ved at være brændt ud og måtte holde op.

Elever hygger sig ude i gården, dengang N.C. Nielsen og Simonsen og Weel endnu have monopol på kørestole, hvor design og stil endnu ikke var opfundet i handicapverdenen.

Jeg fik noget værdifuldt med mig fra min tid på Egmont Højskolen, som har været utrolig gavnligt for mig senere i livet. Jeg lærte bl.a. at betone mennesket frem for diagnosen og handicapet. Jeg indså, at det ofte er samfundsskabte strukturer og bestemmelser og menneskers holdning, der er den største forhindring for ligeværdighed for mennesker med handicap. Det var inspirerende at opleve, at man på denne højskole gav eleverne mulighed for at handle på egne konditioner.

Anette Bjerregård, lærer 1972-2004

Mit møde med Egmont Højskolen og stedets mange mennesker var et møde, hvor jeg hurtigt fandt mig hjemme. Drømmen om at blive lærer gik i opfyldelse, og det har været spændende for mig, at jeg har kunnet udvikle mig som person i takt med den gennemgribende udvikling, skolen har været igennem i de sidste mange år.

Jeg kan huske, da jeg kom i 1972, at det undrede mig, at alle elever med handicap sad ved samme bord. Begrundelsen var, at det for

plejepersonalet var mest praktisk, når de skulle ”fodres”, men man må jo sige, at det ikke har meget med integration at gøre. Det er altid godt, at der er en blanding af gamle og nye lærere på en højskole, fordi der kommer friske øjne udefra og stiller nye spørgsmål.

Jeg husker, at 80 % af lærerne der var par blev skilt det første år, jeg var der, og jeg talte selv med i statistikken. Gennem årene har jeg oplevet mange skelsættende situationer, ikke mindst i starten, hvor der var en del ”børster” blandt eleverne, der kom op at slås. Det var selvfølgelig oplagt med noget mandsopdækning, når de sloges, men jeg var bange for, at det fik dem yderligere til at køre op. Derfor valgte jeg at klare det selv, hvor de andre så var lidt bagved og kunne kaldes frem, hvis jeg ikke magtede det. Jeg husker engang en konflikt mellem to elever, hvor den ene var gammel sømand. Jeg var vagtlærer og måtte selvfølgelig forsøge at få gemytterne til at gå i konstruktiv dialog med hinanden. Jeg huskede pludselig det gamle mundheld om, at en sømand aldrig slår på en kvinde. Det benyttede jeg mig af, gik imellem dem, og de holdt op med at slås. Det var en stor oplevelse, at eleverne faktisk kunne klares med myndighed. Jeg var på daværende tidspunkt den eneste kvinde i lærerkollegiet, og da det ikke altid var lige let, gav sejren med disse elever en god styrke.

Fra vindfanget udenfor foredragssalen i 1960'erne. Begge dele brændte, som bekendt i 1970'erne.

Som højskolelærer handler det om at have fingeren på pulsen, tænke nyt, have gryden i kog med nye ting og ikke smide det gamle barn ud med badevandet. En god idé må faktisk godt bruges to gange. At være lærer på en højskole er en livsstil, og arbejdslivet og privatlivet er tæt forbundet med hinanden. Derfor undgår man ikke nogle høje bølgeskulp på kryds og tværs. En gang imellem kræver det høj disciplin, at man ikke lader tingene sejle. Højskolen er blevet meget større gennem årene, vi har ikke den samme berøringsflade med eleverne som førhen. Det samme gælder lærerkollegiet, men også i dag er vi stadig en

dynamisk pluralistisk gruppe med en vilje til at udvikle nye idéer og se ud over egen næse. Vi griner meget sammen og synes, vi har nogle gode overlapninger. Det, der gør skolen til et godt sted, er, at den hele tiden er i udvikling, og hvor det er livsbekræftende at være underviser og se mennesker sprænge grænser. Det er et sted, hvor vi kan have spændende forskelligartede diskussioner med hinanden, og hvor vi hele tiden har mulighed for at være åbne overfor nye tiltag.

Anna Marie Buur, lærer fra 1980 og er der stadig

Det spændende ved at være lærer på Egmont Højskolen er holdningen om, at alt kan lade sig gøre. Jeg kan godt lide at få brugt mig selv på mange måder, hvilket jeg kan i relationerne til eleverne. Jeg vil gerne, at eleverne oplever mig som en rummelig person og en voksen sparringspartner. I dag har vi inddelt eleverne i bordgrupper og har med årene fået en mere servicepræget funktion for kontakt-gruppens elever. Derudover får jeg som regel også et godt kendskab til de elever, jeg underviser. I dag er der mere arbejde med sagsbehandlerne, og vi går mere ind i fasen med revalideringsforløbet. På skolen har eleverne mulighed for at prøve sig selv af og overveje, hvordan fremtiden kunne forme sig. Det er en stor eksistentiel udfordring at have et handicap, fordi der er kampe hele livet.

Denne højskole er god til at rumme, at livet kan leves på mange forskellige måder, og at det altid er muligt at få en elev til at tænde på et eller andet. Da lærergruppen er bredt sammensat, kan den favne bredt, og mange ting kan derfor lade sig gøre. Vi er gode til at vække begejstring hos vores brogede elevflokk. Skolen er god til at tage alle eleverne alvorligt, samt være medvirkende til at bryde et uhensigtsmæssigt mønster hos en elev og hjælpe denne med at opdage sine ressourcer. Der er utrolig mange mennesker, for hvem Egmont Højskolen har haft en uvurderlig betydning netop i perioden, hvor de er i overgangen fra barn til voksen. De fleste elever er glade for at være her, og mange kommer igen flere gange. Det vigtigste for os mennesker er, at der er vidner til vores liv, at nogen kender vores historie og ikke mindst tager del i vores sejre. Dette forsøger vi at gøre som lærere, og dette er medvirkende til, at mange elever er glade for at gå her.

En speciel arbejdsopgave, som betyder meget for mig, er jobbet som skolens teaterkvinde, hvor jeg arrangerer fire-seks teaterture om året til Århus Teater, Svalegangen og Musikhuset. Det er en oplevelse, når vi har fået alle eleverne på plads, nogle bænket i teaterstolene og andre på plads i deres kørestole. Jeg håber, at jeg kan skabe en interesse hos eleverne for teater. Ofte giver en teaterforestilling anledning til, at vi taler om den længe efter.

Hjælpelærerne

I starten af 1990'erne blev tilskudssystemet til specialundervisning ændret¹, hvilket betød, at elever med særlige behov kunne søge tilskud til dækning af ekstraudgifter til lærertimer, praktisk hjælp og hjælpemidler i undervisningen. Egmont Højskolen ansatte derfor nogle unge, som skulle varetage disse opgaver. Der blev ansat ufaglærte mennesker, som blev kaldt hjælperlærere.

I dag er hjælperlærergruppen 12-14 personer, hvoraf ca. halvdelen er tidligere elever, og resten er unge mennesker, som har søgt jobbet gennem annoncer i dagspressen. Skolen fastholder idéen om, at de ansatte skal være ufaglærte unge, som bruger hjælperlærerjobbet som en erfaring, inden de starter en uddannelse. Timelønnen følger pædagogmedhjælperne. Hjælpelærerne er ansat på en 37-timers kontrakt, selv om arbejdstiden kan variere fra uge til uge. Højskolen ønsker, at hjælpe læreren indgår i det daglige højskoleliv, både indenfor og udenfor skemalet af undervisning. Opgaven indebærer desuden, at hjælperlærerne har socialt samvær med elever med særlige behov. Det kan være i form af at spille et spil, drikke te eller kaffe med dem. For at ordningen kan fungere optimalt, skal hjælperlærerne bo på eller i umiddelbar nærhed af skolen.

Et par bukser gøres færdig til den håbefulde sommer.

Når eleverne har valgt linie og fag, fordeles hjælperlærerne efter behov på undervisningsholdene. I fordelingen lægges vægt på elevernes behov, set i forhold til hjælperlærernes menneskelige og faglige kvalifikationer. Højskolelæreren varetager den pædagogiske tilrettelægning og gennemførelse af undervisningen, mens hjælperlæreren indgår som den praktiske medhjælper og ”lærer”. Arbejdet består i at kompensere for

¹ Fra højskolelærer Karen Busk Sørensens arbejdspapir.

elevens handicap – være dennes øjne, ører, hænder, ben og sprog, så den pågældende får størst mulig udbytte af undervisningen.

I den skemalagte undervisning indgår hjælpelærerne desuden i fællestimerne. De er yderligere med på studieturene, hvor de fungerer som personlige hjælpere for den gruppe elever, som ikke har egne hjælpere med på højskolen. Alle former for ekstra hjælp varetages af hjælpelærerne. De har også weekendvagt, hvor den primære opgave er at hjælpe eleverne med transport til og fra højskolen. Herudover deltager de i de planlagte weekend-arrangementer, og hjælpelærerne har desuden en særlig forpligtigelse til at ”holde øje med” de elever, der har brug for en ekstra indsats.

Solgården har været stedet, hvor mange nye idéer og projekter er blevet født.

GRUS-seminarierne

I 2004 starter Egmont Højskolen et helt nyt koncept. Ved hjælp af udefra kommende eksperter i kommunikation og samarbejde går lærerkollegiet i samarbejde med det øvrige personale på skolen i nogle udviklingssamtalegrupper, som kaldes GRUS. Dette står for gruppeudviklings-samtaler. Strukturen i GRUS er, at hele personalegruppen deles i fire grupper, hvor hver gruppe tager væk fra skolen i to dage og er sammen om nogle praktiske opgaver og tager hul på samtaler og diskussioner om højskolens værdigrundlag, pædagogik og fremtid. Når alle fire grupper har været af sted, skal materiale opsamles til en form for konklusion. Dette gentager skolen en gang om året. Højskolens mål med konceptet er at holde udviklingssamtaler i gang, så alle skolens ansatte bliver aktive medspillere i samarbejdet på tværs af faggrænser. Det er vigtigt, at alle ansatte tager aktivt del i de initiativer og tiltag, som Egmont Højskolen skal være eksponent for.

Eleverne har ordet!

”Intet menneskes liv kan rummes i en beretning.
Det er umuligt at give hvert år den vægt, det tilkommer,
at medtage hver hændelse, hver person fra et livsforløb.
Man kan blot søge at være tro i ånden mod historien
og søge at finde vej til hjertet i mennesket.”

Mahatma Gandhi

Højskoleopholdet som forandrede alt

Gerda med sin førstefødte, Helle.

Gerda Lund Fortæller

Gerda Lund var blandt skolens første hold elever. Hun skulle have haft et ophold på Holsatia Højskole i fem måneder, men opholdet kom til at strække sig over 13 år.

I strålende solskin ankom jeg i 1957 til højskolen som 18-årig. Alle nye elever blev glædeligt modtaget af forstanderen Oluf Lauth, hustruen Lise Lauth og resten af personalet. Efter at vi havde fået kaffe og hjemmebak, bød forstanderen os elever velkommen og udtrykte håbet om, at vi alle ville arbejde for et godt resultat. På ankomstdagen fik vi desuden en festlig koncert, hvor lærerne spillede for os, nogen på klaver, andre på fløjte og violin. Vi sang et par fællessange, og dagen sluttede efter nogle praktiske vejledninger. Jeg gik første aften i seng med en følelse af, at alt lovede godt for de kommende fem måneder.

Trapper og godt kammeratskab

Jeg husker tydeligt, hvor besværligt det var at færdes på Holsatia Højskole. Det var en treetagers bygning med trapper over alt. Efter et polioangreb i teenageårene var jeg blevet kørestolsbruger og måtte derfor i disse rammer bæres flere gange om dagen. Det var også meget besværligt at komme fra skolens bygninger og ned til de barakker, hvor vi sov i køjesenge. En tur vi tog dagligt i al slags vejr. Jeg mindes det gode kammeratskab, som havde en uvurderlig betydning for mig, også for det slæng, jeg blev en del af.

Der blev knoklet

Hjælperne på stedet var noget helt for sig selv, især husker jeg diakon Andersen med en ufattelig energi, som knoklede fra morgen til aften. Når jeg i dag tænker tilbage på, hvor meget de faktisk knoklede alle sammen, undrer jeg mig over, at de kunne holde til det. Prøv f.eks. at tænke på Lise Lauth, der både var forstanderfrue, sygeplejerske og samtidigt hjalp sin mand, som var handicappet.

At stå på egne ben

Det er vigtigt for mig at lære noget nyt, hvor både det faglige, mødet med kammeraterne og ikke mindst den større viden om mig selv, havde betydning. Jeg havde en del faglige huller på grund af mit polioangreb. Dem fik jeg fyldt ud på højskolen. Det var også godt at få et skub rent personligt, så mit fysiske handicap ikke længere var i centrum. Det havde uvurderlig betydning for mig at finde mit indre ståsted og fungere på egne vilkår. På Holsatia lærte vi desuden, at vi ikke skulle være så forkælede og tro, at der kom nogle og løste tingene, hver gang vi havde problemer. Vi måtte prøve at klare os selv og lære at se de muligheder, tiden gav os, afmålt med vores egne evner og ressourcer.

Sød musik opstår

Jeg havde ikke været på højskolen ret længe, før jeg blev glad for Edvard Lund, som var en af lærerne. Dette måtte vi selvfølgelig skjule, for det

gik ikke, at der er et kæresteforhold mellem lærer og elev og da slet ikke dengang i de moraliserende 1950'ere. Da vi elever skulle hjem på juleferie, var Edvard chauffør på bussen, og jeg var med på turen hele vejen rundt, for at vi kunne være sammen, selv om det var mest praktisk, at jeg var blevet sat af som en af de første. Efterhånden kunne vi ikke skjule vores kærlighed længere, så i 1960 giftede vi os.

Indespærring og befrielse

Efter at vi blev gift, kom jeg til at bo på skolen. Jeg fulgte med i timerne og hjalp til på kontoret, hvilket modnede mig yderligere. Det var dog lidt af en prøvelse som kørestolsbruger at bo på første etage, når der var så mange trapper. Det var så besværligt, at jeg nogle dage slet ikke kom ned. Da jeg var et energisk gemyt med en del temperament, var jeg selvfølgelig ved at få pip. Det var derfor en utrolig lettelse, da den nye Egmont Højskole blev bygget. Efter at den røde elevfløj blev færdig, flyttede vi ind i en handicapvenlig lejlighed for enden af bygningen.

Familieliv, højskoleliv og bibliotekar

I 1961 fik jeg Helle, og tre år senere Morten. Som kørestolsbruger var det jo noget af en praktisk udfordring at blive mor til to. Jeg havde derfor en uvurderlig hjælp og støtte i mine søstre, som blev ansat som hushjælp, og selv om de ikke skulle lave mad, havde de nok at se til. Hele familien spiste jo sammen med eleverne ovre på højskolen. Det var på mange måder spændende at have et familieliv integreret i et højskoleliv, selv om jeg også synes, at det var store rammer at sende vores to små børn ud i. Der kan jo blive lidt for mange om opdragelsen, og jeg tror ikke, det er sagen for alle børn.

Familien Lund samlet ved højtlesning.

Sideløbende med at jeg passer vores børn, blev jeg skolens bibliotekar. Det var en periode, hvor jeg fik læst utrolig meget spændende litteratur. Jeg bestilte en masse bøger fra Amtscentralen, og jeg fik et velfungerende bibliotek op at stå, hvilket jeg er meget glad for at tænke tilbage på.

Flytter til Gylling

I 1970 ophørte Edvard med at være lærer på skolen, og vores familie flyttede til Gylling. Her fik min mand et lærerjob på en efterskole. Det var et helt andet liv, der startede for vores lille familie her i Gylling. I dag kommer jeg jævnligt på Egmont Højskolen til forskellige arrangementer, og når jeg tænker tilbage på min tid på skolen, må jeg indrømme, at de 13 år, jeg var på skolen, hører til nogle af de bedste år i mit liv.

Eleverindringer gennem 50 år

Nogle af de elever, der har været på højskolen gennem tiden, fortæller her om, hvad de kan huske fra opholdet.

Skt. Hansstævnet i 1957.

Fjernsyn eller gæld på kroen?

En elev fra 1957-1958 fortæller

Mens jeg er elev på skolen, rejser Oluf Lauth spørgsmålet om anskaffelse af et fjernsynsapparat til Holsatia Højskole, selv om han principielt er modstander af den form for passiv underholdning. Men mange af os elever hemsøger ofte kroen i Hou, fordi der er fjernsyn, og nogle har brugt mange af deres lommepenge til drinks og er kommet i gæld. Kroejeren udskænker nemlig drikkevarer på kredit, trods protest. Den eneste løsning på problemet, mente Oluf Lauth, er, at skolen skaffer sig et fjernsynsapparat. På den måde mener forstanderen, at han i det mindste kunne holde de fleste af os elever på skolens grund.

Fra konditor til socialrådgiver

En elev fra 1962-1963 fortæller

Efter at have været ude for en ulykke i 1962, hvor jeg faldt ned og brækkede nogle nakkehvirvler og endelig var færdig med min genoptræning, bliver jeg elev på Egmont Højskolen. De første måneder er jeg mest optaget af, hvordan jeg kan komme derfra. Jeg er en ung gut på 19 år fra Thy, der er uddannet konditor, og jeg opfatter i starten mit højskoleophold som tidsspilde. Nu må jeg selvfølgelig starte på et helt andet liv, hvilket er svært. Efter ca. tre måneder, hvor jeg får snust til de

spændende højskolefag, får jeg en bedre kontakt med elever, personale og forstanderen Oluf Lauth, og jeg bliver glad for at være der.

Der kører mange ting rundt i mit hoved, efter at jeg pludselig er blevet handicappet. Hvordan skal jeg klare mig i et job, i en bolig og ikke mindst i kæresteforhold? Her er det godt at være på højskolen, hvor jeg både kan spejle mig i ligestillede, afsøge svar og se nye muligheder. Jeg er sammen med et lille sjak på seks-syv elever, som betyder meget for mig. Desuden er der et godt sammenhold mellem os elever, specielt med ham, jeg deler værelse med. En del af os har det tilfælles, at vi står midt i en brølende ungdom, som pludselig bliver forandret totalt efter en ulykke. Alt det med støtte og selvhjælpsgrupper og psykologhjælp, som man kan have brug for i sådan en situation, er et behov, vi kan dække indbyrdes, kammeraterne imellem. Vi har også et godt forbillede i højskoleforstanderen, som selv sidder i kørestol, og som samtidig markerer sig på den socialpolitiske linie.

Jeg har mange vigtige samtaler med Oluf Lauth, og han støtter mig i mit ønske om at læse til socialrådgiver. Jeg tager en teknisk forberedelseseksamen på højskolen og fortsætter herefter på Rønde studenterkursus. På Egmont Højskolen får jeg vigtige kontakter, som rækker langt ud over højskoleopholdet.

Hvad er et højskoleophold uden fest og glade dage?

Bajere, kærester og fester! ***En elev fra 1967-1968 fortæller***

Jeg kommer på højskolen, da jeg er færdig med min skolegang på Geelsgaard Kostskole. Jeg bliver højskoleelev, fordi samfundet ikke vidste, hvad de skulle stille op med sådan en polioramt ung mand som mig. Jeg er ikke særlig motiveret, da jeg kommer på højskolen, men jeg får heldigvis hurtigt nogle kammerater. Det med bajere, kærester og fester er det vigtigste for mig. Dengang er der drenge- og pigegange, og vi måtte ikke være på hinandens gange efter kl. 22, men det er vi selvfølgelig bare alligevel. Så gemmer vi os bare under sengen eller inde i klædeskabet, hvis der kommer kontrol. Men med tiden kommer jeg

heldigvis til at holde af at være på skolen. Når jeg i dag ser tilbage på min højskoleperiode, kan jeg se, at stedet gav mig noget selvtillid og tro på tilværelsen.

Et ophold spækket med oplevelser!

En elev fra 1969-1971 fortæller

Da jeg kommer på skolen, er jeg lige fyldt 17 år og er derfor efterskoleelev. Selv om det er spændende med alle de nye kammerater og de mange fagtilbud, er det et kulturchok at komme fra Geelsgaard Kostskole, hvor jeg havde boet i ti år på grund af et polioangreb i starten af 1950'erne. Elever fra Geelsgaard er efter forstanderparrets mening offer for en "øllebrødspædagogik", der har frataget dem både selvværd, selvstændighed og initiativ.

Selv om starten er hård, tilpasser jeg mig snart de nye forventninger og suger til mig af alt det ukendte. Til foredragene hører jeg om Ku Klux Klan, Black Power, anden verdenskrig, især indenfor kunsten og om socialpolitiske emner. Jeg husker beretningen om kunstneren Bjørn Nørgaard, der agtede at slagte en hest og fylde den på syltetøjsglas.

Et ungt lærerpar, som er i praktik fra Den Frie Lærerskole i Ollerup, er blandt skolens mest spændende og entusiastiske lærere. Dem lærer jeg meget af både menneskeligt, fagligt og kreativt. I litteratur læser vi: "Rend mig i traditionerne" og "Av min guld tand" af Leif Panduro, "Den kroniske uskyld" af Riffbjerg og "Løgneren" af Martin A. Hansen. Vi hører også revyerne "Gris på Gaffen" og "Teenager Love".

Det er også spændende, da hele skolen spiller rollespil, hvor vi bliver delt i tre grupper. Vi skal på egen krop mærke Cuba-krisen, som var ved at udløse tredje verdenskrig i 1962. Nogle spiller cubanere og Fidel Castro, andre spiller amerikanere og John F. Kennedy, og den sidste gruppe spiller russere og Khrusjtjov. Under spillet løber vores orienteringslærer rundt med sedler, som optrapper konflikten. Vi skal så forsøge at handle, så vi undgår, at krigen bryder ud. Vi undgår ikke krigen i vores spil, men heldigvis blev virkeligheden anderledes.

Teatergruppen "Banden" tilbringer et par dage på højskolen i 1969.

Der bliver også vist film af franskmanden Truffaut og svenskeren Ingmar Bergman, f.eks. "Gøglernes aften" og "Persona". Jeg forstår ikke meget af disse film, f.eks. fatter jeg ikke, hvorfor Liv Ullmann i "Persona" ikke siger et kuk i hele filmen.

Der kommer også spændende folk udefra, bl.a. teatergruppen "Banden", som spiller debatteater, hvor publikum bliver integreret i teaterstykket. Det giver anledning til mange spændende diskussioner. Rødstrømpen Ulla Dahlerup er også på besøg. Hun vil ikke betale fuld pris for at køre med det offentlige, fordi mænd og kvinder ikke får lige meget i løn.

Som et led i de nye tider i starten af 1970'erne får vi også et kursus i gruppedynamik. En ung lyshåret grønskolling fra Skive lærerseminarium skal lede kurset. Det er Oluf Lauths søn Ole. Jeg tror ikke, jeg får så meget ud af kurset, men min værelseskammerat og jeg synes, at Ole Lauth ligner Ib Mossin, som ofte spiller førsteelsker i de Morten Korch film, vi havde set.

Lærergruppen leger julemænd med gaveuddeling, selvom vi kun er i august.
Fra venstre: Jensen, Fredensborg og Jørgensen.

Året efter, mens jeg tager 9. klasses statskontrollerede prøve, går der kuk i samarbejdet i lærerkollegiet. Det starter med, at vores regnelærer bliver fyret, og da konflikten udvikler sig, kan den ikke holdes indenfor lærergruppen. Lærernes engagement i undervisningen og ikke mindst i samværet med os elever udenfor undervisningen daler mærkbart. Fra sin handicapvenlige talerstol med indbygget elevator, som piber højt, når den køres op og ned, taler Oluf Lauth om mere frihed til os elever, og at vi selv skal tage et større ansvar for, hvad vi vil lære. Det er meget overvældende, idet jeg mest er opsat på at få min eksamen, og at vi mangler en regnelærer. Elever, der tager teknisk forberedelseseksamen, og os, der tager 9. klasses statskontrollerede prøve, oplever samtidig, at vi ikke får rettet vores stile og andre skriftlige opgaver til tiden. Vi føler os noget røvdrengte, som man sagde dengang. Oluf Lauth mener nu ikke, at vi skal klage, fordi det er meget værre med de elever, som er samspilsramte, hvilket også var et populært udtryk dengang. Da vi

endelig får en ny regnelærer, bliver han også fyret kort tid efter, fordi han bliver kæreste med en af eleverne. De fortsætter dog som kærester, men vi mangler igen en regnelærer. Endelig får vi en fra skolens faste lærerstab, der fører os op til eksamen. Det er utroligt, at så mange af os alligevel består.

En tid med store forandringer

En elev fra 1970-1972 fortæller

Det første år, jeg er på skolen, får vi en gedigen og helt almindelig undervisning, men ind imellem er det måske lidt forudsigeligt og kedeligt i forhold til året efter, hvor der kommer en helt ny lærerstab, som er tændt på de nye idéer. Nu skal vi elever have mere frihed, og initiativet skal komme fra os. Så snart vi viser lidt motivation og er tændt på at lære, er lærerne der, og i princippet kan alt lade sig gøre. Er der en elev, der kan lidt på en mundharpe, så er musiklæreren der med inspiration og nye idéer. Lærernes entusiasme og inspiration er smittende. De giver meget af sig selv, men de er også meget selvoptagede og fremhæver, at de er banebrydere for nye idéer i en tid, hvor der sker meget nyt på alle fronter.

Jeg hører selv til nogle af de lidt stærkere elever. Jeg er 25 år, og trods et polioangreb i ryggen er min plan for fremtiden klar. Jeg vil have en statskontrolleret prøve og ind på seminariet for at tage en pædagoguddannelse.

Der er en stor del af mine højskolekammerater, som slet ikke har forudsætninger for at tage de nye undervisningsmetoder til sig. De har brug for at blive vækket, fyldt på og holdt i gang. De sociale erfaringer er små, selvværdet lille, og de faglige forudsætninger er ikke på niveau med alderen. Disse elever bliver let overset og glemt. Der er også elever, der tager den personlige frihed til sig, men som totalt mangler ansvar og social omsorg for andre mennesker. De er meget dominerende, og de tager deres venner inde fra byen med på skolen. Disse venner sidder og råber på mad i spisesalen og forventer, at de er på gratis kost på skolen. De kører på knallert inde på gangene, fylder store plasticposer med vand, som de finder stor morskab i at stikke hul i, så vandet flyder ud på gangene. At det giver store besværligheder og er direkte farligt for dårligt gående, og at dækkene på kørestolene sviner og ødelægger gulvene, tager de sig ikke af. De tager en bid af frihedens kage, totalt løsrevet fra fællesskabet. Selv om den nye frihed, de spændende undervisningsformer og lærernes antiautoritære holdning udspringer af god vilje, ender det i anarki, hvor de stille elever bliver ofre.

El-stol og selvstændighed

En elev fra 1982-1983 fortæller

Jeg kommer som elev på skolen i en manuel kørestol. Heldigvis bliver personalet hurtig enige om, at jeg skal have en el-kørestol, selv om mine forældre er imod. Da jeg får el-stolen, starter et helt nyt kapitel i mit liv. Jeg sover ikke i tre dage, fordi jeg har så travlt med at udforske alt på egen hånd. Noget af det sjoveste er at køre ræs ned ad den lange rampe fra stueplan ned til kælderens. Det med at få drejet rundt

i tide for at undgå at ramle ind i væggen, er svært, fordi jeg har en del ufrivillige bevægelser. I starten havner jeg ofte inde i væggen, så pudset står mig om ørene. Det tager i det hele taget lidt hårdt på skolens dørkarme og vægge i starten, at jeg har fået el-stol. Alligevel bakker personalet mig op, fordi de ved, at den frihed, jeg pludselig har fået, er ubetalelig. Mine forældre er nervøse og bekymrede over ikke længere at skulle skubbe mig rundt i håndvognen, som de havde været vant til. Det er skønt selv at bestemme, hvor jeg vil hen, uden at skulle spørge om andres hjælp.

Rampen ned til kælderen har gennem årene været brugt til mange formål: racerbane, spøgelsestunnel og stævnemøder. I dag er den erstattet af en elevator.

Et skub i den rigtige retning ***En elev fra 1982-1984 fortæller***

Fire år efter trafikulykken, hvor jeg havde brækket halsen, kommer jeg på Egmont Højskolen. Efter ulykken kommer jeg først på plejehjem, men da jeg gerne vil genoptrænes, kommer jeg til Hald Ege ved Viborg. Jeg vil herefter på højskole og får så valget mellem tre forskellige skoler. Jeg vælger Egmont Højskolen, fordi der er mulighed for at få praktisk hjælp. Højskoletanken er en rigtig god idé, bl.a. fordi man har kammeraterne lige ved hånden og slipper for at tænke på alt det praktiske som at lave mad og holde hus. I starten er jeg optaget af alt det, jeg ikke kan efter ulykken, men Egmont Højskolen får mig hurtigt på andre tanker. Det første år går jeg bl.a. på socialfagslinien, hvilket er rigtigt fedt, og jeg får også en kæreste, som er ansat i køkkenet. Det var

to højskoleår, som gav mig et solidt skub i den rigtige retning. Det blev min redning, fordi det var medvirkende til, at jeg fik et selvstændigt liv i egen bolig frem for at sidde og glo på et plejehjem.

Sex og vejforklaringer

En elev fra 1989-1990 fortæller

Mit ophold på Egmont Højskolen bliver en brat overgang fra ung til voksen, hvor jeg pludselig skal klare mig selv i et større omfang, end jeg var vant til. F.eks. har jeg ikke længere nogen med, når jeg skal ud at køre i el-stolen udenfor skolen, som jeg er vant til, fordi jeg er noget rum- og retningsforstyrret. Det er en stor overvindelse at skulle bede fremmede om at vise vej. Lange vejforklaringer er ikke mit speciale, så jeg må spørge nye forbipasserende, når jeg kommer til det næste gadehjørne. Så får jeg den lange forklaring i små portioner, så det er til at overskue for mig.

Jeg er i tvivl om, hvor meget jeg lærer fagligt på Egmont Højskolen, men til gengæld lærer jeg meget om mig selv, andre mennesker og om livet generelt. Jeg gør blandt meget andet erfaringer med spiritus og seksualitet. Jeg begynder at sove uden tøj på for første gang og opdager, at der er et eller andet, der hedder sex, som der aldrig er nogen, der har fortalt mig om. Jeg begynder at holde sanserne åbne på en ny måde og går nu på opdagelse blandt mine højskolekammerater. Jeg begynder at forstå, hvorfor mine højskolekammerater nogle gange er så trætte om morgenen. Det er dog først efter højskoleopholdet, at jeg selv får en kæreste.

Eleverne opfører teaterstykket: "Et tomt rum" i den gamle foredragssal.

At få øje på sine talenter

En elev fra 2002-2004 fortæller

I starten, da jeg er elev på skolen, er jeg nede i et hul, men opholdet får mig op igen. Har vi elever modvilje mod at være her i starten, vil det langsomt gå op for de fleste af os, at her er fedt at være. Egmont Højskolen har jo en del elever, der har problemer med, hvad de skal stille op med fremtiden, men som skolen heldigvis også hjælper med

at afklare. Da jeg slutter som elev, håber jeg på at flytte i egen lejlighed. Få en hjælpeordning, komme i gang med en HF uddannelse og fortsætte med at være illustratør for Spastikerforeningens blad. Et job som skolen har skaffet mig, da de kunne se, at jeg er god til at tegne. Jeg har desuden fået mulighed for at skabe et design på nogle T-shirts, som skolen sælger. Det har uvurderlig betydning, at højskolen bakker op om de ting, de kan se, vi elever er gode til.

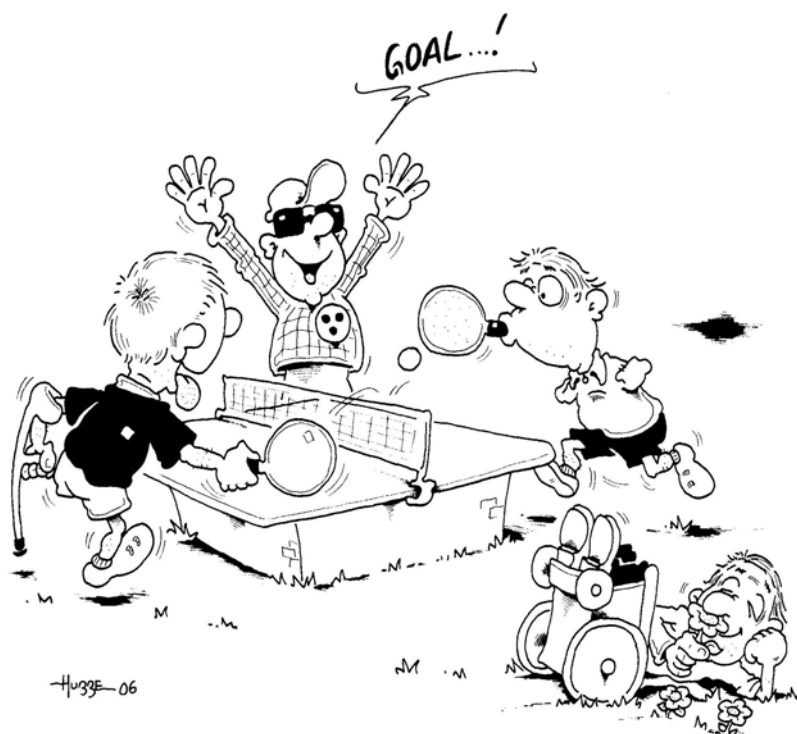
Det muliges kunst

En elev fra 2003-2004 fortæller

Jeg har været elev på højskolen i et halvt år, og det har været spændende at møde folk, der er så åbne og engagerede. Der er meget, der kan lade sig gøre her på skolen, som jeg slet ikke havde forestillet mig. Det er nogle vigtige erfaringer, som jeg tager med mig herfra. Stemningen er meget rar, og det har været fint, at jeg har været hjælper samtidig med at være elev. Det, at være hjælper, er ikke noget nyt for mig, idet jeg tidligere har været det. Når skoleåret er slut, skal jeg tilbage til Århus og studere til tandlæge. Det er ok, at opholdet slutter. Selv om det har været godt, så glæder jeg mig til at komme hjem og i gang med noget nyt.

Humor er livets lakrids

Det er ingen hemmelighed, at der blandt marginaliserede grupper ofte opstår en speciel kultur, ikke mindst i måden, humoren bruges. En humor, der for den udenforstående ofte virker barsk og ubarmhjertig, men for gruppen selv kan virke både styrkende, forløsende og livsbekræftende. Gennem skolens historie har der været utallige episoder, der har fået lattermusklerne til at optimere konditallet. Et par smagsprøver kommer her.

At blive noget ved musikken

Violinvirtuosen Wandy Tworek var på besøg på skolen, og efter at han havde leveret en times underholdning, spurgte en af eleverne: "Hvordan bliver man så god til at spille violin?" Wandy Tworek svarede: "Man starter med at sætte violinen under hagen", hvorefter eleven svarede: "Så er det ikke det, jeg skal revalideres til. Jeg har jo ingen hage."

En sikker hånd

En fra lærergruppen stod for en bordtennisklub for elever og lærere. Her var der nogle få elever, der blev rigtig dygtige til at spille turneringer. En elev, der kun havde én arm, var blandt de bedst placerede, og en dag var der en kamp mellem ham og en af de rigtig dygtige elever. Efter første sæt så det ikke for godt ud for eleven med den ene arm, men alle kammeraterne på tilskuerrækkerne råbte godmodigt til ham: "Nu er det vist tid til at skifte hånd." Det fik den enarmede til at give alt, hvad han havde i sig og han vandt hermed kampen.

Pyt med størrelsen blot man har overblikket og kan slå et smash.

Ved jorden at blive, det tjener os bedst

En forårsdag var en elev, som var spastisk lammet, en tur rundt på skolens område på sin nye trehjulede cykel. Han havde fødderne bundet til pedalerne, og pludselig fik han en spasme, mistede herredømmet over cyklen og røg ind i skolens rosenbed. Skolens diakon så faldet og skyndte sig hen til ham og spurgte: "Faldt du?" Hvorefter eleven svarede: "Nej, hvor kan du tro det? Jeg botaniserer!"

Kært barn har mange navne

En elev havde været ude for en trafikulykke, hvor hans balance var blevet dårlig. Han havde derfor brug for megen plads, når han skulle gå. Han havde ikke været elev på skolen ret længe, før de gutter, han gik sammen med, gav ham øgenavnet "Sofa". Navnet fik han, fordi han var kommet til at vælte et par stole og skubbe voldsomt til et bord, da han ønskede at sætte sig på en sofa.

En karriere som kartoffelavlere

Der var tre elever, der gik meget sammen på højskolen. Den ene havde et kunstigt ben, og de to af hans bedste venner var spastikere. Den ene slog så mærkeligt ud med armene, og den anden slæbte meget på benene. De talte ofte om, hvad de kloge mente, de skulle revalideres til, da de ikke selv havde de store ambitioner. Da eleven med det kunstige ben havde taget vennerne med hjem på juleferie, havde hans far, som gerne så sønnen overtage den fædrene gård, følgende forslag: "Jeg tror, at I tre har en lovende karriere som kartoffelavlere, så I kan fortsætte jeres kompagniskab efter højskolen. Du sønnike med det kunstige ben kan lave hullerne i jorden, du der knægt, der slår så kækt ud med armene, kan smide kartoflerne i hullerne, og dig, der slæber lidt på bentøjet, kan dække hullerne til."

Fra håndværker til formand for elevforeningen

Jens Bork fortæller

Om vejen fra at være håndværker til senere at komme på den rette hylde, som formand for Egmont Højskolens elevforening.

I 1980 kom jeg ud for et trafikuheld, hvor alt blev ændret på et splitsekund, da jeg brækkede ryggen. Herefter kom jeg igennem diverse genoptræningsprogrammer på Hald Ege i Viborg. Selv om jeg blev optrænet rent fysisk, fik jeg en kæmpe psykisk nedtur. Men livet går som bekendt videre, så i sommeren 1983 tog jeg på DHF's sommerkursus, arrangeret af ungdomskredsen. Kurset gav mig så meget blod på tanden, at jeg fik lyst til at starte et højskoleophold i august samme år. Det blev en spændende periode i mit liv, fordi jeg fik prøvet mig selv af som nyhandicappet i samvær med mennesker både med og uden handicap.

Nye døre åbnes

På højskolen var der plads til alle, og det var ideelle rammer til at få prøvet sig selv af. Jeg holdt af den gode ånd og den positive stemning, og det gav mig mod på tilværelsen. Jeg nød at være højskoleelev, fordi jeg fik gode kontakter. Jeg fik øje på nye idéer og muligheder, som jeg ikke vidste fandtes.

Aktiv i diverse bestyrelser

Før trafikulykken var jeg håndværker, hvilket selvfølgelig ikke var muligt længere, men efter et års højskoleophold fandt jeg igen mig selv og fik styr på hverdagen. Jeg blev med tiden glad for at arbejde indenfor handicaporganisationerne, hvor jeg lærte mange dejlige mennesker at kende. I 1984 meldte jeg mig så ind i højskolens elevforening, hvor jeg to år efter blev medlem af bestyrelsen. I 1988 blev jeg formand for elevforeningen, hvilket jeg har været siden.

Elevforeningens arbejde

Elevforeningens formål er at informere medlemmerne om, hvad der sker på Egmont Højskolen igennem "Den Lille Grønne". Vi støtter også op om skolens projekter, og vi har vores egen hjemmeside. Hvert år skriver vi desuden i højskolens årsskrift og indgår i samarbejde med andre handicaporganisationer for at arrangere sommerkurser på skolen. Sidst, men ikke mindst, arrangerer vi hvert år det store elevstævne, hvilket er en stor succes. Her deltager blandt andet 30 hjælpere, hvis løn betales af Sahva, og hvor det for medlemmerne kun koster kr. 300 at deltage i tre dage. Der skal koordineres meget, for at stævnet kommer op at stå. Selve grundplanlægningen starter allerede i januar, men selve afviklingen af stævnet sker først i oktober/november.

Udover det faste program har vi nu også fået en tradition, hvor gamle jubilarer hylides. Der deltager stadig mennesker i stævnet, som var elever helt tilbage, da skolen startede i midten af 1950'erne. Arrangementet har stor værdi for deltagerne, og ikke mindst er det en kæmpe PR for skolen.

Jeg er glad for mit arbejde som formand for elevforeningen, det er som at være kommet på den rette hylde. Som formand har jeg automatisk en plads i skolens bestyrelse. Bestyrelsesarbejdet synes jeg også er meget spændende, fordi der sidder nogle mennesker, som bl.a. er gode til at skaffe finanser til skolens mange aktiviteter. Det er rart at påvirke, hvor man kan, slutter Jens Bork.

Fakta om elevforeningen

- I 1957 stiftede højskolen foreningen "Holsatias Venner".
- I 1959 startede diskussionen om en elevforening, men den sættes i bero, da elevantallet endnu ikke var højt nok.
- I 1961 var elevgrundlaget omkring 500 elever, og der blev nu basis for en elevforening, men den startede dog først for alvor i 1964.
- På det første elevstævne deltog ca. 200 elever, og det kostede skolen 4.000 kr. Senere stod eleverne selv for udgiften.
- I 1966 startede forhandlinger om at optage formanden for elevforeningen i skolens bestyrelse, men det lykkedes først i 1970 at blive fuldgældigt medlem af bestyrelsen.
- I 1986 udvidede elevforeningen sit virke med også at arrangere flyveture for medlemmerne.

Elevstævnet 2004

Gulvarealerne i klasselokaler, kælderrum og under trapperne er udnyttet til bristepunktet. Sengetøj, soveposer, festtøj, sko og rygsække er spredt overalt, og ønsket om et privatliv eller et afgrænset territorialområde er pludselig en luksus, ingen gør krav på. De mange deltagere er kommet for sammen at tilbringe tre dage, spækket med oplevelser med gamle venner. Den velorganiserede og moderne Egmont Højskole må derfor forvandle sig til en gensplejsning mellem Thy-lejr og Christiania under mottoet: "Hvor der er hjerterum, er der husrum".

Glædeligt gensyn

Ved ankomsten er stemningen god, der hilses og krammes, når deltagerne mødes under kaffen og teen i spisesalen. Den fælles historie udveksles, samtidig med at den hvert år udbygges, når man igen mødes. Efter kaffen spredes de gamle elever på skolens areal, hvor man først må holde sig ajour med, hvad der er sket af nyt på stedet. I år er det den nye "Skovfløj" med de 20 elevværelser, der skal ses. Når det er tid til aftensmad, stiller alle sig op i køen, og efter tur tager de for sig af den farverige og velsmagende buffet. Alle tager det helt roligt, fordi de ved, at det tager tid, når så mange mennesker skal have mad. Ikke mindst skal de mange hjælpere både hente mad til sig selv og til dem, der har brug for en hjælpende hånd.

Traditionen tro står skolens lærere og elever for fredagsunderholdningen. I år er det teaterstykket: "Hvem har lavet lorten på muldvarpens hoved". En stund hvor alle morer sig kosteligt. Herefter står der caféaften på programmet, som for manges vedkommende først slutter ud på de små timer.

Lise Lauth t.h. i billedet hilser her på Jytte Bach fra lærergruppen ved elevstævnet. Bagved: Inger Høy og Anna Marie Buur.

Generalforsamling og foredrag

Lørdag formiddag afvikles foreningens generalforsamling, som mange møder op til, på trods af at de dagen før måske kom lidt sent i seng. Om eftermiddagen er der foredrag, som også i år har et socialpolitisk emne på dagsordenen. I år er det folketingsmand Jan Petersen fra Socialdemokraterne, der skal tale om emnet: "Vil der i fremtiden være råd til mennesker med handicap?" I sit foredrag kommer Jan Petersen ind på, at det er vigtigt, at samfundet har plads og råd til, at vi er forskellige og har forskellige behov. Han fortæller, at Danmark er blandt de rigeste lande i verden, og hvis vi i fremtiden kan sikre, at halvdelen af befolkningen er i arbejde, er der ressourcer nok til at hjælpe de medborgere, der har brug for det. Blandt grupper, der skal hjælpes, er: børn, unge under uddannelse, gamle mennesker og den store brogede gruppe, der af forskellige årsager ikke kan forsørge sig selv, som f.eks. mennesker med handicap. Han mener, at de tre vigtigste spørgsmål, Velfærdskommissionen skal finde svar på, er:

- Hvordan vi i fremtiden sikrer arbejde til mindst halvdelen af befolkningen?
- Hvordan vi sikrer, at de nye generationer bliver bedre uddannet end den forrige?
- Hvordan vi finder arbejdsområder, hvor vi kan være med i konkurrencen?

Da Danmark er en del af det store handelsfællesskab, hvor bl.a. 1,3 milliard kinesere kan tilbyde arbejdskraft til en væsentlig lavere løn, er vi nødt til at få styr på disse tre spørgsmål, for at der også i fremtiden kan blive råd til at hjælpe mennesker med handicap.

Jubilarerne hyldes

Før middagsmaden er det blevet en tradition at fejre de gamle elever, der enten har 5, 10, 15, 20, 25, 30, 35, 40 eller 45 års jubilæum. I 2004 er der igen så mange jubilarer, at man ikke kan være i forstanderens bolig. Alle møder derfor op i deres fineste tøj i Lille Sal, hvor de gamle elever fordeler sig ved bordene.

Efter at forstanderen har holdt en tale, får den tidligere forstander Ejvind Mortensen ordet, og med afsæt i de gamle elever, der fejrer 15-års jubilæum, som var elever under hans forstanderperiode, siger han: "Noget af det vigtigste ved et højskoleophold er, at man er i stand til at tage hånd om hinanden. Den gamle forstander Oluf Lauth var meget optaget af det filosofiske spørgsmål: Hvad er meningen med livet og tilværelsen? Her blev konklusionen ofte, at hvis der overhovedet findes et svar, måtte det være, at vi er her for at hjælpe og støtte hinanden. Dette oplevede jeg, at eleverne i min egen forstanderperiode virkelig var gode til. Oluf Lauth var også optaget af spørgsmålet om, hvorfor mennesket skulle prøves. Det er jo ikke nogen hemmelighed, at mange elever, der har været på Egmont Højskolen, ikke altid har haft det let. Der har været prøvelser og forhindringer, som skulle klares. Det, at blive prøvet, kender vi også fra Det Gamle Testamente, hvor Job blev prøvet på alle måder. Selv det træ, Job sad under for at lade op efter svære prøvelser, visnede, fordi Gud ville prøve, om hans tro var

stærk nok. Selv om Oluf Lauth var mere optaget af den psykologiske betydning af, hvad der sker, når et menneske prøves, var han dog ikke i tvivl om, at mennesket skal prøves for at udvikle evnen til at bære og overkomme, og hvis mennesket ikke møder prøvelser og forhindringer, går dets udvikling i stå.”

Fest til ud på natten

Når jubilarerne er hyldet og har fået deres pokal, indtages den store festmiddag i spisesalen og i hallen, hvor der også er festtaler. Efter midt dagen er der levende musik, og alt, hvad der kan gå, halte og køre, tager sig en svingom på dansegulvet. Nogle fester igennem hele natten.

Farvel og på gensyn

Næste dag om formiddagen er der meget stille på højskolen. Langsomt, træt og lidt morgengrimme indtager deltagerne deres brunch i spisesalen. Herefter pakker de deres grej sammen, hvor deltagere med handicap selvfølgelig har tre gange så meget bagage, som de andre. Bagagen bæres ud i kassebilen ad flere omgange af en groggy hjælper. Andre nøjes med at proppe sovepose, liggeunderlag, toiletgrej og festtøjet ned i rygsækken og smide den om på ryggen uden at hæfte sig ved, at indholdet stikker ud til alle verdenshjørner. Alle gamle elever og hjælpere drager udmattede og mætte af oplevelser hjem, hvor det mest presserende behov her og nu er et par timer på øjet. De gamle elever vil dog trofast vende tilbage næste år, da disse elevstævner har udviklet sig til noget ganske særligt.

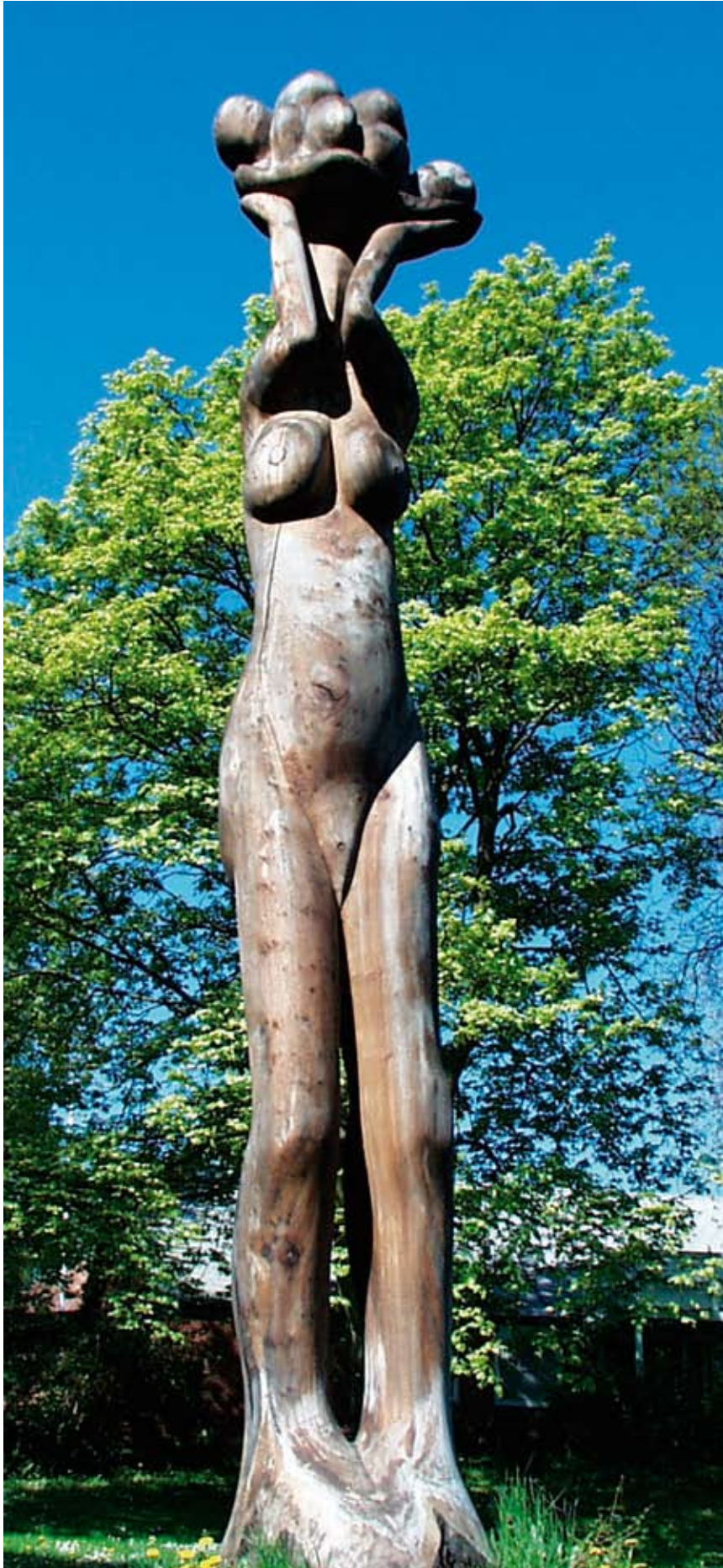

Festen ved elevstævnet slutter som nævnt først ud på de små timer.

Hvad et højskoleophold også kan byde på

”Tvivl ikke på, at en lille gruppe bevidste og målrettede mennesker kan ændre verden. Det er faktisk altid sådan, forandringer er opstået.”

Margaret Mead

Karneval og fastelavnsfester

Lige fra da højskolen startede, har der været karneval hvert år ved fastelavn. Det har altid været et af skolens årlige højdepunkter, som alle glæder sig til.

Op til arrangementet er lærere, elever og skolens andet personale i gang med forberedelserne. Fantasien har ved disse lejligheder altid vist sine udtømmelige udtryksformer. Hvert år har deltagerne ofte ment, at netop i år har fantasien og kreativiteten overgået sig selv. To af stedets lærere beretter her, hvad fastelavnsfesten betyder for dem.

Fra de første karnevaler på Holsatia.

En fornem familie fra romantikken.

En elev har ladet sig inspirere af en af Storm P's utallige vagabondfigurer.

Anne Marie Buur fortæller

Det sjove ved fastelavnsbal er, at man kan overdrive sit særkende. Jeg synes f.eks. det var sjovt det år, vi lavede "Folk og røvere i Kardemomme By", hvor nogle af eleverne brugte deres handicap på en kreativ måde, idet de var udklædte som røvere. Det gav handicappet en vigtig og ekstra dimension. Ved et karneval kan drømme pludselig blive til virkelighed, og alle kan deltage, uanset om man har et handicap eller ej. Der er ingen begrænsninger, derfor er det så utrolig livsbekræftende og sjovt at klæde sig ud.

Ole Lauth fortæller

Det, der er spændende ved de årlige karnevaler, er, at alle knokler på højtryk til kl. 3 om natten med en vis legemsdel ud af bukserne for at gøre arrangementet så godt som muligt. Vi mærker alle den kollektive vilje til at give hinanden en stor oplevelse. Jeg kan blive meget bevæget og berørt, når jeg oplever, at både elever og lærere har gejlet hinanden op til at yde deres yderste. Det er en af de måder, fællesskabet kan udfolde sin uvurderlige betydning på.

Studierejser

Gennem 1960'erne og 1970'erne havde rejsebureauerne Spies og Tjæreborg bragt danskere sydpå og til andre steder på kloden. Højskolen så hurtigt, hvilken mulighed der pludselig åbnede sig for elever med handicap. Lærere og elever fortæller her om nogle af oplevelserne fra studieturene.

Fakta om studierejserne

- I 1968 stiftede to lærere Rejsebureauet Jensen og Jørgensen, og skolen begyndte at arrangere studieture til udlandet.
- I starten var det én tur om året, hvor alle elever rejste til det samme sted.
- Den første tur gik til Tyskland og den næste til Rumænien.
- Turene blev finansieret gennem legatmidler og elevernes opsparinger.
- I 1980'erne begyndte højskolen at dele eleverne i små grupper, hvor grupperne ikke nødvendigvis tog til det samme land.
- Samtidig begyndte studieturene også at gå udenfor Europa.

De rejsende vikinger fra nord

"Oplevelserne på de rejser, jeg var med på, efter at jeg var holdt som forstander, fik stor betydning for mig", fortæller Dieter Küssner. "Især dem jeg arrangerede årligt for Elevforeningen. Det var hovedsagelig busture, hvor vi kom mange steder i både Syd- og Østeuropa. Vi mødte så mange fordomme på disse rejser. Vi var de rejsende vikinger i bus fra nord, og jeg tror, vi var med til at flytte nogle grænser for, hvad der kan lade sig gøre. Det var vigtigt at få synliggjort, at mennesker med handicap også er en del af verden. På rejserne kom jeg tæt på eleverne, hvilket har haft stor betydning for mig senere."

Dieter Küssner fortsætter: "Jeg husker i øvrigt engang, at vi havde en bløder med på en af rejserne, som skulle have alt sit blodplasma med. Pludselig en dag kom en læge, der havde speciale i blødersygdomme, kørende i sin Mercedes op til hotellet. Han ønskede selvfølgelig at se den fremmede fugl fra Egmont Højskolen. Herefter var der gratis transport til eleven."

Mange studieture er gået til Japan. Dette er fra 2002.

Det siges, at man bliver så smuk af mudderbad.

Jeg var død af sult

En elev fra 1980-1981 fortæller

Under opholdet var jeg også på studietur i Tunesien, hvor det gjorde et dybt indtryk på mig at opleve de forfærdelige vilkår, mennesker med handicap havde i Tunesien. Det var hårdt at se, hvordan disse mennesker måtte tigge for at overleve. Hvis jeg havde boet der, havde jeg ikke overlevet ude i ørkenen i mere end et par dage.

Når et kunstnerisk udtryk brænder på, overvindes alle forhindringer.

Fra turen til Ghana 1997.

En anderledes kultur

En elev fra 2000 fortæller

Jeg var sammen med 20 andre højskoleelever i Japan. Vi var ude at se en masse institutioner og templer. Vi var også i Tokyo og Yokohama. Vi oplevede mere af storbylivet i den sidste uge. Vi besøgte desuden dag- og døgninstitutioner for evnesvage, hvor der både var børn og voksne. I Tokyo så vi en institution, der var bygget som et kloster, hvor personalet boede. De havde nærmest viet deres liv til institutionen. Deres arbejds-, fritids- og privatliv var smeltet sammen. Ganske få havde kone, mand og børn hjemme.

Studierejserne skal fortsætte

”Jeg håber, at vi kan blive ved med at skrabe penge sammen til, at vores elever kan fortsætte med at tage ud i verden. Selv om det kun er som turister, vil de opleve, at de gode muligheder, vi har i Danmark, har vi i kraft af, at de forrige generationer af mennesker med handicap har lidt afsavn og kæmpet aktivt i handicaporganisationerne og været solidariske med andre, for at forbedre vilkårene,” slutter forstander Ole Lauth.

Kampen for et samfund for alle

Da skolen startede, var mennesker med handicap ikke synlige i gadebilledet, som de er i dag. De levede en mere isoleret tilværelse, hvor de var mere afhængige af, at mennesker med pionerånd og en humanistisk indstilling gik sammen for at forbedre deres vilkår. Grundholdningen i samfundet var dengang, at det var synd for de handicappede, og derfor satte man forskellige foranstaltninger i værk. Invalideorganisationerne hentede meget støtte og opbakning fra mennesker på vigtige magtpositioner i samfundet, og mennesker med handicap stod sig bedst ved på dette tidspunkt at udvise taknemlighed uden at stille krav og kritisere. Efter ungdomsoprøret i slutningen af 1960'erne blev der som bekendt sat spørgsmålstejn ved autoriteterne. Dette betød også, at mange mennesker med handicap brød ud af taknemlighedsrollerne, blev socialpolitisk aktive og begyndte at stille krav på egne vegne. Elever fra Egmont Højskolen var nogle af de første, der blev synlige i gadebilledet med demonstrationer og aktioner. De ønskede at synliggøre de mangler, der var i samfundet, og samtidigt kæmpe for en solidarisk socialpolitik.

En højskole helt i front

Elever på skolen oplever, at det indgår som en naturlig del af højskoleopholdet, at alle er synlige i gadebilledet, og at Egmont Højskolen har fingeren på pulsen. Er der et tilbud i samfundet eller kulturlivet, som ikke er tilgængeligt for mennesker med handicap, må det forsøges ændret. Med afsæt i værdibegreberne: myndighed, værdighed og solidaritet bliver de respektive ansvarlige underrettet, og manglerne påpeget. Hvis en demonstration og et indlæg i dagpressen og tv kan sætte fokus på manglerne og være med til at forbedre forholdene for dem på sigt, gør højskolen det.

Demonstration på Christiansborgs slotsplads for tilgængelighed for alle.

For et menneske med handicap er kampen for et solidarisk samfund en kamp, der ofte må føres hele livet. Derfor har det uvurderlig

betydning, at skolen bakker op om eleverne og klæder dem på til at påtage sig denne kamp som en naturlig del af det at tage ansvaret for sit eget liv. Hvis en elev lider meget af selvmedlidenhed og har en ynkelig adfærd, isoleres denne ofte fra fællesskabet. Derfor forsøger skolen at lære eleven at se på sig selv og sine medmennesker med værdighed, myndighed og solidaritet. For eleverne indbyrdes har det værdi at indse, at kampen ikke kun må reduceres til brok hjemme i dagligstuen, men må føres synlig ude i samfundet. På skolen vil eleverne erfare, at de kan gøre en væsentlig forskel, hvis de ved eget initiativ og sammen med kammeraterne kæmper for et samfund for alle.

Højskolens initiativer til demonstrationer og aktioner

Tilgængelighed for alle

Et af de områder, som eleverne oftest har været på barrikaderne for, er kampen for offentlige transportmidler til alle samt den generelle mangel på tilgængelighed i samfundet. I over 30 år har mennesker med handicap måttet kæmpe for dette og må desværre stadig gøre det.

Den første demonstration, Egmont Højskolens elever foretog, var i marts 1972, hvor de protesterede mod de arkitektoniske forhindringer i samfundet. På bannere stod: "Samfundets indretning skaber handicap". Demonstrationen foregik i København op gennem Strøget til Rådhuspladsen, og i Politiken den 30. marts 1972 kunne man læse: "Demonstrationen, der var arrangeret af Egmont Højskolen i Hou ved Århus, samlede godt 100 deltagere, hvoraf ca. halvdelen var i kørestol..." Den 19-årige Bent Stausholm fortæller: "Jeg bor på plejehjem, som gøres til ghettoer for handicappede. På grund af samfundets indretning af offentligt byggeri, f.eks. skoler, universiteter og boliger, hvor der er trapper, er vi forhindret i at færdes der." En tilskuer udtaler: "Det er sørgelige vilkår, vi byder disse mennesker, de er i deres ret til at demonstrere." René Stampe udtaler: "Bortset fra én gang om året kan vi ikke komme i det statsunderstøttede Kongelige Teater på grund af de mange trapper. Det ville jo være trist, om vi skulle tage humøret fra det festklædte publikum. Det problem har vi ikke i Tivolis Koncertsal og Falkoner Centret. Der må vi slet ikke komme!" Demonstrationen har historisk værdi, fordi det som nævnt er en af de første aktioner, hvor mennesker med handicap er synlige i gadebilledet og selv kæmper for at bedre egne vilkår.

Kulturelle tilbud for alle

Århus Kunstmuseum åbnede i efteråret 1999 en udstilling under titlen: "Skandaler i Kunsten". Museet ønskede at udstille nogle af de kunstværker og installationer, som havde vakt de største skandaler i det 20. århundrede. Ved ferniseringen var en gruppe på ca. 30 elever fra Egmont Højskolen dukket op. Med stokke, kørestole og farvestrålende gevandter besværliggjorde de indgangen for de besøgende til museet. Med demonstrationen ønskede eleverne endnu en gang at gøre opmærksom på stedets dårlige tilgængelighed. Den skulle samtidig påpege den dårlige tilgængelighed for mennesker med handicap,

der er i hele kulturlivet, hvilket skolens elever mener, er en langt større skandale. Med små happenings udenfor museets indgang får de deres budskab ud til det besøgende publikum. En del af de besøgende sympatiserer med demonstranterne, mens andre bliver irriterede, ikke mindst museets direktør Jens Erik Sørensen.

I Politiken den 9. oktober 1999 kunne man under overskriften: "Skandaler på hjul" læse: "I'm not a rolling stone, I'm a rolling piece of art, står der på Claus' T-shirt. Det menneskelige kunstværk er steget ud af sin kørestol og er ved at krabbe sig op ad stentrappen til udstillingsrummene inde i Århus Kunstmuseum. ... En stor del af de knapt 300 indbudte måtte også krabbe sig ind på museet. ... Virvaret var på sit højeste, da en af museets jakkesætklædte ansatte kommer ud og giver sig til at dele løbesedler ud til aktivisterne. På sedlerne medgiver inspektøren, at kunstmuseet er utilgængeligt for handicappede, men at der bliver rådet bod på det, når det nye museum Aros bliver bygget i 2002". Med sedlerne håbede museets personale, at demonstranterne gik hjem, når stedet havde gjort denne indrømmelse, men dette havde skolens elever ifølge artiklen kun denne kommentar til: "Hvis I flytter jer på grund af et stykke papir, er det fan'ne for billigt sluppet." På et tidspunkt kom den daværende kulturminister Elisabeth Gerner Nielsen, og hun måtte sammen med den tydeligt irriterede museumsinspektør kæmpe sig vej ind i museumsbygningen. Hun er venlig overfor demonstranterne og siger. "Det er fantastisk vigtigt, at vi gør vores arkitekter opmærksom på, at det ikke er alle mennesker, der går på to ben." Hun går ind og holder sin åbningstale i udstillingsrummene, og bagefter går hun ud og holder den samme tale for Egmont Højskolens elever, som jo ikke kan komme ind til udstillingen. En handling, der giver demonstranterne en fornemmelse af, at man ikke har demonstret forgæves, og at folk i magtpositioner kan udvise respektfuld adfærd overfor de mennesker, der må kæmpe sig til en værdig plads i kulturlivet og i samfundet i øvrigt.

Telefoni til alle

I Jyllands Posten den 7. september 2000 er det TeleDanmark, der får en kritisk omtale af Egmont Højskolen. Under overskriften: "TeleDanmark afskærer handicappede kunder" kan man læse: "Grotesk, at selskabet optræder på handicapmesse ved siden af Egmont Højskolen, siger forstander. ... I årevis har Egmont Højskolen for handicappede forsøgt at overbevise TeleDanmark om, at selskabet har en forpligtelse til at sørge for, at alle handicappede kan ringe fra automat telefoner. Men intet har hjulpet, siger forstander Ole Lauth."

Boliger til alle

I 2002 er eleverne igen på barrikaderne. Denne gang handler det om mangel på boliger. I Jyllandsposten den 15. august 2002 kan man læse: "Der mangler boliger i tusindvis til fysisk handicappede og udviklingshæmmede, men der sker stort set ingen ting ... Kommunerne byggede sidste år kun 44 boliger." Et andet sted i artiklen står der: "Enten bor de for længe hjemme – eller også bor de forkert. Blandt gamle

mennesker på plejehjem. På utidssvarende institutioner blandet med udviklingshæmmede. Eller alene og isoleret. Kun de færreste yngre fysisk handicappede har mulighed for at leve i bofællesskaber sammen med jævnaldrende.” I artiklen kan man yderligere læse: ”Ud af højskolens godt 100 elever er 21 svært fysisk handicappede, og næsten alle, hvad enten de stopper til jul eller næste sommer, vil de få problemer med at finde en bolig.” Vibeke Johansen, en af eleverne fra Egmont Højskolen, udtaler til artiklen: ”Jeg kunne ikke finde noget sted at bo og havde ikke lyst til at flytte tilbage til mine plejeforældre. Jeg måtte forlænge mit højskoleophold to gange med et halvt år, inden der kom en ledig plads på Søndersøhjemmet i Maribo.”

Egmont Højskolens elever har demonstreret mange gange, for at den offentlige trafik skal blive for alle.

Offentlig transport til alle

I 2003 har vi Europæisk Handicapår. Elever fra skolen er igen ude på barrikaderne. De er taget til København for at demonstrere mod DSB's handicapordninger. De finder det uacceptabelt, at de skal ringe 48 timer, før de skal ud at rejse, og de synes også, det er urimeligt, at DSB forlanger, at de skal have en hjælper med. De vil selvfølgelig gerne spare den udgift, hvis de i øvrigt ikke har brug for en hjælper. Eleverne finder reglerne diskriminerende, og i Politiken den 22. maj 2003 kan man læse: ”Vi vil have ramper eller lifte på alle stationer, så vi har direkte adgang til togene uden at skulle bestille hjælp i forvejen, siger Poul Toft Nielsen”. Længere nede i artiklen kan man læse: ”Sidst man indkøbte IC tog, sparede man de handicapvenlige adgangsforhold væk i sidste øjeblik. Nu skal DSB gennem en ny udskiftning af tog, og vi er bange for, at det samme sker, forklarer Poul Erik Fink, lærer på Egmont Højskolen.”

Det internationale samarbejde

Af Halfdan Rasmussen.

Noget om billigrejser...

Jorden drejer om sin akse
med en masse byer på,
London, Skive, Rom og Fakse,
Novgorod og Åbenrå.
Alle steder bor der mensker,
som er højst forskellige.
En er russer, en er svensker,
og en del er hellige.

Jeg har hus på denne klode,
hus med lokum, høns og hø.
Jeg er glad og vel til mode
og vil meget nødig dø.
Og når jorden drejer roligt
med mit lille husmandssted,
syns jeg det er helt utroligt,
at jeg osse drejer med.

Jeg kan sidde ved mit vindu
når det løber fuldt af vand,
mens jeg tænker på en hindu
i det fjerne Hindustan.
Mon en sådan udenlandsker
sidder drømmende som jeg,
mens han tænker på en dansker,
som sandsynligvis er mig?

Mon hans kone bruger briller?
Er hun liså køn som min?
Mon han har en søn der spiller
på vemodig violin?
Har hans datter papillotter?
Er hun dejlig og banal?
Eller tømmer hun mon potter
på et hinduhospital?

Se, nu går den satans hane
og gør hønsene besat!
Den skal slagtes en af da'ne,
så det er da noget pjat –
Mon de frække hinduhaner
siger kykliky som vor,
eller har de andre vaner
som kun Muhammed forstår?

Nu er solen atter fremme.
Hanen bruger sin alarm.
Det er rart at være hjemme
ved sin egen vindueskarm.
Jorden drejer om sin akse,
drejer rundt med muld og vand.
Der er langt fra mig til Fakse.
Der er langt til Hindustan.

At blive venner med hele verden

Yutaka Kataoka fortæller

Hvordan Yutaka Kataoka kom fra Japan til Danmark for over 30 år siden. Han beretter, hvordan hans udvekslingsarbejde resulterede i at Egmont Højskolen fik elever fra Japan, og hvordan han selv blev højskolelærer på stedet.

Jeg læste på universitetet i 1970'erne, sideløbende med, at jeg arbejdede med at formidle kontakt mellem Danmark og Japan. I den forbindelse havde jeg selv mange japanere på besøg. I 1990 var jeg med til at skabe foreningen Danish Social Study Association, DSSA, hvor Niels Erik Bang-Mikkelsen blev formand, og Karen Madsen var også med i bestyrelsen. Karen Madsen var dengang formand for DHF og sad derfor automatisk i Egmont Højskolens bestyrelse. Gennem sit arbejde i skolens bestyrelse vidste hun, at skolen ønskede et internationalt samarbejde. Derfor foreslog hun, at jeg kontaktede Ole Lauth med henblik på at få nogle elever fra Japan til skolen. Kontakten resulterede i, at jeg senere blev ansat som lærer, hvor vi i 1997 startede udvekslingen af otte japanske elever på højskolen. Da det viste sig at være en succes, har vi forsat udvekslingen siden. Efter at jeg blev højskolelærer, har jeg hovedsagelig haft mit udvekslingsarbejde på højskolen. Derfor har det været oplagt at overføre aktiviteterne i DSSA hertil, hvor jeg i dag er formand for foreningen.

Jobbet som højskolelærer

Sideløbende med at jeg underviser de japanske elever, underviser jeg også i fag som Tai Chi og etik. Samtidig har jeg også haft tid til at læse etik på universitetet og tage med eleverne på studietur til Japan. Her er min opgave at formidle kontakterne til de steder i Japan, eleverne ønsker at besøge. Jeg kan bl.a. være behjælpelig med at etablere aftaler med offentlige instanser og lignende.

Mange måder at leve på

Det vigtigste for mig, når jeg arrangerer sådan en tur, er at vise eleverne, at der findes andre måder at leve på end den, de kender fra Danmark. Jeg tager ikke nødvendigvis stilling til, hvilken måde der er bedst, hverken for japanere eller danskere. Mit udgangspunkt er, at vi først ved noget tilbundsgående om vores egen kultur, når vi har stiftet bekendtskab med en anden kultur.

Forskellen på dansk og japansk kultur

Jeg oplever, at danskerne er mere åbne, ligestillede og mere selvstændige end japanere. I Japan er man mere autoritetstro, og man opdrages ikke til at tænke selvstændigt. Det er f.eks. ikke velset i Japan, at befolkningen går sine egne veje. Selvfølgelig er der kunstnere og sportsfolk, som gør det, men flertallet skal helst følge strømmen. I Japan er det forpligtelserne på arbejdet og overfor familien, der er det vigtigste. I Danmark vælger danskerne i mange flere situationer hensynet til sig selv. Her i landet taler man meget om, hvis der sker tragedier, ulykker

og selvmord indenfor familien. Sker der noget tilsvarende i Japan, tier man om det og gemmer det væk. Man kan opleve slemme ting i Japan, som der aldrig tales om.

Jeg har været med til at lave en undersøgelse om ældre – både i Japan og i Danmark hvor det viser sig, at ældre i Danmark har mere kontakt med familien, end de har i Japan. Her i landet er det ualmindeligt, at flere generationer lever under samme tag, hvilket de gør i Japan. Vi glemmer måske i Danmark, at man godt kan være ensom i en stor familie. Tingene er ikke altid helt så enkle, som man umiddelbart tror.

Midt i en globaliseringstid.

At nå ud til flere mennesker

Det er en glæde for mig at få lov til at bruge mine evner. Det er rart at have lyst og vilje til at skabe harmoni mellem de mennesker, jeg holder af, det være sig både min familie og mine mange venner. Min hobby er blevet mit arbejde, og jeg har som regel meget energi, så meget, at jeg nogle gange står op kl. 3 om natten for at arbejde. For tiden er jeg ved at skrive en opgave i etik på universitetet med henblik på at færdiggøre min master til sommer.

For mig er det ikke nogen pligt at arbejde, det er en gave. Alt i mit arbejde har noget med etik at gøre, og jeg er optaget af begrebet: rummelighed. Det er spændende, hvad der ligger i ordet – også rent organisatorisk. Jeg kunne godt ønske mig, at min hjerne kunne køre endnu hurtigere, så kunne jeg arbejde endnu mere. Det vil være godt at kunne nå ud til endnu flere mennesker, fordi det er så spændende at få en god kontakt med et medmenneske.

I Danmark er det individet frem for gruppen

Elever fra Japan fortæller

Fire unge elever fortæller om deres ophold på Egmont Højskolen. De beretter om studierejserne og at besøge en anderledes kultur. De oplever alle at vi i Danmark prioriterer individet frem for gruppen og familien, mens de kommer fra en kultur, hvor gruppen og familien har højere prioritet end det enkelte individ. Endvidere er de overrasket over de tilbud, der er mulige i Danmark, ikke mindst overfor mennesker med handicap.

Rummelighed:

インクルージョン

Manden Hiroki Kohara fortæller

Jeg arbejder indenfor det sociale område i Japan, og det er spændende for mig at erfare, hvor mange ting der kan lade sig gøre i Danmark, hvor der i Japan er helt andre muligheder. Jeg er blevet positivt overrasket på mange områder. Ikke mindst er jeg kommet til at kende Simon, en ung mand, der er spastiker med talebesvær, ham kan jeg ikke banke i skak og det overrasker mig! Jeg var i øvrigt med, da en gruppe elever tog på studietur til Spanien. Der var et godt sammenhold på turen og stor vilje til at hjælpe hinanden. Jeg har lært noget om menneskesynet i Danmark, som jeg gerne vil tage med til Japan. Her tænker jeg især på, hvad den enkelte ønsker her og nu og ikke kun lægger hovedvægten på fremtiden.

Etik:

倫理

Kvinden Koko Ito fortæller

Man bruger tiden anderledes i Danmark, end vi gør i Japan. I bruger mere tid på den enkelte, hvor vi hjemme bruger tiden på familien og gruppen. Jeg var med på turen med Globalinjen som var en meget strabadserende tur, hvor der blev ophobet nogle aggressioner, som ikke blev udtrykt. Nu, hvor vi er kommet hjem, og jeg har fået mit overskud tilbage, kan jeg se, at det på mange måder var en god tur. Jeg er glad for at være i Danmark og på højskolen, og det eneste, jeg savner lige nu fra Japan, er min hund.

Det er svært umiddelbart at overføre noget fra Danmark til mit hjemland, fordi kulturerne er så forskellige. Jeg ser dog alligevel nogle nye værdier i også at prioritere den enkeltes behov.

Udveksling mellem forskellige kulturer:

国際文化交流

Kvinden Mari Matsuoka fortæller

Mit største handicap på Egmont Højskolen er, at jeg ikke kan sproget, selv om det er fint, at nogen kan tale engelsk. På den måde får vi da lidt udveksling, men det er nu lettest at tale på sit modersmål. Jeg var også med Globallinjen ude at rejse, hvor der var en del elever, som havde et stort behov for hjælp. Det krævede meget af os, fordi forholdene var mere besværlige på turen, end de er i de vante omgivelser på højskolen. Jeg er forbavset over alt det, eleverne får lov til at afprøve. F.eks. havde vi ikke i Japan ladet et svært handicappet menneske eksperimentere med så mange fysiske redskaber, som de gør inde i skolens sportshal.

Solidaritet:

連帯

Kvinden Yoko Yoshio fortæller

Det er fint, at der er nogen, der kan tale lidt engelsk, så får jeg lidt mere kontakt og mere at vide end det, jeg kan tale med sine japanske venner om. Jeg kan se, at man på Egmont Højskolen lægger meget vægt på de behov og ønsker, der ikke umiddelbart er synlige. Skolen nøjes ikke med at se en handicappet person, men forsøger at nå ind bagved og finde menneskets behov, ønsker og idéer. I det hele taget er mennesker i Danmark fyldt med idéer hele tiden – og gode til at afprøve dem. Jeg har i øvrigt også bemærket, at man i Danmark ikke hjælper hinanden med det, den pågældende selv kan, med mindre man bliver spurgt. Hvorimod vi i Japan hjælper hinanden automatisk, som en slags gestus, hvor der ikke skelnes mellem, om man kan selv eller ej.

Jeg kan ikke sige helt konkret, hvad jeg har fået ud af opholdet i Danmark og på Egmont Højskolen, men jeg længes ikke umiddelbart hjem. Når jeg er kommet tilbage til Japan og har været hjemme et stykke tid, bliver det nok mere klart for mig, hvad opholdet i Danmark har haft af betydning for mig.

Ligeværd:

対等

Et slaraffenland fuldt af valg

Bente Kloppenborg fortæller

Bente Kloppenborg startede i 1996 som lærer på højskolen og beretter her om Globalliniens start og formålet med det internationale arbejde.

I foråret 2000 gik en af skolens studieture til Uganda, hvor vi fik kontakt med en organisation ved navn NUDIPU¹, en handicaporganisation, som er tilknyttet De Samvirkende Invalideorganisationer, DSI. Ved den lejlighed talte vi om, at det kunne være en god idé at få en gruppe mennesker med handicap til Danmark, hvor de i en periode kunne være kursister på Egmont Højskolen.

Samarbejdet starter

I efteråret 2000 startede vi ud med den første Globallinie. Vi lagde ud med en gruppe på otte personer. Vi søgte Demokratifonden, en af Danidas underafdelinger, om at finansiere fire deltagere, og de andre fire blev betalt af Tips og Lotto midlerne. I 2002 finansierede DSI fire deltagere, og efter at Demokratifonden blev nedlagt i 2002 har DSI betalt alle otte deltagere. Frem til 2007 er Globallinien nu en del af DSI's miniprogramaftale med Danida.

Lærer med erfaring indenfor ulandsarbejde

Vi bruger meget tid på Globallinien, hvor vi er tre lærere, der indgår i et team. Vi har alle praktisk erfaring i ulandsarbejde og har derfor en praktisk tilgang til projektet. Vi oplever ofte, at deltagerne på linien synes, at Danmark er et underligt land. De oplever os som rodløse, fordi vi hverken har fælles tro eller fælles værdier og heller ikke er særligt knyttede til vores familie. De har svært ved at gennemskue, at der i stedet hersker en høj etik i vores måde at gribe tingene an på. Hvis jeg tager deres briller på, kan jeg godt forstå, at de kan have svært ved at holde rede på, hvad der sker, ikke mindst når de ved festerne oplever, at eleverne drikker alkohol og forlader festen uden at rydde deres flasker, glas og brugte service op.

Udveksling mellem forskellige kulturer

De otte personer, der deltager i Globallinien, bliver udpeget af de danske handicaporganisationer, som er involveret i ulandsarbejde. I de første år var det repræsentanter fra Sydafrika og Uganda, og senere kom der også deltagere fra Ghana. Kort tid efter kom der yderligere repræsentanter fra Nepal og Filippinerne. Jo flere nationaliteter vi har haft repræsenteret på Globallinien, jo bedre har det fungeret. Der sker en utrolig udveksling af interesser og erfaringer, når eleverne kommer fra forskellige steder fra.

¹ NUDIPU står for National Union of Disabled Persons of Uganda. Det er en paraplyorganisation ligesom DSI, men er opdelt i en administrativ og en politisk del. Organisationerne er for blinde, døve og for fysisk handicappede.

Kvinderne i fokus

De første år havde vi overvejende mænd, men i 2004 var det kun kvinder. Det er fint, at der er kommet meget fokus på kvinderne, fordi vi har erfaret, hvordan deres selvværd og selvtillid vokser, når de bliver respekteret som kvinder. Når vi har flest mænd, er der en tendens til mere uro, måske fordi der kommer en slags magtkamp imellem dem. De er oftere glattere for at feste med de danske højskoleelever, men kan have svært ved at forstå danske pigers signaler. Kurset på skolen varer 19 uger, og jeg tror, at noget af det vigtigste, eleverne henter på linien, er, at de bliver respekteret som mennesker. Mange af dem har haft en hård opvækst, hvor livet har været en daglig kamp. Selvfølgelig er der også problemer for mennesker med handicap i Danmark, men ikke i samme omfang, som disse mennesker har oplevet det.

Indholdet i undervisningen

Undervisningen på Globallinien indeholder bl.a. kønspolitik, menneskerettigheder, demokrati generelt, med fokus på nord og syd, og på forskellige samfundssystemer og forhold. Eleverne har også modulfag i f.eks. organisationsarbejde og organisationsudvikling, og vi er også begyndt at prioritere handicapdræt og journalistik. Vi forsøger at tilrettelægge undervisningen i samarbejde med de danske handicaporganisationer og med afsæt i, hvad vi mener, gruppen har brug for. Vi tilbyder desuden ture ud af huset til forskellige handicaporganisationer, kommunerne og private besøg. Det er vigtigt, at eleverne både får noget fagligt og nogle konkrete værktøjer, så de bliver i stand til at rejse tilbage til hjemlandet og gøre et relevant stykke arbejde i den organisation, de kommer fra.

Udveksling til glæde for alle

Udbyttet af opholdet udover det faglige er selvfølgelig også, at eleverne besøger et andet land og møder dets kultur. De oplever at være en del af et fællesskab på en højskole. Både undervisningen, den fremmede kultur og fællesskabet udvider deres horisont på mange måder. Vi må heller ikke glemme, at vi danskere får noget værdifuldt ud af, at disse mennesker besøger vores land. Vi får bl.a. nogle værdi-diskussioner og udbytte af at møde og forstå vores egen kultur gennem andres øjne. De er ofte sunde og klare i deres kritik af Danmark. De forstår f.eks. ikke, når man giver et menneske med handicap en pension og en kørestol, at det så kan være et problem, hvis man sidder tilbage og er ensom. De kommer med en historie, som handler om kampen for overlevelse. De har ikke været ensomme i denne kamp, fordi de har været en del af et liv, som har udspillet sig på en markedsplads. De henter derfor mange nye erfaringer ved at besøge vores land. Udover den respektive undervisning får de f.eks. oplevelsen af, at mennesker med handicap i Danmark behandles ordentligt.

Konflikt og forskellige udgangspunkter

Vi har haft konflikter og problemer på Globallinien. Det kan f.eks. handle om fordomme overfor andre lande og kulturer eleverne imellem. På linien har vi både elever, der har en høj uddannelse, f.eks.

en universitetsgrad, mens andre har en almindelig grunduddannelse. Det giver selvfølgelig en stor forskel i deres udgangspunkt og livsvilkår, hvor det kan være en pædagogisk udfordring at trække på fælles erfaring. Heldigvis er der de fleste gange en fin kontakt og forbindelse eleverne imellem. Det er selvfølgelig forskelligt, hvor meget de integrerer sig med de andre højskoleelever, hvilket også afhænger af, hvor meget engelsk, de danske elever kan.

Elever fra globallinien nyder forårssolen, selvom den nok virker kold i forhold til de varme himmelstrøg de kommer fra.

Venskaber opstår på tværs af grænser

Nogle gange lykkes det at skabe venskaber på tværs af landegrænser, hvor nogle sender sms'er og breve til hinanden lang tid efter, at opholdet på Globallinien er slut. Selv om de 19 uger er et intenst kursusforløb, hvor de skal yde en stor indsats, oplever mange det som en fantastisk chance at komme til Danmark og betragter det som en stor mulighed og et frirum. Nogle af eleverne oplever, at de er kommet til et slaraffenland fuldt af valg, hvor de på de 19 uger oplever mere, end de gør hjemme på ti år. Idéen med kurset er selvfølgelig, at de skal tilbage til deres respektive handicaporganisationer og starte projekter eller viderereføre tiltag, der er i gang.

Demokrati og rettigheder for alle

Elever fra Globallinien fortæller

To kvinder fra henholdsvis Ghana og Filippinerne, begge med lam-melser efter et polioangreb, fortæller om deres ophold i Danmark og på Egmont Højskolen. Begge forventer, at de med afsæt i højskoleop-holdet kan rejse hjem og gøre en væsentlig forskel i de handicaporgani-sationer, de repræsenterer i hjemlandet.

Christina Jankson fortæller

Jeg kommer fra Ghana og er tilknyttet foreningen Ghana Society of the Physically Disabled, GSPD, som har en underafdeling for kvinder, der hedder Women's Wing. Det er den afdeling, jeg kommer fra. GSPD samarbejder også med DSI, og det er gennem DSI, jeg er inviteret til Danmark og her til Egmont Højskolen.

I Ghana er vi 20 millioner mennesker, og jeg kommer fra den vestlige del af landet. I Ghana er der ti regioner, som er inddelt i distrikter og lokale områder. Vores religiøse tro er forskellig. Vi er protestanter, romersk katolske, sunnimuslimer og animister. Vi producerer kokos, kakao, tømmer og udvinder guld, diamanter og manganmalm. Vi er en republik med et demokratisk styre.

Formålet med mit ophold på højskolen er, at jeg skal iværksætte for-skellige projekter i Ghana og hjælpe med til, at handicappedes ret-tigheder bliver bedre i mit hjemland. Jeg synes, at danskerne er meget venlige, de byder mennesker velkommen, uanset hvor de kommer fra. De er også gode til at acceptere mennesker med handicap. Danmarks handicappolitik er god, og vejene er mere egnede for handicappede her, end de er i Ghana.

Der er mange ansatte på højskolen, og hver gang vi kalder, kommer de straks og hjælper os. Jeg tænker nogen gange, bare det ikke gør os helt dovne. Jeg har fået forskellige venner her, bl.a. Erik og Daniel, som er halvghanesere som mig selv. På Globallinien er vi alle venner og deler mange oplevelser sammen. Jeg har endda også fået lært nogle få ord på dansk.

Darlene A. Bastillada fortæller

Jeg kommer fra Filippinerne og er tilknyttet en forening, der hedder Differently-Abled Women Network Cagayan de Oro Chapter. Landet består af 7.100 øer, som man kommer til med både, der sejler rundt mellem øerne. Filippinerne er et smukt land på grund af dets tropiske klima, men desværre lider det under den verdensomspændende ter-rorisme. Filippinerne er generelt et fredeligt land, men set udefra ser det ud til, at der slet ikke er fred. I Manilla, på Visias, øen i midten og Mindoro Island, hvor jeg bor, er der desværre denne terrorisme. Selv om dagligdagen fungerer, betyder den væbnede konflikt, at flere handicappede mennesker ikke får den hjælp, de har brug for.

Jeg er på Globallinien, fordi jeg er involveret i en speciel organisation på Filippinerne for kvinder med handicap, og den er forbundet med

en national sammenslutning af handicappede personer, som giver mig mulighed for, gennem DSI, at komme på Egmont Højskolen. Jeg er leder af en handicaporganisation for kvinder i min del af landet. Jeg er her for at lære, hvordan det er at leve med forskellige handicaps i Danmark. Det er første gang, jeg oplever, at mennesker med vidt forskellige handicap lever under samme tag. Jeg lærer meget hver dag, ikke mindst om, hvordan demokratiet fungerer i dette land sammenlignet med mit hjemland. Er overrasket over, hvilke rettigheder mennesker med handicap har i Danmark. Det er meget anderledes end i mit land. Det er utroligt at se den store forskel, der er på dette punkt på internationalt plan. Jeg forventer at blive beriget ved at deltage på Globallinien, og at jeg vil kunne bringe nye erfaringer og idéer med hjem.

Jeg er forbavset over menneskene i Danmark og suger alle de nye indtryk til mig. Nyder landskabet, vindmøllerne og fuglene; det er oplevelser, som jeg gerne vil huske resten af mit liv. Jeg synes, at Egmont Højskolen har vist, at det er muligt med succes at have elever med psykisk og fysisk handicap. Det er noget, jeg vil fortælle om, der hvor jeg kommer fra. Gid jeg kunne udbrede tankerne og idéerne endnu længere, men det er desværre ikke muligt.

Jeg vil gerne være med til at forbedre forholdene for kvinder med handicaps i mit land. Jeg ønsker en økonomisk opblomstring, som kunne gøre det muligt, at kvinder kunne deltage i møder uden at skulle tænke på, at taxa-taksten var for høj for dem. Er du f.eks. en kvinde med handicap i kørestol, kan du ikke komme omkring med almindelige køretøjer på Filippinerne. Et handicap kan således let føre til mange problemer i familien og med ægtefællen, da behovet for hjælp bliver større, efterhånden som både familien vokser, og familiemedlemmets handicap bliver større. Ved hvert møde i vores forening spørger vi os selv, hvordan det dog skal gå?

Vores kvindeorganisation er kun et år og otte måneder gammel, så vi må have tålmodighed og tillid til, at de frø, vi sår i år, kan vi høste af næste år. Jeg er også selv ved at så vigtige frø ved at være her på højskolen.

Denne skole er meget forskellig fra skolerne hjemme på Filippinerne, som ledes meget autoritært. På Egmont Højskolen er der demokrati. Her bor du, spiser, vasker dit tøj og deltager i undervisningen. Jeg får tilført mit sind så meget ved at være her. Jeg lærer virkelig at fokusere på det, der betyder noget, fordi der er et personale, der sørger for alt det andet. I modsætning til skolen derhjemme, hvor jeg skal sørge for transport samt mine daglige livsforbrødenheder. Jeg misunder jeres demokrati og skattesystem, hvor I betaler ca. 50 % skat af jeres indkomst til det offentlige, som så bl.a. bruger pengene på de mennesker, der har behov. Jeg ville ønske, det var sådan hjemme. Jeg oplever, at I har mere ærlighed i den offentlige sektor, set i forhold til det korrupte styre, vi har på Filippinerne.

Elever fra globalinien 2005.

Højskoleelever med hjælpebehov

Digt af Søren Kierkegaard

At hjælpe er at forstå

Hvis det skal lykkes mig at føre et menneske
mod et bestemt mål, må jeg først selv finde derhen,
hvor han befinder sig, og begynde lige der.
Den, som ikke kan det, snyder sig selv,
når han tror, at han kan hjælpe andre.

For at hjælpe nogen må jeg visselig forstå mere,
end han gør,
men først og fremmest forstå, hvad han forstår.
Hvis jeg ikke kan det, så hjælper det ikke,
at jeg kan og ved mere.

Vil jeg alligevel vise, hvor meget jeg kan,
så skyldes det, at jeg er forfængelig og hovmodig,
og at jeg egentlig gerne vil blive beundret af alle
i stedet for at hjælpe.

Al ægte hjælpsomhed begynder med ydmyghed
over for den, jeg vil hjælpe,
og dermed må jeg forstå, at dette med at hjælpe
ikke er at ville herske, men at ville tjene.
Kan jeg ikke dette, så kan jeg heller ikke hjælpe.

Elever med hjælpebehov

Som før nævnt har det lige fra Egmont Højskolens start været en økonomisk udfordring for stedet at optage elever med et stort hjælpebehov. Selv om højskolen i starten havde ansat fire husassistenter, en sygeplejerske og en diakon, ham med hænder som halmballer, var der flere ansøgere til skolen med hjælpebehov, end stedet havde kapacitet til at klare.

Højskolen oprettede en plejeafdeling, hvor personalet, der skulle hjælpe eleverne, kaldtes plejere. Plejerne gik i blå kitler med hvide forklæder. Benævnelsen plejer hænger stadig ved i dag, selv om personalet i midten af 1980'erne skifter til en mere tidssvarende uniform, og plejeafdelingen samtidig skifter navn til Hjemmehjælpsafdelingen.

Plejerne som de så ud i starten af 1960'erne.

To forstandere fortæller om hjælpeproblemet

Forstander Erik Andersson fortæller: "Ved bistandslovens indførelse blev det opholdskommunen, der skulle betale for elevernes hjælpebehov, mens de var på skolen. I dette tilfælde måtte højskolen så forhandle med Odder Kommune, fordi denne blev elevernes midlertidige opholdskommune, mens de var på Egmont Højskolen. Da det var en stor udgift for kommunen, henvendte den sig til socialministeriet for at få skabt klarhed over problemet. Socialministeriet var imidlertid også i tvivl om, hvorvidt det var opholdskommunen eller hjemstedskommunen, der skulle betale. Aftalen blev dog, at Odder Kommune skulle betale, men det blev som bekendt en stakket frist."

Forstander Dieter Küssner fortæller: "Tæt på Handicapåret 1981 lukkede Odder Kommune for kassen. De ville ikke længere betale for skolens plejepersonale. De ønskede at løse problemet ved at sende 14 af kommunens hjemmehjælpere hver morgen og aften til de elever, der havde et hjælpebehov. Løsningen var umulig, fordi elevernes hjælpebehov kom til at tage meget af den tid, hvor de skulle være aktive

medspillere i højskolelivet. Vi havde problemet ca. to år, hvor vi ustandselig sendte regninger ud til elevernes kommuner for dog at få dækket nogle af udgifterne.”

Økonomiske løsninger af elevernes hjælpebehov

- Forstander Oluf Lauth foreslår først, at elever med hjælpebehov sidestilles med hjemvendte soldater, som indenfor tre år efter hjemsendelse kan få statsstipendium. Forslaget forelægges undervisningsministeriet, men uden held.
- Udgifterne forsøges dækket gennem elevernes pleje- og bistandstillæg, hvilket ikke slår til.
- Man forsøger at dække udgifterne gennem fonde og legatmidler fra Vanførefonden, samt Samfundet og Hjemmet for Vanføre, hvilket kun er en stakket frist.
- Ved bistandslovens indførelse blev det som nævnt Odder Kommune, der skulle klare udgifterne.
- I 1981 sendte Odder Kommune hjemmehjælpere til skolen i dagtimerne, hvilket dog efter 3/4 år måtte opgives. Herefter stod skolen igen med et uløst problem.
- I årevis havde skolen samtidig haft en ansøgning liggende i socialministeriet, som efterhånden havde syltet sagen i en lang årrække.
- I 1984 endte et mangeårigt tovtrækkeri, idet Sonja Mikkelsen fra socialdemokratiet fik højskolen på et aktstykke på finansloven med en særbevilling ved navn Lex Egmont.
- I dag er der ti ansatte i Hjemmehjælpsafdelingen.

Hjemmehjælper på en højskole

Margit Sørensen og Birgit Mikkelsen fortæller

I det følgende fortæller to hjemmehjælpere om deres job i Hjemmehjælpsafdelingen, som i mange år har været en integreret og uundværlig del af livet på Egmont Højskolen.

Margit Sørensen

Birgit Mikkelsen

Margit: ”Jeg har været ansat siden 1983 og leder i dag Hjemmehjælpsafdelingen. Jobbet består i at hjælpe de elever, hvis hjælpebehov ikke er så omfattende, at de må have en personlig hjælper. Elevgrupper, som har brug for personlige hjælpere, hjælper vi desuden om natten.”

Dagens program for Hjemmehjælpsafdelingen

- Der er hjemmehjælpere på vagt døgnet rundt.
- Kl. 7.00-8.00 hjælpes eleverne op.
- Kl. 8.00-8.30 hjælpes med morgenmaden.
- Kl. 8.30-12.30 går eleverne til undervisning, mens hjemmehjælperne gør rent på de elevværelser, hvor eleverne ikke kan selv. Der ordnes vasketøj, og skolens fællesarealer rengøres.
- Kl. 12.30-14.00 hjælpes med middagsmaden, toiletbesøg, og hvad eleverne ellers har brug for.
- Kl. 14.00 går eleverne til undervisning, mens personalet tager sig af forefaldende arbejde.
- Kl. 16.30-18.00 har eleverne fri og benytter hjemmehjælpen efter behov.
- Kl. 18.00-19.00 hjælpes med aftensmaden.
- Om aftenen hjælpes eleverne med bl.a. bad og hvad de har brug for.
- Om aftenen kan hygge, kortspil o.l. indgå, hvis der er tid.

Birgit: ”Jeg har været ansat siden 1982. Jeg husker godt, da jeg i 1981 var ansat i Odder Kommune og kom for at hjælpe eleverne i dagtimerne. Det var både stressende, utilfredsstillende og et roderi for alle parter. Der blev desuden set skævt til os hjælpere fra kommunen, fordi vi kun kunne give hjælp på faste tider. Eleverne skulle i den periode møde forskellige mennesker hver dag, og det greb selvfølgelig forstyrrende ind i deres højskoleliv. Om natten havde skolen ansat deres egne hjemmehjælpere. Da så højskolen kom på finansloven, blev hverdagen endelig mere rolig.”

Margit: ”Det er altid spændende, når der kommer nye elever. Nogle gange vil de ikke være her, hvor de så alligevel kort tid efter falder til og ofte bliver her i flere år. Det er kammeraterne og skolens liv, de bliver grebet af.”

Birgit: ”Kontakten med eleverne kan være forskellig fra år til år. Nogle elever kommer vi selvfølgelig tættere på end andre. Det er altid en fordel at have kontakt med dem over længere tid, fordi vi så kan se, hvordan de modnes og får mere selvtillid gennem opholdet.”

Margit: ”Vi kan også se, at eleverne bliver bedre og bedre til at klare de ting, de selv kan. I starten vil de gerne, at vi passer dem op, men personalet på skolen arbejder hen imod, at eleverne skal blive så selvhjulpne og selvstændige som muligt. Nogle gange skal der lidt opmuntring til, før de tager nye initiativer.”

Birgit: ”Jeg husker en gang på min første studietur til Rusland, hvor jeg skubbede en elev i kørestol op ad mange stejle bakker. Da jeg så endelig havde fået ham op ad de mange bakker, hvor jeg var helt forpustet, og mine arme snurrede af træthed, rejste han sig blot op af stolen. Da vi kom tilbage på skolen, viste det sig, at han kunne det hele selv. Jeg tror, han havde brug for omsorg og opmærksomhed på turen. Det er i øvrigt dejligt at være med på studietur. Det giver mange gode oplevelser med både elever og lærere. Jobbet som hjemmehjælper er meget anderledes på en studietur end på skolen. Jeg har efterhånden deltaget på mange studieture, og det er en spændende oplevelse hver gang.”

Margit: ”Vi deltager i øvrigt også i alle skolens aktiviteter, når vi har vagt. Det gælder både fester, teateropvisning, foredrag og ikke mindst det årlige karneval. Jeg har også været med på en tur til København til en demonstration, hvor eleverne var utilfredse med, at busser og tog ikke var tilgængelige for handicappede. På den måde indgår vi i hele højskolens liv, og jobbet som hjemmehjælper bliver en del af skolens liv. De oplevelser får du ikke som kommunal ansat hjemmehjælper.”

Birgit: ”Jeg husker den første dag, jeg er på vagt på en af skolens sommerkurser, hvor jeg skulle hjælpe en kursist. Da jeg kom derind, udbryder han: ’A’ ska’ pes”. Jeg løftede dynen og så, at han havde kateter, hvorefter han så udbrød: ’A hor’ sgu’ pest’. Bagefter sagde han, at han havde ondt i sine ben, men ak, det viste sig, at han ingen ben havde. Til gengæld stod to kunstige ben ovre i hjørnet, som jeg følte nærmest grinede ad mig. Da vi skulle have ham fra sengen over i stolen, stod jeg ved hovedgærdet, og pludselig listede han sin hånd op under min kittel. Så måtte jeg finde en grimasse, der kunne passe og satte ham myndigt på plads. Efter den dag havde jeg ikke kittel på mere.”

Margit: ”Nogle elever kommer igen på skolen, enten på et nyt højskoleophold eller på sommerkurserne, hvor vi så får lejlighed til at følge dem. Det er altid spændende at høre, hvordan det er gået dem. Mange af eleverne har jo ofte store ting at slås med i deres tilværelse, og jeg bliver så glad, når jeg oplever, at det oftest går dem bedre, end jeg havde forventet. På vores nattevagter kommer vi også tættere på nogle af eleverne. Nogle kommer ned til os på vagtværelset, og vi taler

sammen eller spiller et spil. Sideløbende passer vi klokkerne, når andre elever ringer for at få vores hjælp.”

I Hjemmehjælpsafdelingen kan der være stunder, hvor der kan slappes af inden næste opgave.

Birgit: ”Jeg kan huske, dengang vi havde fast badedag om onsdagen på den grå gang. Da var der også lejlighed til en hyggestund, hvor eleverne ofte fortalte om deres liv, og hvordan de havde det med at være på højskole.”

Margit: ”Det er en oplevelse at se, hvordan udenlandske elever blander den danske mad sammen, når de står ved den store buffet i spisesalen. Det gælder både eleverne fra Japan og Globallinien. De kender af gode grunde ikke vores måde at blande dansk mad på. De får sikkert nogle smagsoplevelser, vi måske ikke umiddelbart synes om, men det ser heldigvis ud, som om de er tilfredse med maden. Elever fra Globallinien kan også være blandt dem, der har brug for vores hjælp. Vi har oplevet, at nogle af dem kommer fra så fattige lande, at de f.eks. ikke har råd til sæbe. Vi har erfaret, at eleverne ved afrejsen vil have så mange småting med fra Danmark, som de ikke har råd til at købe i hjemlandet. Det kan ofte være så mange ting, at det overstiger vægten af bagage, de må have med i flyet. Så har de måttet efterlade det i lufthavnen, fordi de ikke har råd til at betale ekstra penge, for at få det med i flyet.”

Birgit: ”Nu har jeg snart været hjemmehjælper på Egmont Højskolen i 25 år. Jeg synes stadig, det er en spændende arbejdsplads, fordi der sker noget nyt hele tiden.”

De personlige hjælpere

Fra slutningen af 1980'erne søger flere unge med behov for døgnhjælp optagelse på højskolen, men skolen kan desværre ikke løse disse ansøgers hjælpebehov. Dette resulterer i, at forældrene til disse unge, sammen med handicaporganisationerne, opfordrer Egmont Højskolen til at finde en løsning. Højskolen går så i gang med projektet: "Herre i eget hus", som bliver starten på et helt nyt hjælper-bruger projekt, som i første omgang støttes af EU's socialfond.

Eleverne kan nu under højskoleopholdet ansætte deres personlige hjælpere, hvor hjælpere samtidig har status som højskoleelever. Det betyder, at alle deltager på lige fod i undervisningen fra kl. 8.30 til kl. 16.00. I den periode skal skolens hjemmehjælpere og hjælpelærere så varetage elevernes hjælpebehov. I fritiden hjælpes de så igen af deres personlige hjælpere. Både brugere og hjælpere indgår på den måde i højskolelivets udfordringer på godt og ondt.

Hjælpeordningen trækker et nyt elevklientel til skolen, fordi ordningen giver mulighed for at optage flere elever uden handicap. Elever, som har ansat hjælpere under højskoleopholdet, får samtidig mulighed for i trygge rammer at afprøve rollen som arbejdsgiver. De lærer at håndtere konflikter og ikke mindst erfare, at et liv i tryghed ikke er det samme som et liv i frihed. Afprøvningen kan være med til at afklare, om en hjælpeordning er den rigtige løsning for eleven efter højskoleopholdet.

I dag er der ca. 20 elever ud af skolens samlede elevtal, der har behov for døgnhjælp, og disse har hver to-tre hjælpere ansat. Elever, der ønsker at være hjælpere, er et bredt udsnit af den almindelige danske ungdom. Unge som siden 1991 har haft mulighed for at få skrællet evt. romantik væk i forbindelse med at hjælpe mennesker med handicap. De kommer til en konkret virkelighed, hvor de i praksis kan erhverve færdigheder og erfaringer med både moral, etik, myndighed og ægte solidaritet. Erfaringen har vist, at mange af de kontakter, der indgås mellem de elever, der er hjælpere og brugere, fortsætter efter højskoleopholdet, hvilket ofte har betydning for elevernes videre valg i livet.

Tre lærere fortæller om hjælpeordningen

Ejvind Mortensen: "Personalet i Hjemmehjælpsafdelingen var i starten bekymret for, om de blev overflødige efter denne hjælpeordning. De var urolige for, om der blev skabt et usundt skel mellem hjemmehjælperne og de personlige hjælpere, der også skulle være højskoleelever. Spekulationerne gik også på, om der ville komme et skel imellem de elever, der havde deres egne hjælpere, og dem, som ikke havde. Ville fremtiden på skolen blive sådan, at de højskoleelever, der også var hjælpere, kun ville hjælpe, når de var på arbejde – ligesom vi ser det ude i samfundet?"

Anna Marie Buur: "Da vi valgte denne ordning, hvor nogle elever får løn for at hjælpe andre elever, betød det, at der kom pris på hjælpsomheden. Det er væsentligt, at brugeren ikke bliver et middel til et billigt

højskoleophold, men at ansættelsen fører til, at begge parter får et udbytterigt højskoleophold. Da vi startede hjælpeordningen, husker jeg, at de elever, der var hjælpere, ønskede taknemlighed fra de elever, de hjalp. Hjælperne skubbede disse elever foran sig, uden at de behøvede at foretage sig noget. I starten skete der en forskydning i den umiddelbare hjælpsomhed, hvor jeg oplevede, at elever, som førhen spontant hjalp med småting, nu holdt op med det. Det kunne f.eks. være at hjælpe en kammerat med at sætte en kaffekop på bordet, skære kødet ud o.l. Nu begyndte disse elever i stedet at vurdere, om det nu også var rimeligt, at de skulle ulejliges sig med den slags hjælp, når andre fik betaling for at gøre det. Der kom et 'noget for noget' princip ind i samværet, hvor det var vigtigt at fastholde, at den gensidige hjælpsomhed og naturlige omsorg for hinanden ikke må ophøre på en højskole.

Med tiden blev begge parter gode til at se ud over egen navle. De fik lært at sætte vilje ind på at opdage nye muligheder i hjælper/bruger samarbejdet. De erfarede at det også kunne være relationen, hvor de kunne have det skægt sammen. Vi har nu snart haft erfaring med hjælpeordningen i 15 år, så i dag er vi gode til at spotte de problemer, der kan opstå i relationen, og ikke mindst hvornår vi bør gå ind og støtte. Vi må aldrig glemme, at et hjælperjob kan være en stor opgave for et ungt menneske, både psykisk og socialt. Et job handler ofte om langt mere end bare at yde en praktisk indsats til et andet menneske. Erfaringen har desuden lært mig, at brugere ikke altid skal leve op til at være så perfekte, selv om de har folk omkring sig hele tiden. Vi andre, som ikke er afhængige af hjælp, har jo også stunder, hvor vi ikke gider leve op til noget som helst.

Det er en stor gevinst for højskolen at have unge mennesker, der både er elever og hjælpere, fordi de er gode til at holde energiniveauet oppe i dagligdagen."

Ole Lauth: "Hjælpeordningen har tilført skolen noget værdifuldt. Der er kommet en god dynamik mellem modspil og krav på godt og ondt. Der skal være noget spændende at byde på her i huset. Hermed bliver det muligt at give alle et tilbud og gøre mennesker med ressourcer interesseret i stedet. To tidligere elever, som også var hjælpere her på skolen for fem år siden, fortalte mig for nylig, at de fra starten ikke var særlig interesseret i fællesskabet på en højskole. Deres udgangspunkt var, at mennesker med handicap var uinteressante og krævende, men opholdet havde heldigvis haft skelsættende betydning. Ikke mindst for deres uddannelsesvalg. Den ene var blevet optaget af computersystemer, der kan betjenes af alle, mens den anden havde uddannet sig til fysioterapeut. For dem var det blevet en selvfølge, at et samfund måtte være for alle."

Et hjælperjob og et højskoleophold

Dennis Boelt fortæller

Her fortæller Dennis Boelt hvorfor han i en alder af 19 år har valgt at blive højskoleelev og handicaphjælper i fem måneder.

Først var jeg hjælper for en aktiv bruger i et privat hjem, og det var gennem dette job, jeg stiftede bekendtskab med Egmont Højskolen. Jeg fik hurtigt interesse for den grundidé, højskolen bygger på. Muligheden for at blive elev og hjælper samtidig tiltalte mig.

Jeg sagde derfor mit hjælperjob op og startede på højskolen. Jeg skulle være hjælper for en bruger, som jeg hurtigt svingede godt med. Stedet har meget at byde på, fordi der kan tilbydes så mange forskellige fag. Rent fagligt kan jeg selvfølgelig hente det samme på enhver anden højskole, men her får jeg nogle andre oplevelser. Oplevelser og erfaringer, som er relevant i fremtiden, som styrker mit menneskesyn. Noget undervisning tilrettelægges efter, at vi alle skal være med, og der henter jeg ikke altid så meget fagligt, men der er også fag, hvor jeg er nødt til at give den en skalle for at være med på niveauet.

Lettere end jeg troede

At være både hjælper og højskoleelev er blevet mere naturligt, end jeg havde forestillet mig. Jeg troede, det ville være mere distanceret mellem min bruger og mig. Jeg er heldigvis blevet positivt overrasket. Det gælder også de andre elever med handicap. Det er f.eks. meget sjældent, når vi har fester, at vi elever, der er hjælpere, sidder ved siden af den, vi er hjælper for. Der er selvfølgelig altid klikedannelser på en skole, men det er ikke sådan, at vi grupperer os i grupper med og uden handicap.

Tættere på end forventet

Min baggrund som hjælper var jo, at jeg havde et mere professionelt forhold til min bruger. Han vidste jo godt, hvad han ville få hverdagen til at gå med, og jeg skulle jo bare hjælpe ham med det, han ikke selv kunne. At være hjælper på Egmont Højskolen rummer et større element af ven- og kammeratskab. Samtidigt har jeg mere medindflydelse på, hvad der skal ske og omvendt. Det er to forskellige hjælperroller, om man er ansat som hjælper på Egmont Højskolen samtidig med at være elev, eller at være hjælper hos en bruger i et privat hjem. Det skaber selvfølgelig også flere konflikter at være så tæt på sin bruger. Her kan det f.eks. være tavshedspligten, der kan være vanskelig. Hvad må jeg tale om, med hvem og hvornår. Hvad kan jeg egentlig tillade mig at sige. Jeg synes, der er nogle sunde glidende overgange fra at være elev til hjælper, hvor min bruger Peter og jeg er gode til at aftale fra gang til gang. Det er jo en stor fordel, at vi bor samme sted på samme vilkår.

Skolen gør meget ud af, at vi alle er lige. Man har ikke nogen specielle fordele, fordi man har et handicap, men der skal selvfølgelig tages hensyn til ting, der kan stå i vejen for, at vi er lige, og det gælder jo også

den anden vej. Selv om jeg ikke er handicappet, har jeg jo ikke nogen specielle privilegier af den grund.

Sejlads og friluftsliv

Jeg har meldt mig til sejlads og friluftsliv i to-tre måneder. Da jeg har været spejder i 15 år, er jeg selvfølgelig godt inde i friluftslivet, men det er til gengæld en stor udfordring at skulle formidle min viden til de andre, når det gælder sejlads. Når jeg står der sammen med andre voksne mennesker, som jeg ikke kender særligt godt, og som heller ikke kender spor til emnet, kan det godt give mig lidt sved på panden. Jeg har været med til at gøre bådene klar, ordne sejl med mere, og vi er klar til at rykke ud efter påske, hvilket jeg glæder mig til. Jeg regner med, at vi lige når en uges sejlads, inden jeg skal med min bruger på studierejse.

Studietur til New York

Peter, som jeg er hjælper for, vil gerne til New York. Vi skal af sted i en 16-18 dage med en gruppe fra højskolen. Jeg har været i USA to gange og kunne godt have tænkt mig at være på Gozo, der ligger ud for Malta, men Peter ville gerne til USA, så det er o.k. for mig. Jeg er åben for, hvad der skal ske på turen. Der er også mulighed for at bytte hjælpere indbyrdes, hvis vi hellere vil til det land, den anden gruppe rejser til, men det kræver dog, at de elever, vi er hjælpere for, accepterer det. Trods denne mulighed har jeg valgt at tage med Peter til USA. Det er også frygtelig bøvlet med al den bytning frem og tilbage.

Flytte grænser

Jeg tror, at jeg får et kanongodt halvår på Egmont Højskolen, hvor jeg kan lære noget væsentligt om mennesker. Jeg vil utvivlsomt komme til at lære noget om mine egne fordomme og grænser, hvor jeg forhåbentlig vil være villig til at flytte lidt rundt på nogle af dem. Det er jo altid sundt af få rykket lidt på det hele. Selv om jeg gerne vil uddanne mig til pædagog i fremtiden, er det ikke med den hensigt, at jeg som hjælper skal gå og være pædagog overfor Peter. Det er rent menneskeligt, at jeg får noget med mig, der kan gøre mig til en bedre pædagog. Det er vigtigt at have erfaringer med mennesker med helt andre vilkår end ens egne, hvor man alligevel oplever ligeværdighed indbyrdes, når de fysiske forhindringer blot afhjælpes. Med en pædagoguddannelse har jeg jo mange forskellige retninger, jeg kan arbejde ud fra.

Arbejdet bag kulissen

Sang af Jesper Jensen og Holger Laumann skrevet i anledning af
Egmont Højskolens 40-års jubilæum.

Den hånd vi rækker

Af dagenes glæder og døgnets besvær
vokser viljen til livet og troen på menneskets skabende værd.
Vi er, hvad vi blev, og vi får, hvad vi ta'r.
Det er der, de begynder: de fælles forandrende, skabende svar!
Vi bindes ikke af de samme bånd,
men vores fællesskab fortæller klart:
Du holder skæbnen i den samme hånd,
som den du rækker til din kammerat.

Af ord springer handling, af handlingen ord
i et samfund, hvor alle kan virke og sætte sig skabende spor.
Vi fik, hvad vi gav, og vi gi'r, hvad vi får.
Når vi deler, så styrkes vort mod på de kommende skabende år!
Vi bindes ikke af de samme bånd,
men vores fællesskab fortæller klart:
Du holder skæbnen i den samme hånd,
som den du rækker til din kammerat.

Det liv, vi fik rakt, er en krævende arv.
Vi skal leve det sammen og værne om kærlige skabende krav.
Vi bryder en grænse. Vi sætter et skel.
Og i samværet læ'r vi:
Den verden, vi drømmer om, skaber vi selv!
Vi bindes ikke af de samme bånd,
men vores fællesskab fortæller klart:
Du holder skæbnen i den samme hånd,
som den du rækker til din kammerat.

Du holder skæbnen i den samme hånd,
som den du rækker til din kammerat.

Granitskulptur af mand og kvinde i tæt omfavelse, skabt af Svend Halberg.

Andre vigtige opgaver på skolen

På Egmont Højskolen er der nogle mennesker, som arbejder bag kulisserne. Deres indsats har selvfølgelig gennem hele skolens historie været en forudsætning for, at skolen har kunnet fungere i det daglige. Vi tager derfor lige en tur rundt på skolen for at få et indblik i deres arbejdsopgaver i dag. Sidst i afsnittet fortæller en pedel om sit arbejdsliv bag kulissen i over 30 år.

Administrationen

Ved hovedindgangen ved de store glasfacader til venstre har vi højskolens administration. I starten i 1956 blev skolens administrationsopgaver klaret af to medarbejdere, en kontormand og en elev, hvor de i dag er fem til at klare opgaverne. I stuen sidder tre medarbejdere, som tager telefoner, der ringer uafbrudt, samtidig med at der ustandselig kommer elever, lærere og gæster udefra, som må have information om dette og hint. Eva klarer alt det administrative omkring skolens sommerkurser, laver løn til hjælperne og klarer de mange elev ekspeditioner. Marianne står bl.a. for elevbetalingerne, og Anne klarer alt vedrørende Søsportcentret. På første sal finder man Lis, forretningsføreren, der oftest er begravet i administrativt arbejde til op over begge ører. Ved siden af sidder Søren, der klarer kontakten til samarbejdspartnerne til de projekter udenfor huset, som Egmont Højskolen er involveret i.

It-afdelingen

Henne ad gangen findes it-afdelingen. Ved skolens start i 1950'erne var der vist ingen, der havde forestillet sig, at sådanne opfindelser lå så tæt på fremtiden. I midten af 1960'erne stiftede vi gennem DR's tv-kanal kendskab til den store elektroniske regnemaskine, der fyldte en etværelseslejlighed. Siden er den teknologiske udvikling gået stærkt.

Højskolens it-afdeling består i dag af et lille lokale, som er spækket med hæfter, bøger, papirstakke og udefinerbar teknologi. Mellem grejet finder man fem mænd, som tager sig af alt, der har med skolens edb at gøre. Den ene tager sig af alt det overordnede med edb. Stevie holder øje med, at skolens telefonsystem virker og udarbejder hovedparten af skolens trykte publikationer. Ved siden af sidder teknikeren Lars, som sørger for reparationer af den teknik, der går i stykker, samt hjælper elever med at sætte deres pc'er op på elevværelset. Martin ved vinduet tyverimærker teknikken, sørger for at av-midlerne fungerer og passer skolens store billedprojekt. Desuden er der Kasper, der tager sig af alt omkring hjemmesider. Den overordnede koordination samt ansvar for it-afdelingen varetages af Hans Otto, som også er lærer på skolen. "Det går ikke, at vi hviler på laurbærrene, når Egmont Højskolens ambition er, at vi vil være blandt de førende inden for it-branchen", udbryder Stevie Kørvell slagfærdigt, inden jeg forlader lokalet!

Stevie Kørvell når han har tid til at kikke ind i en fotolinse i stedet for i en skærm.

Køkkenet

Elever fra skolens første 20 år husker sikkert, at højskolen dengang var selvforsynende, og at der overfor gartnerboligen var en liflig stank af gris, når man lige tog en mundfuld frisk luft mellem undervisningsseancerne. Det er i dag som nævnt fortid. For enden af den store spisesal ligger køkkenet, hvor det altid har været, blot har det gennem skolens historie været udsat for en brand, og er blevet renoveret og udvidet.

I dag er der en hektisk aktivitet, idet frokosten er under tilberedning. Der skramles med stålgyder, mens det damper op af andre. En medarbejder er næsten forsvundet ned i en af de store suppegryder for at rengøre bunden, mens der i den anden ende af lokalet er frugt stablet op i pyramider i kulørte farver. En medarbejder er ved at forvandle pyramiderne til frugtsalat. Hver dag tilbereder køkkenet mad til 200 mennesker, hvilket både skal række til højskoleeleverne, personalet, gæster på Søsportcentret i vinterperioden og de gæster, skolen ellers måtte have.

Så er maden klar og køres ind i køleskabet.

Køkkenet har ni ansatte plus en i flexjob. Køkkenlederen, der har været ansat i en årrække, er bl.a. budgetansvarligt bindeled mellem køkkenpersonalet og resten af medarbejderne i huset. Hun er glad for detailkalenderen på computeren, som gør det muligt at være på forkant med, hvad der sker i huset og sikre, at alle får mad.

I sommerhalvåret er der endnu mere hektisk aktivitet i køkkenet, fordi der dagligt tilberedes mad til over 300 personer på diverse sommerkurser. Madens standard er på hotelniveau. ”Jeg finder arbejdet som køkkenleder sjovt, fordi der er mulighed for at improvisere, og fordi jeg har god kontakt med alle personalegrupperne og ikke mindst med eleverne. Det er rart at føle sig på lige fod med alle på højskolen, selv

om det ind imellem er meget hektisk at være køkkenleder,” slutter Lissi Posselt.

Pedelaafdelingen

I dag har skolen ansat fem pedeller, der har tilholdssted i et trangt lille lokale ved siden af Hjemmehjælpsafdelingen. I lokalet er der foruden et bord og stole en masse teknisk grej. Ledninger i forskellige tykkelser og kulører, værktøjskasser og reservedæk til kørestole er stablet op over alt. De arbejdsopgaver, som pedellerne skal klare, er bl.a. højskolens elektriske installationer samt reparationer af kørestole, og rengøring af de lange gange ved hjælp af el-maskiner. Pedellerne vedligeholder også de grønne arealer, Søsportcentret og tager badebroen ned om efteråret og op om foråret. Desuden skal skolens Fiatpark bestående af 12 kassebiler vedligeholdes. Yderligere er der nogle administrative opgaver, der skal varetages.

Skolens pedeller skal også have tjek på edb.

En udholdende vendelbo

Emil Mikkelsen fortæller

Med dialekten fra Vendsyssel i behold fortæller pedellen om sine 30 år på Egmont Højskolen. Et arbejde bag kulisserne, hvor både han og hustruen Else har oplevet store forandringer, og hvor pedelopgaverne har skiftet både karakter og ikke mindst omfang gennem årene.

Emil og Else Mikkelsen efter de er gået på en velfortjent pension.

Starten

Min kone Else og jeg kom fra Halvorsminde Efterskole, hvor vi havde været i ti år. Den nye Egmont Højskole var lige blevet indviet den 3. november 1961, som vi kom samme år den 1. december. Skolen manglede en pedel, idet den forrige pedel og forstander Oluf Lauth ikke længere kunne finde melodien. Jeg søgte jobbet, og mens Oluf Lauth var optaget af noget andet, viste Lise Lauth mig rundt, og efter rundvisningen var jeg ansat – det gik let og smertefrit. Hun udleverede et bundt nøgler til mig og sagde: ”Dér, hvor nøglerne passer, har du dit ansvarsområde.” Skolen var dengang selvforsynende, så ovre i stalden havde de 30-48 grise, som vejede ca. 90 kilo stykket, og i haven var der plantet alt undtagen tomater.

Før jeg blev pedel, blev fyret i kælderen passet af den tidligere gartner, men det skulle jeg nu også passe. Så jeg blev både fyrpasser, dyrepasser, gartner og pedel. Da jeg selv kom fra landet, kunne jeg selvfølgelig passe grise. De fik affaldet fra køkkenet, og der blev muget ud dagligt. Det var ikke så vanskeligt, men det var til gengæld et stort arbejde at passe højskolens have. Her skulle jeg tælle alle de mange frø op af hver sort, der var i haven. De skulle så opføres på en frøseddel og meddeles et frøfirma. Det var spændende at passe have, og selv om jeg ikke var uddannet gartner, blev jeg selvlært havemand.

Maskiner ude og inde

Da jeg kom om vinteren, skulle jeg skovle og skrabe sne. Skolen havde dog både sneskraber, kost og skovl, men det var alle håndredskaber,

som slet ikke slog til på de store arealer. Stedet havde afsat 13.000 kr. til køb af en traktor, og det lød måske umiddelbart meget godt, men hvad skulle jeg med en traktor, hvis jeg ikke kunne sætte redskaber på den? Derfor fik jeg lov til at købe en lille tohjulet ni-hestes traktor, så der også var råd til at sætte redskaber på den. Nu havde jeg både vogn, sneskraber, plov og fræser, som jeg kunne løse en masse udendørs opgaver med.

Jeg havde også et par medhjælpere, men de var oppe i årene og kunne derfor ikke bruge traktoren. Det betød, at jeg måtte tidligt op om morgenen, så jeg kunne udføre denne opgave inden mit andet arbejde. Min kone Else stod for rengøring på skolen sammen med nogle andre unge piger. De fik en maskine, der afgav vand med roterende børster, til at rengøre de lange gange med. Problemet med maskinen var dog, at den var tung og alt for svær at styre for pigerne. Dette betød, at maskinen røg ind i væggen og lavede huller, og ofte gik det også ud over stikkontakterne. Så måtte jeg yderligere i gang med at reparere huller og stikkontakter. Da det ikke lykkedes pigerne at styre maskinen, selv efter megen øvelse, kunne jeg lige så godt vaske gulvene med maskinen frem for at reparere skader hele tiden.

Det gled i olie

Jeg startede arbejdsdagen kl. 6.30 hver morgen sammen med Else og pigerne, der gjorde rent. Så tog jeg zigzag turen ned i kælderen ad ramperne for at tjekke, om oliefyret fungerede. Fra 1961-1969 havde højskolen to gamle kedler dernede med tyk tjæreolie. De skulle renses en gang om ugen, og det tog en hel lørdag formiddag, fordi der var en masse rør, der skulle renses. Det gav en hel spand fuld af sod, når jeg var færdig. Bagefter skulle det hele så spules, hvor jeg dog skulle undgå at ramme den elektriske tavle på væggen. Hvis man ikke rensede de gamle kedler en gang om ugen, fungerede de slet ikke. Der blev lavet en bruser til mig nede i kælderen, så jeg kunne stå dernede og bade, når jeg var færdig med rengøringen. I 1969 fik skolen nye kedler med fyringsolie, hvilke vi også bruger i dag. Herefter skulle kedlerne kun renses to gange om året.

Oprør mod diskrimination

Som pedel kørte jeg ofte eleverne til Tirstrup flyveplads, når de skulle hjem på ferie. Engang kunne de ikke komme med den forventede flyvemaskine, og vi måtte vente over tre timer på det næste fly. På et tidspunkt bad vi om noget at spise, hvorefter vi blev guidet hen til et sted, hvor der blev trukket et gardin for. Det var selvfølgelig, fordi de mere "fornemme" mennesker på den anden side af gardinet ikke skulle tabe appetitten af at se på de handicappede. Så var der en elev i kørestol, som ikke kunne dy sig. Han kørte pludselig igennem forhænget for at glo på de "fornemme" mennesker. Det blev han ikke populær på!

Overbelægning og fest i gaden

I 1960'erne om sommeren kom forældre og handicappede og holdt ferie på skolen. Når det hele var fyldt op, var der 160 personer. De boede

henholdsvis på skolen, nede i de gamle barakker på græsplænen ved Te-huset og i nogle gamle hytter i nærheden. I skurene kunne der være en halv snes personer. De lå både på divaner og i køjesenge, og det var ikke just supermoderne med træk og slip! I dag ville brandmyndighederne nok ikke have tilladt det. På trods af, at det – set med nutidens øjne – virkede meget primitivt, var der fest hver aften. Så faldt jeg ofte i snak med mange af feriegæsterne, når de kom over i Solgården. De kunne godt finde på at stikke en øl hen til mig, hvor vi så fik en hyggelig snak. Jeg husker bl.a. den gamle gartnermedhjælper Knud Erik. Han var i øvrigt spastiker og havde selv været elev på skolen. På sådanne aftener leverede han musikken i form af en stor båndoptager med de store spolebånd. De gamle travere som ”Lille Sommerfugl” og lignende slagere kunne høres over hele Solgården. Alle kunne blot stige af og på festerne, som de havde lyst til.

At brænde for sit arbejde

Jeg havde også et job med at lappe og vedligeholde kørestole. Det kunne derfor ske, at en elev kom og ringede på ovre i gartnerboligen, hvor Else og jeg boede, fordi han var punkteret. Så måtte jeg ud og lappe stol. I starten var jeg ikke så god til det, men efterhånden blev jeg helt ferm til det. Jeg brændte for mit job, syntes det var spændende. Det var bl.a. dejligt at se glæden og taknemmeligheden hos en elev, når jeg havde lappet hans kørestol.

Der var endvidere elever, der havde benskinner og kunstige ben, som bl.a. skulle smøres, hvis de peb. Var der noget mere alvorligt galt med bandagerne, måtte jeg køre dem til bandagisten på Ortopædisk Hospital i Århus. Jeg mindes engang på en tur til bandagisten, hvor jeg havde et kunstigt ben med. Benet havde jeg fastgjort ved siden af mine egne ben så det ikke skulle bevæge sig under kørslen. Pludselig kom en mand hen til mig for at spørge om vej. Da jeg rullede vinduet ned for at svare ham, opdagede han pludselig, at jeg havde tre ben. Han glemte alt om en vejforklaring og skyndte sig videre.

Ildebrand og mere rengøring

Der har været to ildebrande på skolen. I 1960'erne var der brand i køkkenet, hvor der kom 20 mænd nede fra Hou og hjalp med at slukke den. Man mente, at branden var opstået, fordi en af eleverne på gangen nede bag køkkenet havde tændt et stearinlys på værelset, hvorefter vedkommende havde fået et epileptisk anfald. Ved den anden brand i midten af 1970'erne brændte foredragssalen. I første omgang var vi bange for, at der var nogle børn indebrændt, hvilket heldigvis ikke var tilfældet. Da vi så senere fik den nye sportshal, der hvor den gamle foredragssal havde været, var der et endnu større gulvareal at gøre rent for mig med maskinen.

At være med på noderne

I slutningen af 1960'erne skulle nogle af eleverne til at være hippier, hvilket betød, at egetræsbordet på nogle af elevværelserne fik savet benene af. Eleverne ville nu også sidde på madrasser på gulvet, så

sengene røg ud. Da blev jeg skide sur, fordi de havde ødelagt et dyrt sofabord, men de unge skulle jo være med på noderne. De malede også væggene på værelserne sorte, og det faldt heller ikke i god jord!

Nye tider og flere arbejdsområder

I 1972 ophørte griseholdet, fordi veterinærmyndighederne ikke længere kunne godkende de vilkår, vi havde grise på. Selv om dyreholdet stoppede, var vi stadigvæk selvforsynende med grønsager. I 1986 fik vi så den store orange elevfløj, og med den blev der endnu en lang gang at vaske for mig med maskinen. Vores job var også at pudse vinduer, og i de første par år havde vi også rengøringen på elevværelserne. Dengang lå Else sammen med pigerne på knæ og ferniserede gulvene en gang om året. Senere brugte vi bare gulvskrubbemaskinen, som vi satte en klud på. Det gjorde det noget lettere.

Selvom højskolens lange gange rengøres med maskiner er håndkraft dog ikke helt gået af mode.

Oprydning og rengøring

Når et elevhold var færdig, og eleverne var taget hjem, var der ikke grænser for, hvad vi måtte brænde af, som de havde smidt i skraldespanden. Der kunne også se meget forskelligt ud på elevværelserne. Nogle steder måtte der flere timers rengøring til, før det så nogenlunde manerligt ud. Efter afskedsfesten kunne det ske, at en elev havde smagt for meget på de våde varer og var kommet til at brække sig ved siden

af wc'et. Det kunne jeg ikke lide at byde pigerne, så det gjorde jeg selv rent.

Afskeden

De fire forstanderpar gennem de 30 år, jeg har været pedel for på skolen, må have fundet mit arbejde tilfredsstillende, da der aldrig har været noget knas mellem os. I 1991, da Ole Lauth blev forstander, måtte jeg dog stoppe, fordi jeg var blevet 70 år. Jeg havde stadig både energi og lyst til at fortsætte, men sådan er reglerne jo ikke. Højskolen arrangerede derfor en kæmpe afskedsfest for mig, og da de sang: "Skuld gammel venskab rent forgå", kneb jeg en tåre.

I dag, hvor jeg er over 80 år, har jeg det godt. Bort set fra lidt gigt i den ene arm fejler jeg intet. Jeg går ofte en tur rundt tæt på højskolens grund og kigger lidt på det hele fra sidelinien, og da siger jeg ofte til mig selv: "Hold da kæft, alle de kilometer du har rendt rundt på Egmont Højskolen i de mange år".

Højskolens andre tilbud

Sang af Leif Hjernøe og Trine Lützen, skrevet i anledning af indvielsen af tilgængelighedsforbedringer på Hou Havn og i Søsportcentret den 5. juni 2005.

Poesi om Hou

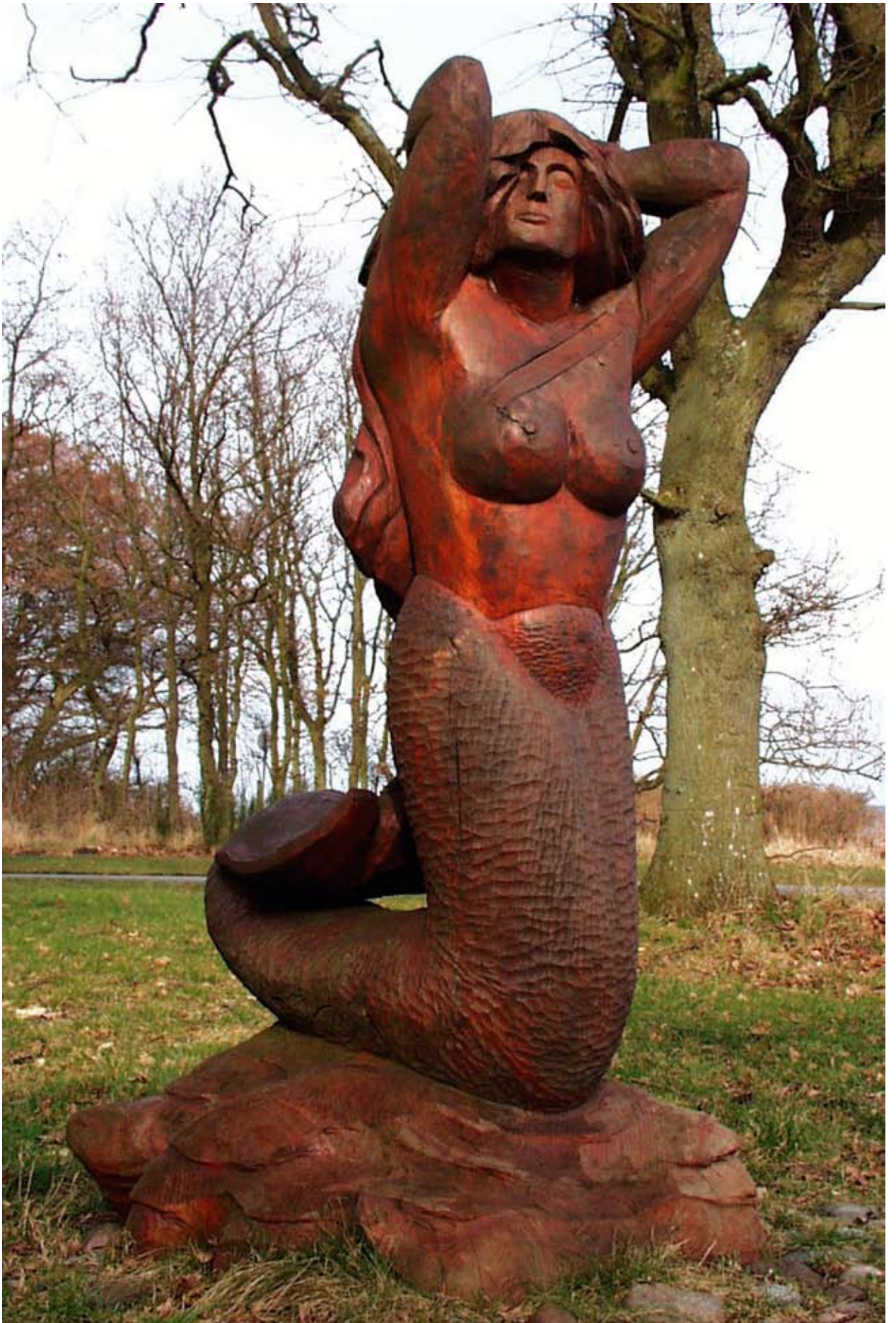
Vor skov bli'r strand
og huset er rødt,
hvor solen står op
og fuglen lægger æg
der kan du begynde
lige på stedet.

Hvor marken bli'r by
og kornet er gult,
hvor regnen er ovre
og skibet lægger ud,
der kan du begynde
lige på stedet.

Hvor luften bli'r salt
og værftet bli'r grønt,
Hvor havnen bygger mole
og færger lægger til,
der kan du begynde
lige på stedet.

Hvor landet bli'r fjord
og vandet er blå
hvor udsigten er bedst
og søfolk lægger op,
der kan du begynde
lige på stedet.

Hvor bugten bli'r hav
og sandet er hvidt,
hvor fisken bider på
og roret lægges om,
der kan du begynde
lige på stedet.

Teknologi- & Kulturforeningen

Ejvind Mortensen fortæller

Ejvind Mortensen, som i dag er formand for Teknologi- & Kulturforeningen, fortæller her om foreningens baggrund og formål.

Foreningen blev stiftet i 1992, fordi Egmont Højskolen ønskede, at det levende folkehøjskolemiljø, der var på skolen, også skulle være i tæt samspil med nærmiljøet i Hou og omegn. Ved at stifte en forening kunne vi skabe større åbne arrangementer, og der var fordele med momsen, lejlighedsbevilling m.v. Med foreningen blev det også muligt at søge fondsmidler til kultur og teknologi, som mennesker med handicap har udbytte af.

Fakta om Teknologi- & Kulturforeningens formål

I vedtægterne § 1, står følgende: "Foreningens formål er at sikre blandt andet Egmont Højskolens handicappede elever teknologiske og kulturelle oplevelser og udfordringer, samt sikre, at handicappede kursusedtagere får optimale muligheder for at tilegne sig teknologi og kultur i takt med udviklingen på disse områder. Endvidere har foreningen til formål at fremme et godt forhold mellem højskolens elever og den lokale befolkning. Foreningens indtægter går ubeskåret til almennyttige formål."

Der er i dag ca. 100 medlemmer i foreningen, hvor Elevforeningens medlemmer automatisk er medlemmer af Teknologi- & Kulturforeningen. Egmont Højskolen har jo ikke som andre højskoler en støttekreds i baglandet, men har bagland i handicap-organisationerne. Elevforeningen og Teknologi- & Kulturforeningen erstatter hermed den støttekreds, som andre højskoler automatisk drager nytte af.

Poul Dissing optræder med band.

Foreningen har fået et godt samarbejde med Hou Maritime Idræts- efterskole, HMI. I fællesskab laves to store og dyre kulturarrangementer om året. Det kan f.eks. være med Kim Larsen, Niels Hausgaard, Poul Dissing, Benny Andersen eller andre.

I 2001 kom formanden for Kultur- & Teknologiforeningen med i skolens bestyrelse, og på den måde kom der en sammenhæng mellem skolens nærmiljø og skolens bestyrelse.

Niels Hausgaard og Kristian Alvad giver en koncert i foråret 2005.

Havnen i Hou

Poul Erik Fink fortæller

Poul Erik Fink har været lærer på højskolen i mange år og underviser bl.a. på Sejlads- og Friluftslinien. Han fortæller her om, dengang værftet i Hou blev opkøbt af Søsportcentret, samt hvordan sejlads og friluftsliv i en årrække har gjort en positiv forskel for skolens elever og kursister udefra.

Planerne om sejlads på højskolen startede med, at Alfred Holter, som ejede båden Fudak, skrev til os i starten af 1990'erne, hvor han foreslog at skolen skulle oprette en sejladslinie til eleverne. Alfred Holter havde selv brækket nakken som ung, og ved eget eksempel som el-stolsbruger bevist, at sejlads for mennesker med handicap var muligt. I bogen "Fudak" havde han beskrevet sine sejladsoplevelser, hvor han sammen med en gruppe mennesker havde tilbragt fire måneder i det græske øhav.

Kort tid før, i 1988, opstod idéen med Mini 12'ere, hvor en del mennesker med handicap fik mod på at sejle. Vi startede derfor i samarbejde med Hou Bådelaug med tre Mini 12'ere. Da det efter et par år viste sig at blive en populær sportsgren for denne gruppe, og aktiviteten samtidig kan dyrkes sammen med mennesker uden handicap, arbejdede vi i 1991 målrettet på at få en linie op at stå på højskolen. Da vi startede sejladsaktiviteten, lejede vi et lille stykke af havnen i Hou, hvor vi havde et værre besvær med at tage bådene på land, hver gang vi havde været ude at sejle. I 1992 skete der så en udvidelse af havnen, og skolen fik derved mulighed for at leje et større areal af havnen. Det viste sig nu hurtigt, at vi igen fik pladsmangel, især mangles plads til at vedligeholde bådene.

I forbindelse med at Søsportcentret blev en realitet, begyndte vi for alvor i 1997 at koble sejladsaktiviteten sammen med feriehusene, hvor Søsportcentret i starten lejer værftet, og i 1997 fik centret mulighed for at købe det. I Odder Avis den 9. februar 1997 kan man læse: "Værftet blev lukket for ca. fire måneder siden, og stik imod alle solemærker er det nu genåbnet. Redningsplanken hedder Hou Søsportcenter. Aktiviteterne kræver specialkunderskaber, og de kan leveres af værftet." Længere nede i samme artikel kan man yderligere læse: "Den 11 meter lange sejlbaad blev ikke gjort færdig, da de nyslåede svende forlod værftet for en halv snes år siden, og bagefter var der ingen købere til bådene. ... Nu skal båden gøres færdig og rigges til, så Søsportcentrets skoleskib med plads til 11 handicappede kan komme ud at sejle". Søsportcentret råder sammen med Egmont Højskolen over mere end 20 fartøjer, hvoraf de fleste er folkebåde og resten er Mini 12'ere.

Brag ved kongeligt besøg

Da Søsportcentret den 20. maj 1997 skulle indvies af prinsesse Alexandra, var det en blæsende og regnfuld dag. Alligevel var mange mødt frem og stod i to rækker for at tage imod prinsessen. Hun steg ud af den fine limousine sammen med sin hofdame, og da politi og

sikkerhedsfolk havde indfundet sig på de rette pladser, og walkie-talkierne var tændt, kunne processionen starte mod Te-huset. Midt under turen hørtes pludselig et kæmpe brag, og politifolkene var oppe på dupperne og gemte underansigterne helt inde i deres walkie-talkier, mens deres øjne flakkede rundt i alle verdenshjørner. Var det et attentat mod prinsessen? Eller noget, der kunne være endnu værre? Prinsessens hofdame blev også urolig, mens prinsessen virkede totalt upåvirket. Poliiti og sikkerhedsfolkene blev ikke mindre rolige af ikke at kunne opklare mysteriet. Det kunne til gengæld en af højskolens elever, en charmerende yngling med mørk hud. Det var nemlig dækket på hans Roltec-kørestol, der pludselig var eksploderet.

Ole Lauth skærmer prinsessen for den værste regn.

En navngivelse med maner

I forbindelse med indvielsen af Søsportcentret skulle Prinsesse Alexandra også navngive et af de store skibe, som skulle opkaldes efter hende. I silende regn, mens Poul Erik Fink og Ole Lauth forsøgte at skærme prinsessen for regnen med paraplyerne, skete følgende: Prinsessen tog fat i flasken og skulle til at slynge den mod skibet, hvorefter Poul Erik Fink udbrød: "Du må sgu' ikk' smide flasken, før du har sagt, hvad skibet skal hedde". Dette kunne have udviklet sig til en majestætsfornærmelse, men prinsessen svarede roligt: "Jeg har aldrig navngivet et skib før". Hun fik sagt navnet og slyngede flasken med champagne mod skibet med alle gode ønsker for fremtiden. Da optrinet kom på tv, fik skolen en del breve fra vrede seere, som påtalte den fornærmende udtalelse.

Værftet har også haft et tilbud i afklaringskurser for arbejdsløse, som har haft andre udfordringer end blot det at være arbejdsløs. Ved disse kurser har Søsportcentret og højskolen et samarbejde, hvor formålet er at give disse kursister blod på tanden og mod til at overvinde grænser, som de først ikke troede, var mulige. Det bedste er at se elevernes lyst til at prøve sejlads og begejstringen i deres øjne, når de har overvundet

en barriere. Gennem Sejlads- og Friluftslinien kan deltagerne virkelig opleve ligeværdighed, da alle som nævnt kan deltage på lige fod.

Forbedringer ved havnen blev indviet den 5. juni 2005

- Mini 12'erne og de andre både fik bedre plads ved værftet.
- Der kom ramper og flydebroer, så alt er blevet tilgængeligt.
- Der kom en gul kran, som kan hejse både, der vejer op til fem ton.
- Øget tilgængelighed, så elever med handicap selv kan hente redningsveste og sejl i et skur med kørestolsadgang.

Ved havneindvielsen i juni 2005.

Et Søsportcenter for alle

Ib Frederiksen fortæller

Formand for Søsportcentrets bestyrelse Ib Frederiksen, fortæller om bestyrelsens formål, hvordan Søsportcentret blev til og om værdien af centret.

Ib Frederiksen holder en tale med jysk lune.

Egmont Højskolens daværende bestyrelsesformand Henning Olesen, som jeg havde et særdeles godt samarbejde med fra min tid i Århus Amt, spurgte mig på et tidspunkt, om jeg ville være formand for Søsportcentrets bestyrelse, fordi uroen om "Tvind skolerne" medførte, at Folketinget ændrede lovgivningen, så en højskoles bestyrelse ikke samtidig kunne være bestyrelse for det, man kalder en erhvervsdrivende fond. Jeg sagde: Ja tak, fordi jeg i forvejen var en stor beundrer af højskolens indsats for de handicappede, og som i stort omfang formår at leve op til skolens motto om, at alt er muligt. Et arbejde, som også er anerkendt af de mange fonde, som ønsker at hjælpe handicappede til en mere tålelig tilværelse.

Søsportcentrets bestyrelsesarbejde

- Er at støtte den daglige ledelse i driften af Søsportcentret.
- Er at medvirke til fornyelse og mere handicapvenlige feriehuse.
- Er at forbedre mulighederne for, at også handicappede kan få mulighed for at nyde sejlerlivets glæder.
- Er at søge fondsmidler til fornyelse og udvidelse af aktiviteterne.

Der er mulighed for at deltage i konkurrencesejlads, hvor dygtig planlægning og udnyttelse af "læ og luv", som det hedder i sejlernesproget, kan formindske det fysiske handicap.

Et sådant center kan ikke drives alene ved brugerbetaling, selv om vi gerne ville. Alle fornyelser og forbedringer for, at en handicappet kan blive mere selvhjulpent, er en ikke ubetydelig merudgift i forhold til et almindeligt feriecenter. Når amter og kommuner strammer ind og skærer ned, kommer der et større pres på de private fonde. Derfor er det meget glædeligt, når disse fonde vil hjælpe med moderniseringer.

Arbejdsmarkeds Feriefond er en slags offentlig fond, som de seneste regeringer – uanset partifarve – mener, skal reduceres. Det er kedeligt, når en ”statslig fond”, hvor bestyrelsen og ledelsen har vist stor ekspertise og er meget klare i deres projektvurdering, får deres økonomiske råderum skåret kraftigt ned, især når Staten har taget personskat af beløbet, inden pengene kommer over i feriefonden. Disse fondes indsats i forbindelse med Søsportcentret har været til stor nytte for mennesker med handicap!

Hou Søsportcenter blev til, fordi alle var enige om, at der var behov for gode faciliteter på havet såvel som på land for mennesker med og uden handicap. Centret skulle ligge nede på strandgrunden ved højskolen. Grunden som er en del af højskolens historie, hvor den daværende Vanføreforening samt Samfundet og Hjemmet for Vanføre i 1946 som bekendt købte det gamle enkesæde Holsatia, som var bygget i 1880’erne til enker og enlige kvinder fra godset Rathlousdal, men som allerede i 1910 blev afhændet. Fra midten af 1920’erne blev det brugt som ferie- og rekreationshjem og i perioden 1946-1948 blev der så etableret barakbygninger og 12 hytter, som lignede togvogne. Barakkerne var Manuellen og Annekset, og rundt om Annekset blev de 12 hytter placeret. I midten af 1980’erne blev ”togvognene” fjernet, da der ikke var økonomi i at renovere dem.

Det var et sammentræf af disse omstændigheder, der satte tankerne i gang om at genetablere feriehuse på strandgrunden. I 1993 tog idéerne for alvor form, og med støtte fra fonde blev byggeriet realiseret i 1996-1997.

Fakta om Søsportcentret

- Centret består af 11 feriehuse på 100 m² med otte sovepladser hver.
- Hvert hus har radio, tv, brændeovn, terrasse og udsigt til vandet.
- I højsæsonen tilbyder Søsportcentret udlejning af både, joller og surfbrætter.
- Arbejdsmarkedets Feriefond bevilligede 20 millioner til centret, og andre invalideorganisationer gav også et bidrag.

Da Søsportcentret havde været i brug i en årrække, opdagede vi nogle mangler og skønhedsfejl. Det har den daglige ledelse og bestyrelsen fået tilvejebragt fondsmidler til at få forbedret her i 2005.

Forbedringer af Søsportcentret

- Grundlovsdag den 5. juni 2005 indviedes forbedringer af centrets adgangs- og toiletforhold.
- I alle feriehusene er der nu loftkraner, automatiske skydedøre, flytbare køkkenskabe og et ekstra badeværelse.
- Ombygningen blev støttet af Arbejdsmarkedets Feriefond, Bikuben Fonden, Elsass Fonden, Jascha Fonden, Vanførefonden, Sahva Fonden, Århus Amt og Odder Kommune.

Jeg håber meget, at vi i fremtiden i et så velhavende land som Danmark forsat vil gøre sådanne aktiviteter mulig, slutter Ib Frederiksen.

Badebroen

Mennesker, der i årenes løb har besøgt eller bor i den lille by Hou ved Kattegat, kender Egmont Højskolens badebro. Ikke så få har i generationer haft glæde af at benytte den. Enten for at slappe af fra en oplevelsesmættet kursusdag, for at tage en dukkert i havet, fange krabber ved brokanten eller blot for at nyde solop- og nedgange i sommerhalvåret.

På spørgsmålet om, hvornår badebroen blev til, fortæller Lise Lauth: ”Jeg mener, broen var bygget, da vi startede højskolen på Holsatia. Om sommeren boede der børn fra barneskolen Esplanaden¹, som var på ferieophold i Børnely². Jeg mener, at det er dem, der byggede badebroen, som så automatisk blev benyttet af vores højskoleelever.”

Badebroen som den så ud i slutningen af 1970'erne. Som det fremgår er der mange måder at komme i kontakt på.

Da skolen startede i Holsatia villaen, var det en tømrer fra Hou, der satte broen op om foråret og tog den ned om efteråret. Badebroen nåede dengang helt ud over anden revle, og for enden af broen stod nogle omklædningsskure for damer og herrer. At broen også var stedet, hvor unge knægte kunne hente erfaringer om det feminine univers, bevidner Ole Lauth: ”Da jeg var knægt, tog jeg sammen med en kammerat nogle knaster ud af omklædningsskuret for damerne! Både fra taget og på siden af skuret. Gennem hullerne kunne vi så studere damernes bryster både oppefra og i profil!”

¹ Esplanaden var en barneskole i København for børn med handicap, også kaldet det gamle Vanførehjem.

² Børnely kaldes i dag Manuellen.

Badebroen i dag.

Fakta om badebroen

- Den lange bro fra 1950'erne blev først erstattet af en bro på 60 meter.
- Denne bro stod til starten af 1980'erne.
- Så kom den nye bro, men trods forbedringer blev den ikke velfungerende.
- I vinteren 1996 skulle der bygges en ny badebro. Derfor undlod skolens pedeller at tage den ned, da vinteren kom. Under stormen i november forsvandt så det meste af broen ud i Kattegat.
- I foråret 1997 blev en ny badebro bygget på 150 meter, som blev betalt af Arbejdsmarkedets Feriefond.

Indvielsen af den nye bro

Da Storebæltsbroen i Danmark indvies i 1997, er Egmont Højskolen kort tid efter ligeledes klar til en broindvielse. I Odder Avis den 17. juni 1998 kunne man læse: "Broen åbner – også i Hou. Den 150 meter lange badebro ved Hou Søsportcenter er på plads. Broen er forbeholdt gæsterne på Hou Søsportcenter, Egmont Højskolens elever og medlemmer af Egmont Højskolens Teknologi- & Kulturforening. I begrænset omfang vil andre dog også kunne nyde den faste forbindelse til vandet. Det koster for en hel dag kun 10 kr., som betales i Te-huset."

Hvad sker der i sommermånederne?

Af Jesper Jensen

Lovsang til skavanken

Skavanker er mangelunde:
Nogle kommer til kort.
Andre venter for længe.
Det er blødt som sku være hårdt.

Der er et eller andet der ikke
Virker som det skal.
Man er blind eller døvstum
Eller har knæ som en kalv.

Man går på en særlig måde
Fordi der mangler no'et.
En pukkelryg som aldrig
Rigtig blev forstået.

Ens blikke er altid skæve.
Ens stemme svigter tit.
Måske er man simpelthen gammel
Og har det bare skidt.

Vi har svært ved at lade vandet
Fordi vi blev slået som små.
Og benene tog de fra knæet
Så vi ikke mere kan gå.

Elektriske kørestole
Føjer til skade spot
Når akkumulator og spole
Ikke fungerer godt.

Vi er lamme og halte og jøder.
Vi skiller os virkelig ud.
Mormoner og idioter
Med uren hud.

En smule uglese
På grund af vores skavank.
Tepotter uden te'.
Kopper uden hank.

Mangler og skavanker
Er kilderne til alt
Det gode her i verden
Hvis virkelig det blev talt.

Skavanken være lovet!
Ulykke ram mig nu!
Vis vers at jeg har vovet
Mere end jeg ku!

Elevarbejde: en totempæl.

Ferieophold og sommerkurser

Da højskolen var en realitet i midten af 1950'erne, kunne ingen forudsige, at skolen i sommerperioden kom til at danne rammen om stille og uforpligtende ferieophold, blandet med kurser, der fik skelsættende socialpolitisk betydning, og hvor ikke mindst afprøvning af grænser på mange niveauer blev vigtigt. I det følgende gives et glimt af begivenheder gennem tiden og lidt om de interessekonflikter, der har været i spil.

Interessekonflikter

Højskolen har lige fra starten skullet balancere mellem to kulturer, højskolekulturen på den ene side og kulturen i invalideorganisationerne på den anden. Udover dette har skolen samtidigt været medspiller i interessekonflikten om, hvilket udgangspunkt der skulle være styrende i indsatsen overfor mennesker med handicap. Hvad skulle være i fokus? Personens handicap? Eller mennesket bag handicappet? Disse interessekonflikter kom tydeligt i spil mellem DHF på den ene side og forstander Oluf Lauth på den anden i forbindelse med diskussionerne om, hvad højskolen skulle danne ramme om i sommermånederne.

En betingelse for DHF's støtte til højskolen på Holsatia var, at foreningen kunne afvikle deres ferieophold på skolen om sommeren. DHF følte et vist ejerskab til skolen, da de havde været med til at rejse den rent økonomisk. Dette gav fra første færd anledning til dybe interessemodsatninger mellem forstander Oluf Lauth og DHF. Oluf Lauth ønskede, at der også i sommerperioden afvikledes kurser med højskolepræg, og foreningen ville som nævnt afvikle deres sommerophold for svært handicappede, hvor hygge og uforpligtende afslapning skulle være i fokus.

Det er lidt af en udfordring at modellere en skulptur af sig selv.

Kompromiset måtte findes

Selv om bølgerne gik højt, var parterne afhængige af hinanden, og der måtte findes et kompromis. Højskolens økonomi var nu en gang afhængig af, at stedet blev lejet ud om sommeren, og DHF havde brug for at profilere sig. Dels gennem at tilbyde en højskole for mennesker med handicap om vinteren og dels at kunne tilbyde sommerophold for de af deres medlemmer, der ønskede afslapning og ferie.

Kurser med højskolepræg

I kursusfolderen om sommerkurser med højskolepræg fra 1957 står der: ”Efter at feriehjemmet Holsatia er blevet omdannet til højskolen Holsatia, vil vi i sommerens løb gennemføre en række 14-dages kurser. ... Disse kurser giver mulighed for på én gang at holde ferie og gå på højskole. ... Undervisningen gives i foredrags- og samtaleform og omfatter emner, der angår det moderne menneskes tilværelse. Desuden bliver der lejlighed til at dyrke forskellige former for hobby. ... Om aftenen er der film, underholdning og oplæsning. Opholdet koster 12 kr. pr. dag, således at kursusafgiften er på i alt 168 kr.”

I et referat fra 1958 skriver forstander Oluf Lauth: ”Vi vil nødig undvære sommerens kurser, fordi andre højskoler har en stærk tilknytning til den egn, hvor de er placeret, hvorimod denne højskole er af så speciel art, at den ikke på samme måde kan blive egnsskole. Skolen får sine elever spredt fra over det ganske land. Derfor er det vigtigt i sommerperioden, at vi får kontakt med et bredt udsnit af mennesker med handicap. Her møder vi en stor interesse for det arbejde, der finder sted på skolen.”

Ferieophold og sommerkurser i grove træk

- 1956-1958 arrangerer Oluf Lauth 14 dages sommerkurser i højskoleregion.
- 1961-1963 overtager Per Sylvest og hustru ferieopholdene, hvor Oluf Lauth står for et par foredrag.
- I 1963 tager Erik Knudsen fra DHF og hustru Gurli over med et højskolekursus hver sommer.
- 1965-1966 står Oluf Lauth igen for højskolekurser om sommeren, hvor konstruktionen er et højskoleophold og fire ferieophold. Dette fortsætter til Oluf Lauths afgang i starten af 1970'erne.
- I 1967 køber DHF Sct. Knudsborg på Fyn, og en del af højskolens ferieophold flytter dertil.
- 1970-1975 leder Erik Knudsen og hustru Gurli igen et par ferieophold.
- 1976-1986 afvikler DHF's Ungdomskreds 14 dages sommerkurser.
- I 1986 har skolen sit sidste ferieophold.
- I 1988 starter DHF deres egne kurser i voksenregi indtil 2001.
- I midten af 1990'erne arrangerer DHF så to andre sommerkurser. Det ene står Paraplegikredsen¹ for, og det andet står Ungdomskredsen for.
- Nogenlunde samtidig starter PTU kurserne: ”En plads i solen”.
- I 2002 begynder Ungdomskredsen, Muskelsvindfondens Ungdomsgruppe og skolens Elevforening at tilbyde kurserne: ”Sommersjov i Hou”.
- I 2003 begynder Muskelsvindfondens seniorgruppe at arrangere kurset: ”Kom nye tanker på tanken”.

¹ Paraplegikredsen skifter senere navn til RYK.

De unge bliver synlige

I 1972 blev DHF's Ungdomskreds en realitet, og Egmont Højskolen blev i midten af 1970'erne stedet, hvor Ungdomskredsen afviklede deres 14 dages sommerkurser. Kredsen ønskede selvfølgelig både at profilere og konsolidere sig som kreds, hvor ikke mindst nyt tankegods skulle omsættes i praksis. Kurserne hed i starten integrationskurser, hvor idéen var, at kursusedtagere både var med og uden handicap. Fordelingen skulle være $\frac{1}{3}$ med handicap og $\frac{2}{3}$ uden. Udgangspunktet i handicappolitikken var, at det udelukkende var samfundet, der gjorde mennesker med handicap til et problem. Hvis blot vi havde en solidarisk socialpolitik, et fysisk tilgængeligt samfund, hvor ingen havde fordomme overfor handicappede, var det ikke et problem at have et handicap. Med integrationskurset på Egmont Højskolen ønskede de at nedbryde fordommene mellem mennesker med og uden handicap gennem spændende aktiviteter, hvor alle deltog på lige fod. Visionerne fra ungdomsoprøret var stadig i live, og de unge med handicap ønskede at få deres bid af "oprørskagen" og ikke mindst at få sat deres eget fingeraftryk på socialpolitikken. Det var tiden, hvor de andres gode viljer ikke længere var tilstrækkelige. De unge ville selv formulere deres behov og krav. Oluf Lauth, som på dette tidspunkt var blevet socialpolitisk konsulent i DHF, bakkede de unge op, fordi idéerne var i tråd med, hvad han kæmpede med at få DHF til at indse, da han selv var højskoleforstander på Egmont Højskolen.

I en sen nattetime arbejder elever og lærer på at få gjort "Hou-Resolutionen" færdig.

Integrationskurset

På integrationskurset i 1976 i forbindelse med indførelsen af bistandsloven tog kursusedtagerne fra to studiegrupper et socialpolitisk tiltag. I den ene studiegruppe ved navn: "At komme hinanden ved" blev det manglende beboerdemokrati på plejehjemmene sat under lup. Gruppen udarbejdede syv paragraffer, som de forlangte indført på alle landets

plejehjem. I studiegruppen under titlen ”Kan handicappede indgå i produktionen?” udarbejdede studiegruppen et kampskrift, de kaldte ”Hou-Resolutionen”. Resolutionen rettede en skarp kritik mod landets plejehjem og ikke mindst mod de manglende tiltag, der var gjort for at få unge med handicap i arbejde. De fandt begge dele umyndiggørende og menneskeligt fornædrende. Resolutionen kom med forslag til forbedringer på begge områder. Deres bud var kollektive landsbyer, der var selvforsynende, og hvor der både boede mennesker med og uden handicap. I Århus Stiftstidende kunne man den 17. juli 1976 læse: ”Plejehjemsinstitutioner er slet og ret opbevaringsanstalter. Beboerne passiviseres, de afskæres fra stillingtagen, de har ikke noget ansvar, og der sker efterhånden en total degradering. ... I resolutionen forsøger de at opstille en ny institutionsmodel, hvor de handicappede skal leve på egne præmisser og udnytte deres individuelle muligheder, ressourcer og arbejdsindsats.”

Mærkat aktionen

Integrationen af mennesker med handicap var i fuld gang i midten af 1970'erne, hvor en del unge med et stort fysisk hjælpebehov gennem den nyindførte bistandslov fik mulighed for at få deres egen hjælpeordning. Med ordningen kunne de forlade forældrene eller plejehjemmene og flytte i egen bolig. Kampen for et tilgængeligt samfund var blevet mere aktuelt end nogen sinde, og det var oplagt at benytte Ungdomskredsens sommerkursus på Egmont Højskolen til at lave endnu et socialpolitisk manifest. Denne gang bestod det i en aktion i Skanderborg for at påpege byens manglende tilgængelighed for mennesker med handicap.

På tværs af studiekredsene tog kursusedtagerne til Skanderborg og aktionerede. Aktionen gik ud på at sætte et lille mærkat med et handicapsymbol med en rød streg over på alle de butikker og offentlige bygninger, der ikke var tilgængelige for mennesker med handicap. Der kommer presseomtale af aktionen, og den ældre generation i DHF var ved at få nok af de unges rabiater manifestationer. Nogle af lærerne på Egmont Højskolen, som også stod for nogle af studiekredsene, var også ved at få nok. Ikke mindst den daværende forstander var urolig for, at Egmont Højskolens navn og rygte kunne tage skade af kursisternes aktioner.

En bekymret forstander

Forstander Erik Andersson fortæller: ”Det var en udfordring, når DHF's Ungdomskreds afholdt deres 14 dages sommerkursus. Det var spændende at samarbejde med dem, fordi de var initiativrige og kom med mange nye tanker og tiltag. Jeg husker, at de oplevede mig som konservativ, stiv og skrap. Som forstander var jeg jo ansvarlig for, hvad skolen kunne lægge navn til. Jeg var nervøs for, om deres eksperimenter under sommerkurset skulle give skolen et negativt ry. Vi havde også nogle sammenstød om behandlingen af skolens inventar, som jo også skulle fungere, når vi fik vores vinterhold. Det var mit indtryk, at unge på de 14 dage, de var her, skulle brænde lige så meget energi af,

som vi brugte et højskoleophold på ti måneder til. Vi var forskellige generationer med forskellige oplevelser og erfaringer, så det var måske ikke så mærkeligt, at bølgerne ind imellem gik højt. Efterhånden blev vi bedre til at tale samme sprog og lytte til hinanden.”

Elever og lærer Kasper Mortensen mødes for at koordinere de sidste detaljer før en studietur.

Eksperimenterende samvær

I starten af 1980'erne er det stadig Ungdomskredsen, der arrangerer sommerkurser på højskolen, og kurserne får nu titler i relation til tidens brændpunkter. Tiden er bl.a. til happenings og spontane aktioner, hvor den anarkistiske livsfilosofi er ledetråd. I ønsket om nytænkning og fornyelse i handicapkulturen griber Ungdomskredsen chancen og skaffer mennesker indenfor kunstner- og teaterlivet. Lone Barsøe, som var en af medarrangørerne på disse kurser, fortæller: ”På kurserne i 1980'erne hentede vi nogle kulturpersonligheder ind, som skulle udgøre en del af lærergruppen sammen med skolens lærere. Det er kulturpersonligheder, som senere er blevet kendte i kulturlivet. De var eksponent for det nye fremadrettede og anderledes liv. Deres anarkistiske livssyn og til tider totalt grænseløse adfærd fandt vi spændende, men det var også mennesker, der fyldte meget på kurset. De mere stille kursister kom let til at føle sig lidt trykket, når bølgerne gik højest. Det var selvfølgelig spændende at være i planlægningsgruppen, fordi jeg var med til at iscenesætte nogle spændende temaer, der var oppe i tiden. Temaer, som både kunne være til glæde for andre og for mig selv. Jeg fik afprøvet mine grænser i en blanding af struktur og løssluppenhed. Som kursusplanlægger fik jeg også en markant plads på kurset med indflydelse. Erfaringer, som jeg har taget med mig i mit videre voksenliv.”

Anarkisme og vildskab

En kursist fortæller: ”Der var gang i den fra første dag, hvor de spontane aktioner og happenings var i gang. Få dage efter kursets start tog

en kunstner loft-spærerne ned i biblioteket for at skaffe mere lys og for at vise, hvor vigtigt det var, at mennesket sætter præg på de rammer, der omgiver dem. At de tunge spær herefter lå ude på gangen til fare for både børn og voksne, var bare ærgerligt. En anden lærer klæder sig ud som tjener under en fest og lavede spontant teater. Han smed rundt med den fine festmad, mens han forsøgte at servere den for os. Det skulle vidst nok vise noget om vores overflod og grådighed og manglende solidaritet med den tredje verden. En anden kunster tog med sin studiegruppe til Århus for at besætte et kunstmuseum, der ikke var tilgængeligt for mennesker med handicap. Jeg mindes også en sen natte-time, hvor nogle af de vilde spradebasser tog nogle af de billeder ned af væggene, skolen havde købt i dyre domme. Billederne blev vendt om, og hver af os fik en blyant, for at vi skulle tegne bag på dem. Med dette ønskede kunstnerne at protestere imod, at kunsten ikke kun skulle hænge i de fine saloner, men skulle kunne rumme hele folket. Der blev også afholdt et kirkeligt bryllup i sportshallen med præst og det hele, da heksen Danny Druehylds lillebror blev gift. Danny Druehyld holdt en tale, og vi fik bl.a. danset kædedans med stole, stokke og det hele. Det er noget af det mest vilde, jeg har været med til, men højskolens lærere fik vidst hurtigt nok.”

Så er der igen lagt op til en fest med spillemandsmusik.

Jan Jørgensen, som også var medarrangør af kurser i 1980'erne, hvor der også var børn med, fortæller: ”Vi havde også sagen med en af lærerne, som til daglig var billedkunstner. Han havde tegnet Lenin på væggen nede i kælderen, året før han var med på vores kursus. Nu var han blevet bedt om at fjerne Lenin. Det fik vi ham endelig til efter megen debat, troede vi. Kunstneren fik dog det sidste ord. For da vi skulle hjem og skulle rydde det sidste op på skolen, kom vi ned i kælderen og så, at han havde fjernet Lenin, men havde tegnet Karl Marx i hel figur i stedet for. Selv om det på mange måder var nogle spændende kurser, var der for meget konkurrence mellem kunsterne indbyrdes, hvilket ikke altid var lige heldigt.”

Tid til forandring

Fra sommeren 1987 holdt Ungdomskredsen en pause med kurser på Egmont Højskolen. Dels fordi nogle i kredsen syntes, at skolen tilbød lærere på deres kurser, som ofte var for institutionaliseret i holdningen til unge med handicap. Samtidig synes nogle i Ungdomskredsen også, at den undervisning, disse lærere tilbød, var for vanepreget. De af skolens lærere, der deltog på kurserne, syntes til gengæld, at nogle af Ungdomskredsens medlemmer var alt for vilde og uansvarlige. Da mange af Ungdomskredsens medlemmer stadig var optaget af at eksperimentere med nye samværs- og undervisningsformer og som nævnt fandt Egmont Højskolen for vane- og institutionspræget, var tiden inde til en pause fra hinanden. Med tiden kommer der nye unge i Ungdomskredsen, og kredsen arrangerer igen kurser på Egmont Højskolen.

Aktiviteter på plænen, fra et af skolens familiekurser.

Grænsebrydning og personlige rekorder

I midten af 1990'erne er det kroppen og det at bryde personlige grænser, der bl.a. kommer i fokus. Med afsæt i tidsånden startede specialkredsen RYK sommerkurser, hvor grænseoverskridelser samt rekorder på det fysiske og personlige plan var kursets omdrejningspunkt. Dette gælder både til vands, til lands og i luften. Brækkede nakker eller rygge er ingen hindring for at udforske nye muligheder med både krop og personlighed. I Odder Avis den 27. juli 1997 under overskriften: "Vovehalse i kørestole" står der: "En kørestol er ingen hindring for at foretage et elastikspring fra en 50-60 meter høj kran, ... springet foregår med kørestol, dog med hjulene pillet af." Et andet sted i artiklen er dykning omtalt: "Vandskræk er ikke noget, som Mikkel Bundgaard kender til. Heller ikke selv om han for to år siden brækkede ryggen, da han faldt i vandet fra en badebro. En dykkertur siger han ikke nej tak til." For at berolige læseren, der måske ikke er vant til, at mennesker med handicap vil være med på vovehalseholdet, står der: "Det forlyder fra Egmont Højskolen, at alle kursister er i god behold."

En vovehals gøres klar til armgang i stigen.

Et meningsfuldt fristed

Der er ingen tvivl om, at kursisterne gennem årene har brugt sommerkurserne på Egmont Højskolen som tumleplads, fristed og ikke mindst for at blive inspireret af en spændende undervisning. Kort sagt at erhverve erfaringer og oplevelser på mange niveauer. Det være sig både udenfor forældrenes beskyttende favntag, plejehjemmets strukturerede hverdag og ved at holde ferie fra den almindelige hverdag i egen bolig. Kurserne har desuden skaffet en del elever til højskolen, fordi sommerkurserne ofte har været starten på en ny udviklingsepoke i kursisternes liv. Udviklingsmuligheder, som de har haft lyst til at udvikle yderligere, og hvor bæredygtigheden måtte afprøves i optimale rammer, som netop højskolen tilbyder. Der er også mange af kursisterne, som har været på højskolens vinterophold, som deltager år efter år på sommerkurserne.

Skolens bestyrelse

”Vanskeligheder er en god katalysator for mirakler.”

Citat fra ”Tusind veje til visdom” af David Baird.

En bestyrelse i storm og brise

Egmont Højskolen har selvfølgelig som selvejende institution en bestyrelse, der gennem 50 år har været vidne til store forandringer i samfundet. I midten af 1950'erne, hvor skolen så dagens lys, var Danmark for alvor ved at forvandle sig fra landbrugsland til industrisamfund, hvorefter det i starten af 1990'erne begyndte at forandre sig til et videns- og informationssamfund. Gennem de mange år har skiftende bestyrelsesmedlemmer og formænd været med til at profilere skolen, skaffe de økonomiske midler og sørge for, at højskolen kunne være på omgangshøjde med tiden. Højskolen har også taget aktivt del i disse forandringer og har haft en særlig udfordring med at forene højskolekulturen med de mærkesager, som invalideorganisationerne har haft på dagsordenen gennem 50 år. At det ind imellem har givet anledning til både storme og briser, er indlysende, ikke mindst i betragtning af, at bestyrelsen altid har været befolket af medlemmer, der har brændt for sagen.

Højskolen blev til ved et tilfælde

Da Oluf Lauth fik idéen til at skabe en højskole for mennesker med handicap, og idéen blev forelagt den daværende formand for DHF, Frederik Knudsen, faldt den, som før nævnt, ikke umiddelbart i god jord. At højskolen overhovedet blev etableret på feriehjemmet Holsatia, mente Oluf Lauth, var lidt af et tilfælde, hvilket han her fortæller¹: "Dette enkesæde havde Samfundet og Hjemmet for Vanføre for egne midler købt engang i første halvdel af fyrrerne og drev det nu som feriehjem med støtte fra legatmidlerne. Det føltes dog økonomisk for belastende for institutionen, og efter at man fra socialministeriet havde fået afslag på tilskud til driften, overvejede man at sælge det. Her kom jeg så ind i billedet, idet jeg foreslog, at Holsatia fremdeles kunne drives som feriehjem om sommeren, mens stedet kunne benyttes til højskole om vinteren." Vanførehjemmets administrationschef Poul Stockholm var en af de få, der syntes om Oluf Lauths højskoleidé, og da Poul Stockholm havde en vis indflydelse, blev det en realitet, at det gamle enkesæde Holsatia blev til en højskole fra efteråret 1956.

Det første bestyrelsesmøde

Bestyrelsens første møde blev afholdt den 31. august 1956 på Esplanaden 24. Højskolen blev etableret som en selvejende institution med en bestyrelse bestående af seks medlemmer. Landsformand for DHF Frederik Knudsen, blev formand for bestyrelsen. De øvrige fem var: medlem af folketinget Peter Kristensen, direktør og civilingeniør Otto Kier, højskoleforstander Poul Engberg, redaktør Knud Heinel og forstander E. Nygaard Jensen. Om bestyrelsen skriver Oluf Lauth²: "Bestyrelsen bestod af organisationsfolk og funktionærer fra den organisation og den institution, der havde etableret højskolen. Senere, da Vanførefonden var blevet dannet, blev den ligeledes repræsenteret i

¹ Fra "En levnedsskildring" af Oluf Lauth.

² Fra samme kilde.

skolens styrelse, først ved fondens formand Viggo Kampmann, indtil han blev syg. Det var altså fra første færd en organisations-højskole, hvor Vanføreforeningen havde den dominerende indflydelse. Det betød, at bestyrelsesmedlemmerne i meget høj grad anskuede deres indsats i skolens styrelse ud fra, hvad der gavnede deres egen organisation og i meget mindre grad ud fra, hvad der tjente skolens interesser.”

Ved indvielsen af Egmont Højskolen den 3. november 1961. Fra venstre: socialminister Kaj Bundvad, undervisningsminister Kristen Helveg Petersen samt toppolitiker og formand for Vanførefonden Viggo Kampmann i sløjdlokalet i Manuellen

Ole guider gæsterne ind i husgerningslokalet. Fra venstre: Fru Eva Kampmann, Ole Lauth, formand for Egmont H. Petersens Fond overretssagfører Frants Dragsted, Fru Else Knudsen, en unavngiven, socialminister Kaj Bundvad og civilingeniør Otto Kier.

Om samarbejdet med bestyrelsesformanden Frederik Knudsen, skriver Oluf Lauth¹: ”Selv om Frederik Knudsen havde været på højskole i sin ungdom, formåede han på intet tidspunkt at tænke i højskolebaner, men anskuede alt ud fra, hvad der tjente Vanføreforeningens interesser. I de år, hvor Kampmann sad i bestyrelsen, var det til at leve med, men derefter kunne jeg mange gange opleve mit forhold til bestyrelsen som et mareridt.”

Formænd gennem historien

Frederik Knudsen sad som formand 1956-1966. Forholdet mellem Frederik Knudsen og Oluf Lauth blev hurtigt konfliktfyldt. I første omgang udsprang uenigheden som før nævnt i, om højskolen skulle drives som feriehjem om sommeren eller være sommerhøjskole. Konflikten viste sig dog snart at stikke langt dybere. Den handlede i virkeligheden om kernen i arbejdet for mennesker med handicap. Var det omsorg og behandling, der skulle være udgangspunktet, eller var det undervisning og selvstændiggørelse? Disse interessekonflikter har været i spil lige siden og er et dilemma, skolen hele tiden må finde sin rolle og ståsted i forhold til. I 1966 kom der et definitivt brud mellem Frederik Knudsen og Oluf Lauth, og Frederik Knudsen nedlagde sin formandspost i bestyrelsen.

¹ Fra ”En levnedssberetning” af Oluf Lauth.

Fra ilden til asken

I perioden 1966-1976 blev undervisningsinspektør Ingvar Skov Jørgensen skolens næste bestyrelsesformand. I forvejen sad han i bestyrelsen som repræsentant for Vanførehjemmet. Ingvar Skov Jørgensen var embedsmand til fingerspidserne og kunne alle relevante paragraffer, cirkulærer og bekendtgørelser næsten udenad. Oluf Lauth og Ingvar Skov Jørgensen havde forskellige indfaldsvinkler til handicapsagen, ikke mindst på undervisningsområdet. Ingvar Skov Jørgensen var leder af inspektoratet for specialundervisning og havde en teoretisk indfaldsvinkel til undervisningen, hvorimod Oluf Lauths erfaringer var hentet fra praksis, blandet med en god fornemmelse for, hvad der rørte sig af nye pædagogiske tiltag i tiden. De forskellige indfaldsvinkler gjorde forholdet mellem dem køligt. Det lykkedes dog i Ingvar Skov Jørgensens tid at få bestyrelsesarbejdet fra storm til en stille brise. Måske kom der lidt for meget brise over det efter Oluf Lauths mening. Han skriver i hvert fald følgende¹: ”En dødbringende ro. ... Det var som at komme fra ilden og i asken. Hvor der dog i Frederik Knudsen's tid havde eksisteret en ikke ringe dynamik, indtrådte den totale stilstand.” Under Ingvar Skov Jørgensens formandsperiode kom højskolen ind i sin første alvorlige krise, da forstander Oluf Lauth i perioden 1970-1972 forsøgte strukturændring i undervisningen og kollektivt lederskab på skolen uden succes. Da bølgerne og uenigheden i elevgruppen gik højest, forsøgte han på et stormøde i foredragssalen at bringe ro over gemytterne, hvilket dog langt fra lykkedes. I Ingvar Skov Jørgensens formandsperiode bliver Erik Andersson ansat som skolens nye forstander, og skolen køres herefter som en traditionel højskole.

Oluf Lauth får Hans Knudsen Medaljen i 1964. Fra venstre ses formanden for DHF Frederik Knudsen, Oluf Lauth og Lise Lauth.

¹ Fra ”En levnedsskildring” af Oluf Lauth.

Dynamisk og handlekraftig

Stiftamtmand Niels Møllmann bliver formand for bestyrelsen i perioden 1976-1980. Med ham får Egmont Højskolen en dynamisk, kendt og afholdt mand. Niels Møllmann var selv gangbesværet og kendte derfor handicapsagen både inde- og udefra. Gennem sit job som formand for Ankenævnet havde han gode kontakter til mennesker med stor indflydelse i samfundet. Han var god til at have følelserne med i en sag, og når han gik ind for, at noget skulle ændres til det bedre, skabte det stor lydhørhed. Desuden var han en højt estimeret embedsmand med en underfundig humor, og hans synspunkter havde en vis tyngde overalt, hvor han var. Niels Møllmann var bl.a. med til at arbejde bag kulissen for at sikre Hjemmehjælpsafdelingen på højskolen. Han stod også midt i orkanens øje, da der igen kom uro i lærerkollegiet.

Da forstander Erik Andersson var på en længere sygeorlov, vendte lærergruppen tilbage til en mere flad ledelsesstruktur med anarkistiske undertoner. Lærerkollegiet havde desuden et ønske om, hvem de gerne ville have som skolens næste forstander. Det viste sig dog, efter at bestyrelsen havde efterkommet deres ønske, at dennes eksamenspapirer ikke var i orden. Herefter havde lærergruppen et andet ønske, som heller ikke blev efterkommet.

Niels Møllmann var derefter med til at ansætte Dieter Küssner på anbefaling af bestyrelsesmedlem og højskoleforstander Poul Engberg. Denne ansættelse gik i starten heller ikke stille af, men efterhånden blev der stabilitet og ro på højskolen. Niels Møllmann var desuden med til at starte en tiltrængt udvidelse og renovering på skolen, og han fik en god kontakt til arkitektfirmaet Kjær & Richter.

Midt i en byggetid

Fra 1980-1991 blev socialcenterleder Jesper Maarbjerg skolens nye bestyrelsesformand. Han fulgte op på den opstartede renovering og udvidelse, samt skabte en strategi for, hvordan pengene kunne skaffes. Ved at anvende en personlig tilgang til formændene i fondene fik han kontakten til Vanførefondens formand Erling Jensen¹, til Egmont Fondens formand, sagfører for højesteret Dragstrup og til formanden Peter Augustinus for Augustinus Fonden. Sammen fik de skaffet 12 millioner til skolens renoverings- og udbygningsprojekt. Staten bidrog med et stort beløb, så der sammenlagt kunne bygges og renoveres for over 20 millioner kr. Det blev som før nævnt til en ny værelsesfløj med værkstedskælder, en ny foredragssal, kaldt Lillesalen, og renovering af de gamle elevværelser.

Da højskolen skulle have en ny forstander, efter at Dieter Küssner havde været på posten i seks år, var der to forstanderemner på tale i bestyrelsen. Da man ikke umiddelbart kunne blive enige, stemte bestyrelsen om det, og valget faldt på Ejvind Mortensen, som Jesper Maarbjerg havde anbefalet. Efter Ejvind Mortensens forstanderperiode på ligeledes seks år var det også Jesper Maarbjerg, der i 1991 ansatte Ole

¹ Erling Jensen blev kendt som landsfader under oliekrisen i 1970'erne.

Lauth. Herefter meddelte Jesper Maarbjerg, at han ville trække sig som bestyrelsesmedlem. Jesper Maarbjerg havde en helt særlig evne til at kombinere økonomisk overblik med god gedigen højskolevirksomhed. Han var meget optaget af personalets trivsel, og hans runde, joviale facon var med til at skabe et godt klima på højskolen.

Søsportcenter, hjælpeordning og værdigrundlag

Efter at Jesper Maarbjerg blev chef for Københavns Kommunes social- og sundhedsforvaltning, blev amtsdirektør Henning Olesen skolens nye formand fra 1991 til sin død i 1998. Kort tid efter at han blev formand, bliver Henning Olesen departementschef i arbejdsministeriet. Han var med til at skaffe pengene til Søsportcentret gennem Arbejdsmarkedets Feriefond, og Henning Olesen var med til at støtte og godkende den konstruktion, der gjorde det muligt for elever med et stort hjælpebehov at få personlige hjælpere med på skolen, samtidig med at disse hjælpere var højskolelever. Han var en venlig, dynamisk mand med et stort økonomisk overblik. På et tidspunkt foreslog Henning Olesen at finde tre ord, som kunne signalere Egmont Højskolens værdigrundlag. Disse blev som bekendt: myndighed, værdighed og solidaritet. Henning Olesen var desuden til stor støtte og glæde for skolen både indad- og udadtil.

Henning Olesen holder en af sine mange vedkommende taler. Her i forbindelse med afholdelse af Grundlovsdag.

Teknik og værelsesfløj

Efter Henning Olesens død blev administrerende direktør for Sygeforsikring Danmark, Johannes Due bestyrelsens nye formand i perioden 1998-2001. Gennem sit store netværk og gode kontakter skaffede han pengene til den nye værelsesfløj, der blev indrettet med avanceret teknik. En teknik, som gjorde det muligt for elever med handicap at være optimalt selvhjulpne på værelset, idet det nu var muligt, at både døre, vinduer, persiener, lys m.m. kunne åbnes, lukkes, tændes og slukkes ved blot at aktivere en knap. Johannes Dues store viden om

sociallovgivningen og kendskabet til de ministerielle embedsfolk var desuden til stor gavn for skolen.

I 2001 blev Johannes Due formand for strukturkommissionen og måtte derfor forlade posten som bestyrelsesformand. Han blev afløst af forhenværende. sundheds- og trafikminister Sonja Mikkelsen.

Store forandringer

På det tidspunkt, hvor Ole Lauth i starten af 1990'erne blev skolens nye forstander, kom der for alvor gang i udviklingen overalt i samfundet. Industrisamfundet var ved at blive erstattet af videns- og informationssamfundet, hvilket stillede nye krav til den enkeltes viden, kreativitet og omstillingsparathed. Egmont Højskolen udvidedes op til flere gange, og bestyrelsen havde ivrigt gang i diverse fondsansøgninger for at få dækket udgifterne til udbygningerne.

I slutningen af 1990'erne ændrede højskolen sin formålsparagraf. Ole Lauth fortæller: ”Vi ville sikre, at Egmont Højskolen blev en skole for alle og brugte derfor tid på at nedfælde dette i en ny formålsparagraf. Den nye højskolelov krævede endvidere, at der i højskolens formålsparagraf stod, hvilket værdigrundlag stedet arbejder efter. På baggrund af et oplæg fra personalerådet vedtog bestyrelsen en ny formålsparagraf.”

Ny formålsparagraf

I vedtægterne af den 29. maj 1998 står der for den selvejende institution i § 1, stk. 4: ”Egmont Højskolens formål er at drive folkehøjskole indenfor den til enhver tid gældende lovgivning om frie kostskoler. Skolen lægger vægt på samspillet mellem mennesker med forskellige liv og muligheder, og skolen har et særligt ansvar overfor mennesker med fysisk handicap. Skolen er ramme om et miljø, hvor elever og kursister tilegner sig viden, udveksler livserfaringer og får nye muligheder for engagement i livet og i samfundet. Myndighed, værdighed og solidaritet er centrale begreber for skolen.”

I § 4, stk. 1 står der: ”Bestyrelsen har den overordnede ledelse af skolen og er herunder ansvarlig for dens økonomi. Bestyrelsen skal forvalte skolens midler, så de bliver til størst mulig gavn for skolen og sørge for, at der tages skyldige økonomiske hensyn. Bestyrelsen er ansvarlig overfor undervisningsministeren, herunder for at betingelserne og vilkår for ydelser og tilskud overholdes.”

Bestyrelsen udvides

I forbindelse med en revurdering af højskoleloven i midten af 1990'erne fik dette konsekvenser for Egmont Højskolens bestyrelse. Den nye lov krævede nemlig, at enhver højskole skulle have et repræsentantskab. Det blev dog accepteret, at skolen ikke fik et repræsentantskab, hvis bestyrelsen til gengæld blev udvidet med flere repræsentanter fra bevægehandicap-organisationerne.

De nye repræsentanter efter april 1999

- Udover repræsentanter fra DHF kommer en repræsentant fra Spastikerforeningen, fra Muskelsvindfonden og fra PTU med.
- Hermed får højskolen en markant plads i handicaplandskabet.
- I 2001 udvides bestyrelsen yderligere med formanden for Teknologi- & Kulturforeningen. Derved bliver højskolen desuden et bindeled til borgerne i nærmiljøet ligesom andre højskoler.

Egmont Højskolen fortsætter dog stadigvæk med at have et ben i højskolekulturen og et i organisationerne. I brændpunktet mellem omsorg og behandling på den ene side og undervisning og selvstændiggørelse på den anden.

Egmont Højskolens nuværende bestyrelse

Navn	Udpeget af
Sonja Mikkelsen, formand	Vanførefonden
Kaj Vestergaard Nielsen, næstformand	Vanførefonden
Ejvind Mortensen	Egmont Højskolens Teknologi- & Kulturforening
Flemming Bay-Jensen	Spastikerforeningen
Jan Jørgensen	Sahva
Jørgen Hansen	Sahva
Inge Carlsen	PTU
Torben Madsen	Muskelsvindfonden
Wilton Jensen	Egmont Højskolens Elevforening
Jens Bork	Egmont Højskolens Elevforening
Rikke Kastbjerg	DHF
Sofie Nielsen	DHF
Susanne Olsen	DHF

Personligheder og ildsjæle

På trods af at bestyrelsesarbejdet gennem snart 50 år har været præget af mange interessekonflikter, der har udløst både storme og bølgegang mellem briserne, har bestyrelsen gennem årene været befolket af dynamiske og engagerede personligheder, som ud fra hver deres professionelle indfaldsvinkel har ydet en værdifuld arbejdsindsats og derfor har andel i den succeshistorie, som Egmont Højskolen er i dag.

En tid med store forandringer

Poul Engberg fortæller

Poul Engberg sad som før nævnt i Egmont Højskolens bestyrelse fra højskolens start til 1988. I dag er han 94 år og i fuld gang med at skrive sine erindringer, som både omhandler et liv som politifuldmægtig i Randers, en tid som jurist, en periode som højskolelærer, job i diverse bestyrelser og ikke mindst sit virke som præst i frimenighedskirken. Da han er blandt de medlemmer, der har siddet længst i bestyrelsen, fortæller han her om sit møde med skolens første forstanderpar, sit virke som højskolelærer og ikke mindst om arbejdet i skolens bestyrelse i over 30 år.

Jeg var egentlig uddannet jurist med speciale i strafferet, men jeg fandt det utilfredsstillende at dømme mennesker, som jeg ikke kendte og kun så i retten, når de skulle have deres dom. Jeg søgte derfor nye veje, hvor højskoleidéen snart blev et langt mere spændende job. Jeg tror, grunden var, at højskolen som folkekultur hæver sig over det akademiske og giver livsmod og glæde til både de skæve og foragtede.

Jeg bliver derfor højskolelærer på Askov 1934-1951, hvor jeg fandt skolens daværende forstander Arnfred meget inspirerende. Han sagde blandt andet: "At det nødvendigvis ikke var de fag, folk havde eksamen i, der gjorde dem til gode undervisere. De gode undervisere var dem, der havde sat sig ind i fag, de brændte for."

Det var som lærer på Askov, jeg mødte Lise Skjold og Oluf Lauth, da de var blandt eleverne i 1947. Jeg havde især meget med Oluf at gøre, da jeg underviste ham i samfundslære. Oluf var en meget engageret og vågen elev, og politiske og samfundsmæssige forhold havde hans store interesse. Efter et halvt år forlod Oluf og Lise skolen, hvor de i mellemtiden var blevet kæresten. Det skulle vise sig, at vi senere fik langt mere med hinanden at gøre.

I skolens bestyrelse

Da jeg blev forstander på højskolen i Rungsted, kom Lise og Oluf Lauth til mig en dag. Oluf Lauth havde fået idéen med at oprette en folkehøjskole for handicappede. Da Oluf vidste, at jeg, udover at være højskolelærer, også var uddannet jurist, ville han høre, om jeg ville støtte ham. Han havde også talt med Arnfred, der dengang var den øverste indenfor højskoleverdenen. Selvfølgelig ville vi begge støtte idéen. Mennesker med handicap er oplagt en gruppe, som har brug for at blive agtet for at være noget værdifuldt.

Når man opretter en højskole, er der nogle ting, der skal være på plads for at blive godkendt og få statsstøtte. Udover at skolen må have et forstanderpar, skal den have en bestyrelse, for at få status som selvejende institution. Forstanderparret skulle selvfølgelig være Lise og Oluf Lauth, og da der var brug for at skaffe penge til at bygge nogle egnede bygninger, kom jeg med i bestyrelsen.

Bestyrelsen skal tage sig af det økonomiske og sikre, at højskolen drives efter de love og regler, der gælder på området. Den skal ikke blande sig i, hvilken pædagogik der skal føres på højskolen. Her skal forstanderen have frie hænder.

Den første tid

Oluf Lauth fik derfor frie hænder til at køre højskolen, og jeg husker, at skolens elever var meget interesserede og vågne. Der var ingen tvivl om, at det virkede styrkende og positivt på dem, at forstanderen selv havde et handicap. Vi havde dog nogle problemer med plejen til de svært handicappede, som var en stor udgift for skolen lige fra starten. Efter årelange tovtrækkerier i over 25 år lykkedes det endelig at få problemet løst.

Det gamle enkesæde Holsatia var jo uegnet for mennesker med handicap, og derfor søgte vi hurtigt penge til en mere egnet højskole. Ved indvielsen af den nye skole i 1961 havde jeg den ære at holde indvielsestalen. Ved den lejlighed kom skolen som bekendt til at hedde Egmont Højskolen.

Egmont Højskolen bygges. Bagved ses endnu det gamle Holsatia, som kort tid efter blev revet ned.

Oprør og svære tider

Ungdomsoprøret gav svære tider på Egmont Højskolen. De nye ledelsesformer skulle afprøves. Oluf Lauth fik problemer med lærerkollegiet, og da han ansatte et nyt hold, blev der heller ikke den forventede ro. Normalt må bestyrelsen ikke blande sig i det pædagogiske, som jeg nævnte før, men hvis skolens eksistens er truet på grund af dalende elevtal, skal bestyrelsen blande sig. I 1972 måtte skolen have et forstanderskift. Ved et forstanderskift på en højskole var det dengang således, at en forstander stod frit, om han ville have de lærere, som var ansat før dennes tiltræden. Dette er dog blevet ændret senere. Det nye forstanderpar Erik Andersson og Else Jønnild fik ansat de lærere, de ønskede, og der var ro på skolen et stykke tid.

Den nye forstander Erik Andersson ønskede, at bestyrelsen skulle være en slags sparringspartner, når der var problemer mellem forstander og lærere. Det sagde jeg klart fra overfor, da jeg ikke mener, at en bestyrelse skal blande sig i pædagogikken på højskolen. Den manglende styring i lærerkollegiet udviklede sig til det rene anarki og en karikatur af en højskole. Lærerne ville kun have timer et par gange om ugen, og det stod så eleverne frit for, hvad de ville lave resten af tiden. Desuden bestilte lærerne øl til sig selv på skolens regning. Der var festligt på lærerværelset, men lærerne var ofte fraværende, og elevtallet begyndte igen at dale i slutningen af Erik Anderssons periode. Forstanderen måtte holde, da han havde mange sygdomsmeldinger.

Ærterne klares, trods modvind

Da Erik Andersson holdt, ønskede lærerkollegiet, at lærerrådsformanden blev forstander. Det viste sig dog ikke at være muligt, fordi hans eksamenspapirer ikke var i orden. Herefter ønskede lærerkollegiet en anden som forstander. Bestyrelsen efterkom heller ikke dette ønske, fordi vi ikke mente, at dette valg kunne bibringe skolen den ro og styring, den havde behov for. Bestyrelsen kom i modvind i lærerkollegiet, og de fandt vores handlemåde udemokratisk.

Bestyrelsen måtte finde en løsning, og da jeg kendte Dieter Küssner fra Try Højskole og vidste, at han kunne skabe ro på skolen, anbefalede jeg ham som Egmont Højskolens nye forstander. Bestyrelsen bakkede forslaget op, og Dieter Küssner blev ansat. Der var modvilje i lærerkollegiet, men efter et par lærerudskiftninger fik han skik på skolen. Det gik godt en årrække med Dieter Küssner som forstander, men da forstanderen på Jaruplund Højskole Bøgh Andersen døde, ville denne højskole gerne have Dieter som forstander. Herefter var det Ejvind Mortensen, der blev Egmont Højskolens næste forstander.

Højskolernes fremtid

Jeg tror, at højskolerne vil overleve i fremtiden, men der vil nok ikke være så mange af dem, som der har været. Man skal jo ikke glemme, at det var bondestandens oprør, der bar højskolerne frem. De ønskede at påvirke det kapitalistiske samfundssystem i en mere menneskelig retning. I dag er der selvfølgelig blevet endnu mere trange kår for det at være menneske, men jeg tror ikke, at markeds kræfterne helt kan kvæle højskolerne. Vi må ikke glemme, at Grundtvigs syn var "at ethvert folk skal være frit". Dette er jo ikke opfyldt endnu. Grundtvigs menneskesyn er universelt og ikke kun dansk, som Dansk Folkeparti gerne vil gøre ham til. Grundtvig mener, at det gælder om ikke at filosofere over tilværelsen, men om at leve tilværelsen i et dybt poetisk engagement og i kærlighed til livet. Det er Grundtvigs vision, der er interessant, ikke så meget hans mange meninger, for dem ændrede han meget på undervejs.

Viljen til at overvinde begrænsninger

Sonja Mikkelsen fortæller

Siden november 2001 har Sonja Mikkelsen været formand for skolens bestyrelse. Hun fortæller her, hvordan den sociale indignation og kampen for lighed har været en rød tråd gennem hele hendes liv. Hun beretter om, hvordan hun gennem arbejdet i Folketinget er medvirkende til, at Egmont Højskolen kommer på finansloven.

Som ganske ung blev jeg politisk aktiv, hvilket nok kommer hjemmefra, hvor min far sad i kommunalbestyrelsen for Socialdemokratiet og havde været fagforeningsmand i Specialarbejderforbundet i mange år. Min mor blev aktiv i Husligt Arbejderforbund, da vi børn flyttede hjemmefra. Da jeg flyttede til Århus, meldte jeg mig ind i Socialdemokratisk Ungdom og har været politisk aktiv lige siden.

Kommer i Folketinget

Jeg kom i Folketinget i december 1981, og det var som folketingskandidat, jeg fik kendskab til Egmont Højskolen. En skole, som havde problemer med hjemmehjælps-udgifterne til de mange elever med fysiske hjælpebehov, som ønskede optagelse på skolen. Ifølge lovgivningen var det en udgift, som skulle dækkes af Odder Kommune. I dette tilfælde var det en uretfærdig udgift at pålægge den kommunale kasse, der i forvejen er en lille kommune. Egmont Højskolen var et tilbud, de var glade for at have i kommunen. Et tilbud de altid havde bakket op om, både som idé, arbejdsplads og kulturinstitution. Samtidig gav højskolen dog kommunen nogle store økonomiske vanskeligheder.

Egmont Højskolen kommer på finansloven

I 1982 fik Schlüter regeringsmagten, og Danmark fik en konservativ regering. Palle Simonsen blev udnævnt som socialminister, og i den sammenhæng blev jeg medlem af Folketingets Socialudvalg. Jeg forelagde udvalget Odder Kommunes problemer i forbindelsen med betalingen af hjemmehjælpen til Egmont Højskolen. En sag, der ikke blev mindre absurd af, at højskoleeleverne jo ikke har folkeregisteradresse i Odder, men kun er der på et højskoleophold i en kort periode. Her var der tale om en af landets få højskoler, som var havnet i en unik situation, der på ingen måde kunne danne præcedens for andre højskoler og kommuner. Vi foreslog derfor, at Egmont Højskolen kom på finansloven. Palle Simonsen, som selv havde kendskab til mennesker med handicap, var velvillig overfor forslaget, og vi fik skaffet en million kroner, som siden er blevet pristalsreguleret. Hermed sikredes det, at serviceniveauet i Hjemmehjælpsafdelingen på Egmont Højskolen kunne fastholdes.

Blev ven af højskolen

Alle var glade for, at dette lykkedes, ikke mindst borgmesteren Vagn Mikkelsen i Odder Kommune, da det tog et stort økonomisk pres væk fra kommunekassen. Det var også en stor tilfredsstillelse for mig som yngste folketingsmedlem på 27 år at vise, at jeg var handledygtig.

Jeg var kandidat til Folketinget i 21 år og var i tinget i 14 år, hvor den længste periode var i årene 1990-2001. Her nåede jeg både at være trafikminister og sundhedsminister. I år 2001 fik Socialdemokratiet et katastrofevalg, og jeg blev ikke genvalgt til folketinget. Så besluttede jeg, at min værnepligt som politiker på landsplan var slut og fortsatte mit erhverv som kommunal embedsmand.

Formand for skolens bestyrelse

Da jeg havde forladt ministerposten i sundhedsministeriet i slutningen af 2000, blev jeg i foråret 2001 ringet op af Palle Simonsen, som i mellemtiden var blevet formand for Vanførefonden. Han spurgte, om jeg ville træde ind i Egmont Højskolens bestyrelse og blive bestyrelsesformand. Jeg sagde ja og tiltrådte bestyrelsen i november 2001.

Højskolens andel i det moderne samfund

Højskoleinstitutionen er en central størrelse i den historiske udvikling i Danmark, hvor vi først fik de liberale strømninger og senere de socialistiske. Arbejderhøjskolerne var med til at sætte sit præg på udviklingen af det moderne samfund. Det er denne tænkning, der ligger bag folkeoplysning. Aftenskolerne er også en hverdagspendant til højskolebevægelsen. Det er grundidéer, jeg gerne vil være med til at holde fast i, fordi vi har brug for disse institutioner i samfundet. De giver plads til personlig udvikling og kollektive oplevelser, som ikke kun er begrundet i effektivitet og rationalitet, men som i stedet udspringer af interesse og personligt engagement. Egmont Højskolen er unik i den sammenhæng, ikke mindst fordi den giver plads til mangfoldighed.

Skovfløjen med 24 nye elevværelser, som stod klar i 2004.

Plads til mangfoldighed

Højskolen tilbyder rammer, som rummer mangfoldigheden. Her tænker jeg på, at skolen også optager elever fra andre lande, både med og uden handicap. Hermed bringes alle eleverne i kontakt med den

mangfoldighed, der yderligere findes. Jeg tænker både på værdien af de japanske elever, som skolen har optaget siden 1998, og Globallinjen oprettet i 2001 med elever med handicap fra andre lande. Her ser jeg klare linjer til det, jeg i dag sidder og arbejder med som sekretariatschef for Urban-programmet, hvor jeg også har med marginaliserede grupper at gøre, nemlig flygtninge og indvandrere.

Arbejdet i bestyrelsen

Der er stor tilstrømning til skolen, som både skal være ramme om kongresser, store elevstævner og onsdagsarrangementer for nærområdet. Stedet mangler derfor en ekstra hal for at kunne tilgodese disse behov. Desuden er der behov for et vandtræningscenter, så skolen kan tilbyde nogle endnu bedre muligheder for elevernes fysiske trivsel og sundhed. Vi har derfor, siden jeg kom ind i bestyrelsen, arbejdet for at skaffe midler til disse projekter. Dengang startede vi også en renoveringsplan, som er ved at blive ført ud i livet. Der skal være en plan for, hvordan vi får renoveret de gamle fløje. Skovfløjen, som skolen selv har betalt, er et produkt af denne plan. Nu skal vi så i gang med at renovere de gamle elevværelser.

Alle har ret til et højskoleophold

I bestyrelsen diskuterer vi også retten til et højskoleophold for alle. Uanset om man har et handicap eller ej, må man have den samme mulighed for et højskoleophold. Dette må ikke være afhængigt af, om man har fået tildelt en handicapbolig eller ej. Problemerne er – set fra kommunernes side – at når de har fundet bomuligheder for mennesker med handicap i kommunen, skal disse mennesker ikke samtidig bo et andet sted. Desværre sammenligner kommunerne et højskoleophold med det at have en anden bolig, hvilket det ikke er. Da alle har ret til et højskoleophold, må retten ikke tages fra en, blot fordi man bor i en bolig, hvor man samtidig har særlige hjælpebehov. Det er især et problem for de personer med handicap, som bor på institution, hvor der er ansat et personale til at hjælpe dem. Når de så ønsker et højskoleophold, har de – set fra en kommunal synsvinkel – to botilbud, især hvis de på højskolen også skal have hjælpere. Vi kommer til at tage et politisk slagsmål om hvem, der skal betale i disse situationer. Jeg mener, at vi må betale for, at mennesker med handicap kan bibeholde retten til at vælge på lige fod med alle andre. Det kan godt være, at vi skal gå ind med nogle konkrete aftaler om, at den handicappedes bolig skal bruges til aflastning, mens vedkommende er på højskole. Det må dog ikke være den slags økonomiske mikroforhold, der skal styre det. Vi ved, at eleverne netop gennem et højskoleophold bliver klædt på til voksenlivet, hvilket mennesker med handicap ikke skal afskæres fra. Jeg vil gerne som bestyrelsesformand kæmpe meget for den lighed og få skabt politisk forståelse for dette lighedsprincip.

Lighed frem for diagnosticering

Indstillingen på Egmont Højskolen er både blandt medarbejdere, forstanderen, bestyrelsen og ikke mindst blandt skolens venner, at alle har ret til at udfolde sig, og er der forhindringer, må man tilvejebringe de

midler, der skal til, for at denne udfoldelse bliver mulig. Det gør mig glad i bestyrelsesarbejdet at mærke den vilje og entusiasme, der er til at overvinde begrænsninger. Der hersker en god ånd på skolen, hvor der altid er en vilje til at finde en vej. Lighedsprincipperne er langt vigtigere end diagnosemodellerne.

Effekten af et højskoleophold

I fremtiden vil man nok ønske at få dokumenteret effekten af et højskoleophold. Jeg vil godt være med til, at vi forsøger at evaluere på højskolernes effekt på samfundet. Hvilken forskel har de gjort i folks liv? Bliver man bedre til at tage vare på sit liv? Kører man mindre rundt i uddannelsessystemerne? Bliver mennesker med handicap f.eks. bedre til at håndtere deres liv? Bliver de bedre i stand til at håndtere en hjælpeordning? Bliver de bedre til at fylde noget meningsfyldt i deres liv? Bliver de mere krævende i forhold til at ville være med i samfundet? Det er måske en idé at give videre til nogle forskere. Det kunne også være interessant at finde ud af, hvordan Egmont Højskolens virke har haft indflydelse på handicappolitikken, f.eks. elevernes krav til en bolig, en uddannelse, et arbejde, en hjælpeordning, for slet ikke at tale om retten til et tilgængeligt samfund. Egmont Højskolen har gennem sine 50 år i høj grad demonstreret, at det, nogen troede var umuligt, faktisk er muligt.

Når Jesus kunne gå på vandet, kan eleverne fra Egmont Højskolen selvfølgelig også køre på vandet.

Efterskrift

Her i 2006 sidder jeg igen på skolens badebro og ser ud over Kattegat på en tåget sensommerdag. Tænk, om man kunne se ind i fremtidens krystalkugle og få svar på, i hvilken retning samfundsudviklingen vil gå? I højskolens første 50 år er udviklingen som nævnt gået fra afviklingen af landbrugssamfundet til industrisamfund, hvor vi nu står midt i forvandlingen til et videns- og informationssamfund.

Det halve århundrede er gået utroligt stærkt og har hele tiden stillet Egmont Højskolen overfor nye udfordringer. Der er intet, der tyder på, at udviklingen i fremtiden vil gå langsommere, snarere tvært imod. Det bliver derfor spændende, hvilken plads og betydning Egmont Højskolen vil få i fremtidens samfund.

Tak!

En tak til alle dem, der har bidraget til jubilæumshæftet! Både til skolens administrative personale for hjælp med at finde det historiske materiale frem, og ikke mindst en tak til de over 40 mennesker, der tålmodigt har stillet op for at besvare mine mange spørgsmål.

Kilder

Benny Andersen: "Samlede Digte". Forlaget Borgen 1998.
Karsten Andersen: "Fra Fæstegård til Højskole – En beretning om Egmont Højskolens opkomst og udvikling".
Dansk Handicap Forbund: "Et aktivt liv – mod nye mål". Jubilæums-hæfte i anledning af 75-års jubilæum.
Egmont Højskolens årsskrift 1971, 1972, 2003.
Egmont Højskolens Jubilæumsårsskrift 25 år.
Paul Hammerich: "Opgang og nedtur, Velfærd på afbetaling. En Danmarkskrønike 1945-1972". Forlaget Gyldendal 1977.
Leif Hjernø: "Fra første færd". Jubilæumsårsskrift 40 år.
Gregers Dirckinck-Holmfeld: "Danmark dejligt, Det går ufattelig godt og Hårde tider forude. Den nye Danmarkskrønike 1972-1993". Forlaget Aschehoug.
Oluf Lauth: "Foredrag om klientanalyser, holdninger, kommunikation og samarbejde". 1971.
Oluf Lauth: "En levnedserbetning". 1984.
Malin Lindgren: "Dagligdag i Danmark 1945-2000". Forlaget Høst 2001.
Nils Vest: "Leve mangfoldigheden". Video, Udviklingscenter for beskæftigelse på særlige vilkår 1999.

De anvendte billeder er fra Egmont Højskolens billedarkiv, DHF, pressefoto og private foto.

Denne krønike – Klædt på til livet – om Egmont Højskolens spændende historiske liv er utrolig relevant i forhold til fuld forståelse af dansk handicappolitiks udvikling frem til dens nutidige indhold med hovedfokus på personer med fysisk handicap.

Historien om højskolen, placeret midt i forandringens øje, viser nødvendigheden af at have glødende "fantaster" som skolens første forstander Oluf Lauth, der ofte i strid modvind og med "lidt" økonomisk støtte fra velgørende fonde og dedikerede ægtefæller realiserer deres idéer og derved lykkeligvis bidrager til historiens kvantespring.

Når vi ser bagud, kan vi se, hvor vi kommer fra, og vi kan se, hvem og hvad der har bestemt de levevilkår, personer med fysisk handicap har i dag. Grundlaget og retningen for moderne handicappolitik blev sat den gang for 50 år siden og er stadig frisk, økologisk og kampklar som en liter opportunistisk mælk fra Thise Mejeri. Viden, ligeværdighed og ikke mindst selvstændighed har altid været højskolens eget og elevernes varemærke.

Krøniken fortæller også, at der hos denne "særlige" gruppe mennesker med et fysisk handicap foregår en helt parallel udvikling i forhold til den, vi ser i det "normale" samfund, hvorfor man kan undres over de synlige og usynlige skel, der stadig skiller os ad. Højskolen gør sit til at nedbryde skellene og har altid forsøgt at sætte en ny og ofte radikal kurs for inklusionen af personer med fysisk handicap i det almindelige samfund.

Gennem mange internationale aktiviteter viser skolen, at personer med fysisk handicap har et betydeligt overskud til at yde til resten af verden ved at invitere til udveksling på skolen eller ved, at vi mødes i Afrika.

Historien har det med at gentage sig selv i udseende, men med et andet indhold. Sådan har det også været på højskolen. Elever blev lærere eller forstander, faglighed var vigtigere end Grundtvig og omvendt, og Oluf afløstes af sønnen Ole som forstander.

Det er ikke alt, der forandres. I lærerkollegiet finder man en kerne af vedvarende støtter. Blandt eleverne er der kun få, som ikke er medlem af elevforeningen. Kun få besøgende kommer kun én gang på højskolen. Krøniken illustrerer højskolens evne til at bide sig kronisk fast i hjertet på dem, der møder den.

Læs en varm og relevant beretning af ét af skolens succesprodukter, Hanne Klitgaard Larsen, om en særlig og betydningsfuld højskole i medgang, modgang og medgang igen.

Stig Langvad – Formand for De Samvirkende Invalideorganisationer, DSI